

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้

ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ

กรุงเทพมหานคร

นางจรรยา เบลลอน

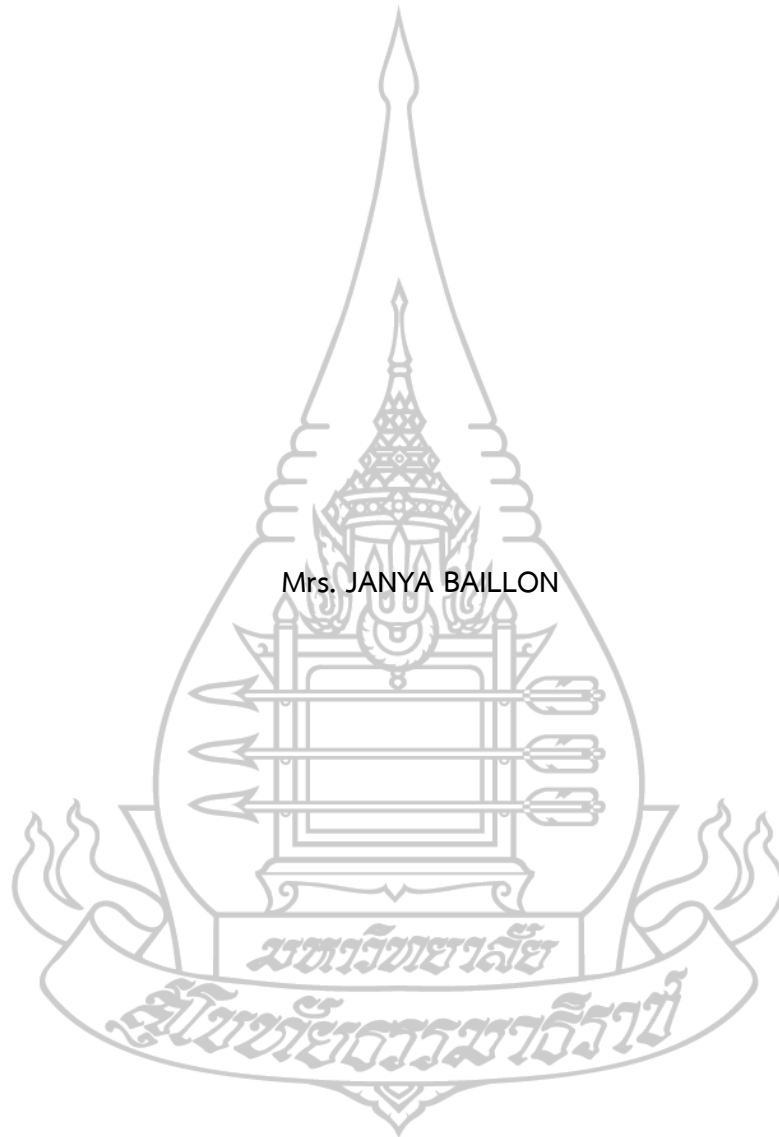
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Guidelines for Development of the Operation by the Role of Teachers
According to the Reggio Emilia Approach in Na Daroon School,
Bangkok Metropolis

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล	นางจรรยา เบลลอน
แขนงวิชา / วิชาเอก	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ)	
.....	กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อาจารย์ คุวิธน์ไพศาล)	

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้
ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร
ผู้ศึกษา นางจรรยา เบลลอน รหัสนักศึกษา 2622300743
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย และ 3) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 45 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .96 และ .94 และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้เรียงลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเป็นผู้สังเกตการณ์ การเป็นผู้บันทึกข้อมูล และเก็บเอกสาร การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม การเป็นผู้ประสานงาน การเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า การเป็นผู้ฟัง การเป็นผู้อำนวยความสะดวก และการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ตามลำดับ และ 3) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ พบว่า (1) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการวางแผนการสังเกตการณ์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู และผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างของผู้สังเกตการณ์ที่ดีให้กับครู (2) สถานศึกษาควรมีการนิเทศการจัดการเรียนรู้และจัดหาพี่เลี้ยงให้กับครู รวมทั้งจัดสรรเวลาให้ครูได้มีเวลาแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน (3) สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งสร้างเครือข่ายให้ครูได้แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน และ (4) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อการประสานงานและสร้างเครือข่ายความรู้

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา การปฏิบัติตามบทบาท การจัดการเรียนรู้ แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

Independent Study title: Guidelines for Development of the Operation by the Role of Teachers According to the Reggio Emilia Approach in Na Daroon School, Bangkok Metropolis

Author: Mrs. JANYA BAILLON; ID: 2622300743;

Degree: Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisor: Dr. Koolchalee Chongcharoen, Associate Professor;

Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the current and desirable conditions of the operation by the role of teachers according to the Reggio Emilia approach; 2) the needs for development of the operation by the role of teachers according to the Reggio Emilia approach; and 3) guidelines for development of the operation by the role of teachers according to the Reggio Emilia approach in Na Daroon School, Bangkok Metropolis.

The research population comprised 45 teachers of Na Daroon School, Bangkok Metropolis, during the 2023 academic year. The key research informants were three experts. The employed research tools were a dual response rating scale questionnaire concerning the current and desirable conditions of the operation by the role of teachers, with reliability coefficients of .96 and .94, and an interview form concerning guidelines for development of the operation by the role of teachers. Research data were analyzed using the frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, PNA_{modified}, and content analysis.

The research findings revealed that 1) the overall current condition of the operation by the role of the teachers was rated at the high level, and the overall desirable condition of the operation by the role of the teachers was rated at the highest level; 2) the needs for development of the operation by the role of the teachers could be ranked from top to bottom based on their rating means as follows: the need for being the observer, the need for being the data recorder and file keeper, the need for being the environment creator, the need for being the coordinator, the need for being the searcher for information, the need for being the listener, the need for being the facilitator, and the need for being the co-learner, respectively; and 3) regarding guidelines for development of the operation by the role of the teachers, it was found that (1) the schools should organize the activities of planning for joint-observation between the school administrators and the teachers; and the school administrators should conduct themselves as good observer models for the teachers; (2) the schools should have the learning management supervision and provide the mentors for the teachers as well as the provision of time for the teachers to exchange their learning among themselves; (3) the schools should organize the creative environment both within and outside of the classroom as well as the creation of networks to enable the teachers to share and exchange their information; and (4) regarding the role as the coordinator, it was found that the schools should develop the communication channels for coordination and creation of knowledge networks.

Keywords : Guidelines for development, Operation by the role, Learning management, Reggio Emilia approach

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาและอนุเคราะห์อย่างดี จาก รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้กรุณา ประสิทธิ์ประสาทวิชาและให้คำแนะนำ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ และ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อาจารย์ คุ้มธนไพศาล กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ให้ความ กรุณาเสนอแนะและเติมเต็มงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณา ของท่านทั้งสองและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้ความรู้และทักษะในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สิริภพ รักษณธัช ศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ โรงเรียนก้องฟ้าพัฒนาวิทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสรรา ศรีตุลานนท์ คณะการจัดการจัดการ การศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และนายสันติชูชัย ชำนาญ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนเวียงสระ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่กรุณาตรวจเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะซึ่งเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ ดร.พทุธิมา รักษณธัช ผู้อำนวยการโรงเรียนก้องฟ้าพัฒนาวิทย์ นางสาวเมธิศา โคเรชก้า ผู้อำนวยการโรงเรียน ณ ตรุณ และนายกิจธนะ รักษณธัช รองผู้อำนวยการโรงเรียนก้องฟ้าพัฒนาวิทย์ ที่ให้ความกรุณาให้ข้อมูล และคำแนะนำสำหรับการสัมภาษณ์เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณคณะครูของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบ แบบสอบถามทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณครูโรงเรียนก้องฟ้าพัฒนาวิทย์ที่กรุณาทำสอบทำเพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณครอบครัว บิดา มารดา และเพื่อนทุกคนที่สนับสนุนการทำการศึกษาค้นคว้า อิสระและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ให้โอกาส ได้มาเรียนรู้และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน ให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในครั้งนี้ สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเอกชน	8
แนวคิด หลักการ และทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย	10
สภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาท ของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร	69

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาท ของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร	78
ตอนที่ 4 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครู ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร	88
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร	99
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
สรุปการวิจัย	106
อภิปรายผล	114
ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	125
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	126
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	130
ค หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย	144
ง หนังสือขอเชิญเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์	148
จ การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	152
ประวัติผู้ศึกษา	159

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	การสังเคราะห์บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย	41
ตารางที่ 2.2	ผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559-2562 โรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร	57
ตารางที่ 4.1	ความถี่และร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	67
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม	69
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้	70
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์	71
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า	72
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูล และเก็บเอกสาร	73
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงาน	74
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม	76
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก	77
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม	79
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้	80
ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์	81
ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า	82
ตารางที่ 4.15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็น ผู้ประสานงาน	84
ตารางที่ 4.17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง	85
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม	86
ตารางที่ 4.19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการ เป็นผู้อำนวยความสะดวก	87
ตารางที่ 4.20	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัด การเรียนรู้ ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้าน	89
ตารางที่ 4.21	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อ การปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้	90
ตารางที่ 4.22	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติ ตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.23	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า	92
ตารางที่ 4.24	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูล และเก็บเอกสาร	93
ตารางที่ 4.25	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงาน	94
ตารางที่ 4.26	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง	95
ตารางที่ 4.27	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม	96
ตารางที่ 4.28	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก	98

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในการกำหนดแนวทางและกรอบการจัดการศึกษา โดยเน้นการจัดระเบียบการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้ก้าวเข้าสู่ความเจริญได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อเด็กจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ มุ่งให้โรงเรียนและสถานเรียนรู้จัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กเห็นแบบอย่างที่ดี ฝึกการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายและตรงตามความต้องการ พัฒนาการคิดของเด็กอย่างเป็นระบบและอย่างสร้างสรรค์ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นดังการสร้างฐานรากของชีวิต เด็กปฐมวัยมีการพัฒนา ด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในชีวิต และเป็นช่วงวัยที่ต้องการปลูกฝังบ่มเพาะเป็นพิเศษ รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งรัดเพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนารอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง (สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้, 2556) การจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลง ควรสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการคิดแก้ปัญหาและการรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันมากขึ้นอันเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนของเด็กวัยนี้ และเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในวัยเด็กต่อมาจนถึงวัยผู้ใหญ่

โรงเรียน ณ ตรุณ เป็นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 มีการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา มุ่งสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ เด็กๆ ได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและเหมาะสมกับวัย โดยการปรับแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มาใช้ ครูวางแผนและจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของเด็ก ฝึกการทำงานเป็นทีม แก้ปัญหา และพัฒนาทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้ให้กับเด็ก ให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ทำเป็น คิดเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (โรงเรียน

ณ ดรณ, 2023) แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของ Loris Malaguzzi นักวิชาการจากประเทศอิตาลีผู้นำความคิดจากทฤษฎีของ Vygotsky, Piaget, Bruner, Gardner และนักทฤษฎีอื่น ๆ มาผสมผสานและปรับใช้กับโรงเรียนอนุบาลในเมืองเรกจิโอ เอมีเลีย เป็นแห่งแรก แนวคิดนี้เน้นการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างมากกว่าเป็นการรับความรู้ ดังนั้น เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้ คือ การสร้างความรู้มากกว่าการถ่ายทอดความรู้ เน้นการสร้างความรู้ใหม่อย่างเหมาะสมให้กับเด็กแต่ละคน และเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญในการสร้างความหมายให้กับประสบการณ์ของเด็ก นอกจากนี้ นักวิชาการตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ได้อธิบายไว้ว่า การเรียนรู้อาจเป็นการทำโครงการระยะยาวหรือระยะสั้นเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจอยากศึกษา โดยมีผู้ใหญ่ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกัน ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ครูจึงมีบทบาทในการร่วมเรียนรู้ไปกับเด็กเป็นสำคัญ ดังคำกล่าวของ Malaguzzi ที่ว่า “การเรียนการสอนไม่ควรอยู่คนละฟากฝั่งของแม่น้ำแล้วเพียงมองดูแม่น้ำไหลผ่านไป แต่ครูและเด็กควรลงเรือไปด้วยกัน ผ่านการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การสอนเป็นแรงเสริมให้กับผู้เรียนในการสร้างหนทางแห่งการเรียนรู้” จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของ Malaguzzi นั้น ครูเป็นผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วม แลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์และความรู้ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู เด็กกับผู้ปกครอง และเด็กกับชุมชน (Fraser & Gestwicki, 2002)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในโรงเรียน ณ ดรณนับว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เห็นได้จากการที่เด็กมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และสติปัญญา ทำงานร่วมกันเป็นทีม และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งดูได้จากการจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (SAR โรงเรียน ณ ดรณ, 2566) การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของ โรงเรียน ณ ดรณ นั้น ครูผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติและร่วมเรียนรู้พร้อมกับเด็กก็ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย อย่างถ่องแท้ ในปี 2562 คณะผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนและการพัฒนาครูในโรงเรียน ดังนั้น เพื่อให้รู้ถึงแก่นของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย คณะผู้บริหารได้เข้าสัมมนาเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ที่ Loris Malaguzzi International Centre ประเทศอิตาลี จากนั้น ผู้บริหารนำความรู้และทักษะที่ได้มาถ่ายทอดและพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทครูโดยอบรมแนะแนวทางการปฏิบัติตนกับเด็กทั้งในและนอกห้องเรียน อย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กในปัจจุบัน ครูในโรงเรียน ณ ดรณ ใช้เพียงแค่ประสบการณ์และความรู้ที่ได้สั่งสมจากการทำงานในโรงเรียน และจากการฝึกอบรมหรือการเข้าสัมมนากับผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น การปฏิบัติตามบทบาทครูจึงเป็นการทำตามแบบอย่างต่อ ๆ กัน การจัดการเรียนรู้อยังมีบทบาทของครูในบางด้านที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น บทบาท

ครูด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ ซึ่งครูต้องสังเกตปฏิสัมพันธ์ของเด็กระหว่างและหลังการเรียนรู้ หรือ บทบาทครูด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารอันเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้น ๆ ของครูตาม แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เนื่องจากครูต้องบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นระหว่างและหลัง การเรียนรู้ของเด็ก อย่างละเอียดเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับเพื่อนครูและนำไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ให้กับ เด็กต่อไป ดังนั้นการรู้และเข้าใจการปฏิบัติตามบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จึงมี ความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการทำการศึกษาแนว ทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักวิจัย และนักวิชาการที่สนใจการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย สามารถนำผลจากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ ครูได้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการปฏิบัติตาม บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษาลำดับสำคัญความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของ ครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566
จำนวน 45 คน

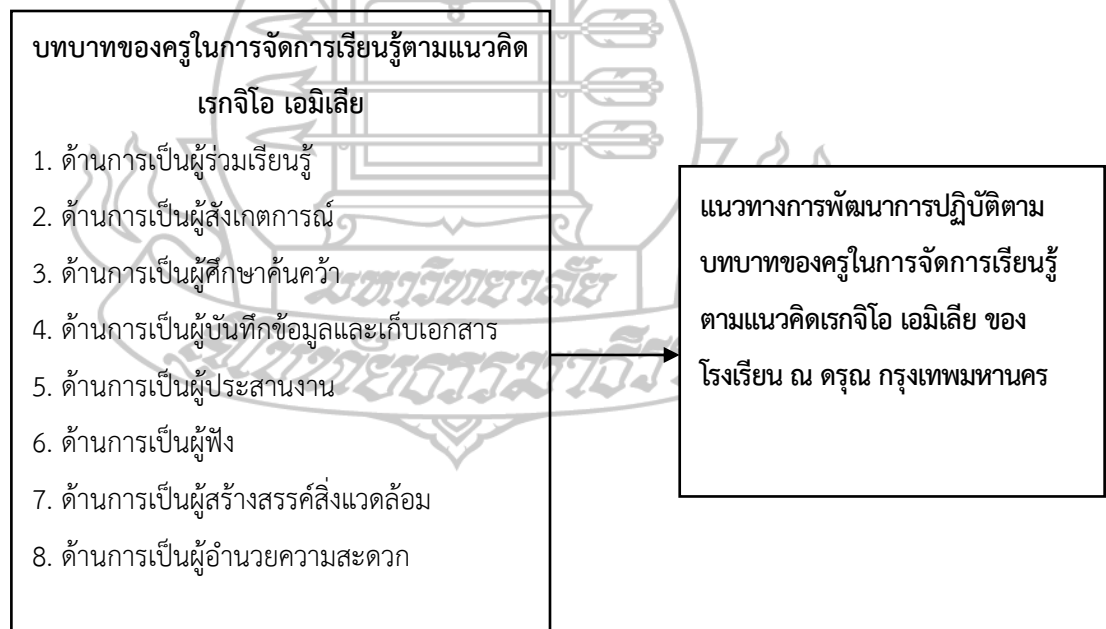
3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้

- 3.2.2 ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์
- 3.2.3 ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า
- 3.2.4 ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร
- 3.2.5 ด้านการเป็นผู้ประสานงาน
- 3.2.6 ด้านการเป็นผู้ฟัง
- 3.2.7 ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดลอม
- 3.2.8 ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ New (1990) ; Clapp (1996) ; Hewett (2001) ; Learning and Teaching Scotland (2006) ; Rinaldi (2006) ; Schroed-Yu (2008) ; Hall, (2013) ; Becraft (2013) ; Edwards & Gandini (2015) ; Shayan (2020) ; Kneller (2021) และได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 แนวทางการพัฒนา หมายถึง วิธีการหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

5.2 แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย หมายถึง แนวคิดทางการศึกษาที่ตระหนักถึงเอกลักษณ์ของเด็กเป็นรายบุคคล มีการสร้างความร่วมมือกันในชุมชนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็ก และส่งเสริมการแสดงออกด้วยในลักษณะร้อยภาษา เรียนรู้ในรูปแบบกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และการค้นคว้าวิจัย สร้างความสุขและประสบการณ์ผ่านการเล่น มือ และหัวใจ โดยบูรณาการความรู้ในมิติต่าง ๆ ทั้งในสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงและเสมือนจริง ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และเด็กกับชุมชน นำเสนอสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีสถานที่ที่สวงามชวนให้เรียนรู้ การวัดผลสามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่น การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การรับฟังความคิดเห็นและยอมรับความแตกต่าง การสนทนากับผู้อื่น ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและการสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายทั่วโลก

5.3 บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย หมายถึง การที่ครูมีบทบาทเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ผู้สังเกตการณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้บันทึกข้อมูลและจัดเก็บเอกสาร ผู้ประสานงาน ผู้ฟัง ผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และผู้อำนวยความสะดวก

5.3.1 บทบาทครูด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูเรียนรู้พร้อมกับเด็ก ใต้กระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน เป็นการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก ค้นหาและเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ ร่วมสร้างองค์ความรู้โดยการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็ก ไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้ของเด็ก และเคารพสิทธิของเด็ก นอกจากนี้ ครูต้องเข้าใจในวิธีที่เด็กเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ของเด็กพร้อมเรียนรู้ด้วยกัน

5.3.2 บทบาทครูด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ หมายถึง การที่ครูเป็นผู้สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สิ่งที่เกิดขึ้นหลังการเรียนรู้ และสังเกตพัฒนาการของเด็กอย่างใกล้ชิด โดยครูต้องมีขอบเขตของการสังเกต เป้าหมายในการสังเกต รวมไปถึงการตีความสิ่งที่ได้สังเกต เห็นและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก

5.3.3 บทบาทครูด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า หมายถึง การที่ครูศึกษาค้นคว้าข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อมกับเด็ก โดยครูสามารถฟังและการบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับหัวข้อที่เด็กสนใจ เก็บข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการค้นหาแนวทางปฏิบัติที่จะ

ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้การค้นคว้าหาข้อมูลยังเป็นการพัฒนาทักษะในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยของครูอีกด้วย

5.3.4 บทบาทของครูด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร หมายถึง การที่ครูเป็นผู้จัดบันทึกข้อมูล เหตุการณ์ บทสนทนาและสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กอาจทำได้โดยการถ่ายภาพเหตุการณ์ นิ่งฟังและจัดบันทึกโดยใช้วิธีการเขียน บันทึก วาดรูป เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นหลักฐานการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงการเติบโตและพัฒนาศักยภาพของเด็กระหว่างวันในห้องเรียน โดยครูจะต้องบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนาของพวกเขา เพื่อให้ประกอบการวางแผนโครงการการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมและจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เด็ก ๆ ในอนาคตได้ต่อไป

5.3.5 บทบาทด้านการเป็นผู้ประสานงาน หมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก ครูกับครู ครูกับผู้ปกครองของเด็ก และครูกับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานอย่างใกล้ชิด เป็นผู้ประสานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก พิจารณาผลงานของเด็กหรือสิ่งที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็ก

5.3.6 บทบาทด้านการเป็นผู้ฟัง หมายถึง การที่ครูเป็นผู้ฟังความคิดของเด็กอย่างตั้งใจ ครูเรียนรู้ที่จะฟังสิ่งที่เด็กพูด เนื่องจากการสื่อสารก่อให้เกิดความหมายและเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างกันและกัน การฟังอย่างตั้งใจทำให้ครูยังสามารถเลือกใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้อย่างเหมาะสม จากนั้นครูทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดและพยายามทำความเข้าใจในความหมายที่เด็กสื่อสารออกมา เพื่อนำไปสู่การวางแผนโครงการการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก

5.3.7 บทบาทครูด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่ครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการค้นคว้าระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ครูสร้างสภาพแวดล้อมที่พร้อมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากหาคำตอบ รวมทั้งเป็นกระตุ้นให้เด็ก ตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออก โดยครูจะต้องสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อนที่จะจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งครูสามารถประสานความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กได้

5.3.8 บทบาทครูด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก หมายถึง การที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ กระตุ้นและสร้างโอกาสให้เด็กมีบทบาทระหว่างกัน สร้างสถานการณ์ที่ให้ได้คิดไตร่ตรองโดยใช้วิธีตั้งคำถามและทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็กเอง กระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความต้องการในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง

รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ และพร้อมช่วยหาอุปกรณ์หรือข้อมูลให้กับเด็กเพื่อช่วยให้การเรียนรู้ดำเนินต่อไปได้

5.4 โรงเรียน ณ ตรุณ หมายถึง โรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทุกด้านด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีความสุข เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย เป็นคนดี มีคุณธรรม พร้อมก้าวสู่โลกสากลอย่างมั่นคง มีการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา โดยจัดการศึกษาตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนนำมาปรับใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะกับวัย ส่งเสริมความคิดและเสริมสร้างประสบการณ์ โดยการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย อยากรู้ และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง หรือร่วมกันกับเพื่อน ครู ผู้ปกครองและชุมชน

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 โรงเรียน ณ ตรุณ ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

6.2 โรงเรียน ณ ตรุณ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

6.3 หน่วยงาน สถานศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเอกชน
  - 1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
  - 1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
  - 1.3 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550
2. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย
  - 2.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย
  - 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย
  - 2.3 ปรัชญาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย
  - 2.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย
  - 2.5 บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย
3. สภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเอกชน

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน อยู่ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลายฉบับ ในที่นี้ ขอกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 ดังนี้

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 29 ประกอบกับ มาตรา 50 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเสริม สร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะ วิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษาวិทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และในการจัดการศึกษาของรัฐให้ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้ ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชน ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ (ราช กิจจานุเบกษา เล่มที่ 114 ข้อที่ 55 ก. 11 ตุลาคม 2540)

1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาที่ ออกตามบัญญัติแห่งชาติราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มีเนื้อหา 69 มาตรา รวมบทเฉพาะกาล อีก 9 มาตรา รวมเป็น 78 มาตรา ต่อมาได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 เพิ่มเติม โดยมีสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้เกี่ยวกับครู ได้แก่

1. หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาสาระของกฎหมายนี้ จะกล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของประเทศทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกของผู้เรียนเกี่ยวกับ การเมือง การปกครอง รู้จักรักษาส่งเสริมสิทธิหน้าที่ หลักการในการจัดการศึกษา การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการศึกษา

2. หมวดที่ 2 จะเป็นเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา เราถึงบุคคลมีสิทธิและ โอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งบุคคลผู้มีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจ สติปัญญาและอื่น ๆ ก็มี สิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาพิเศษ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงหน้าที่ของบิดา มารดา ในการจัดให้บุตร หรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ (9 ปี) และระดับอื่นตามความพร้อมของ ครอบครัว และกล่าวถึง ความพร้อมของครอบครัวและสิทธิประโยชน์ที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะ ได้รับกรณีให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติโรงเรียน เอกชน พ.ศ. (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554

มาตรา 42 ให้โรงเรียนในระบบจัดให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนใน ระบบให้เพียงพอแก่การจัดการศึกษาและมีจำนวนที่เหมาะสมกับนักเรียนตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม สำหรับผู้ประกอบ วิชาชีพครูหรือบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากร ทางการศึกษา แล้วแต่กรณี

มาตรา 43 เอกสารที่โรงเรียนในระบบต้องจัดทำตามพระราชบัญญัตินี้ให้จัดทำเป็นภาษาไทย

การสอนในโรงเรียนในระบบนอกจากการสอนวิชาภาษาต่างประเทศต้องใช้ภาษาไทย เว้นแต่ เป็นโรงเรียนประเภทนานาชาติหรือเป็นโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้สอนเป็นภาษาต่างประเทศ ให้สอนเป็น ภาษาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้ แต่ต้องสอนให้นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพูดภาษาไทยได้ด้วย

เพื่อประโยชน์ในการขยายโอกาสการเรียนรู้ คณะกรรมการจะอนุญาตเป็นการทั่วไปให้โรงเรียน ในระบบสอนวิชาบางวิชาเป็นภาษาต่างประเทศก็ได้ โดยจะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวข้างต้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเอกชนทั้งสิ้น

2. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

2.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

เรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia) เป็นหนึ่งในหลาย ๆ เมืองเล็ก ๆ ในเมือง Emilia Romagna ภูมิภาคในภาคเหนือของอิตาลีที่มีประวัติความร่วมมือและการเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้คนในหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่เรียกว่า Villa Cella ใกล้กับเมืองเรกจิโอ เอมีเลีย มารวมตัวกันเพื่อสร้างชุมชนของพวกเขาใหม่ โดยเฉพาะชาวบ้านผู้หญิงมีบทบาทในการสร้างการศึกษาที่มีประสบการณ์ในหมู่บ้านโดยจัดตั้งโรงเรียนก่อนวัยเรียนที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็ก ๆ (Fraser, 2006)

การจัดตั้งโรงเรียนตามปรัชญาที่รู้จักกันในชื่อ เรกจิโอ เอมีเลีย ของ Loris Malaguzzi เกิดขึ้นในช่วงต้นทศวรรษ 1960 ที่สภาท้องถิ่นหรือเทศบาลของเมืองเรกจิโอ เอมีเลีย ซึ่งนับว่าเป็นแห่งแรกในอิตาลีที่เริ่มให้บริการเกี่ยวกับการศึกษาระดับเด็กเล็ก ซึ่งในปีช่วงปี 1970 โรงเรียนได้มีการจัดนิทรรศการขึ้นที่เปียซ่า (piazza) ซึ่งเป็นสถานที่กลางเมืองและเปรียบเหมือนโรงภาพยนตร์สำหรับเด็ก ๆ พวกเขาสามารถบันทึกสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และนำเอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นไปแสดงให้ผู้คนในเมืองได้เห็นถึงสิ่งที่พวกเขาได้รับ จากการเรียนรู้ที่โรงเรียน การแสดงผลงานและบันทึกการเรียนรู้ดังกล่าวนั้นยังเป็นการทำให้พลเมืองมีส่วนร่วมในโครงการของเด็ก ๆ Malaguzzi กล่าวไว้ว่า สิ่งนี้เป็นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครอง ผ่านโครงการที่เรียกว่า “ภูมิปัญญาธรรม” (Thornton & Brunton, 2005 cited in Hall, 2013, pp. 6-8)

กิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญของการศึกษาตามแนวเรกจิโอ เอมีเลีย คือ การลงลึกในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ได้ถูกออกแบบเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง โดยการทำซ้ำ การสังเกต การพิจารณา และการนำเสนอ สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาสติปัญญาผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ เพราะในขณะที่เด็กได้ทำกิจกรรมใด ๆ นั้น ภาษานับร้อยรูปแบบได้ล่องลอยออกมาจากความคิดและการเคลื่อนไหวของเด็ก ๆ นอกจากนี้การที่เด็กได้รับประสบการณ์เหล่านั้นซ้ำ ๆ จะช่วยให้พวกเขาได้สะท้อนภาษาที่แตกต่างและแปลกใหม่ออกมา ซึ่ง “ภาษา” ในมุมมองของเรกจิโอ เอมีเลียไม่ได้หมายความว่าถึงภาษาที่เราใช้สื่อสารแบบตรงไปตรงมา แต่ได้มีการจำกัดความของภาษาไว้ว่าเป็น “ร้อยภาษา” (The Hundred Languages of Children) อันหมายถึง ภาษาของเด็กในลักษณะต่าง ๆ กัน โดยหลักการคือ การที่เชื่อว่าเด็กมี “ศักยภาพและสิทธิ” ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารทางเดียวหรือการสื่อสารสองทาง “ภาษา” ซึ่งจะได้หมายความว่า ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาภาพ หรือแม้แต่ ภาษากาย เท่านั้น นอกจากนี้ เรกจิโอ เอมีเลียยังผลักดันให้เด็กเกิดพัฒนาการด้านสติปัญญาผ่านการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์อย่างเป็นระบบผ่านภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คำพูด การเคลื่อนไหว การวาด การระบายสี การสร้าง การปั้น การเล่นเงา การตัดปะ การละคร และ ดนตรี เป็นต้น (Edwards et al., 1998)

ครูและนักการศึกษาตามแนวเรกจิโอ เอมีเลีย มีมุมมองว่า เด็กมีศักยภาพ ความคิดและพฤติกรรมของเด็กนั้นมีคุณค่า (Scheinfeld et al, 2008) พวกเขาเชื่อว่า ภาพลักษณ์ของเด็ก (Image of a child) สะท้อนถึงปรัชญา ร้อยภาษา (Hundred languages) ที่ว่า เด็กมีความสามารถ พลัง มีการเรียนรู้ แรงจูงใจในการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์กับสังคม มีความกระตือรือร้นในการสร้างความรู้กับเพื่อน ๆ และผู้ใหญ่ มีความสนใจและความสามารถในการสำรวจ มีความคิดที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรม (Helm & Katz, 2011)

ครูและนักการศึกษาของเรกจิโอ เอมีเลีย สามารถสังเกต ค้นหา ส่งเสริมและช่วยเติมเต็มให้เด็กแต่ละคนให้ได้ค้นพบตนเองและมีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามครูและนักการศึกษาเหล่านี้จำเป็นต้องมีทักษะในการตีความอย่างเชี่ยวชาญตามแนวปรัชญาของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิด ร้อยภาษาของเด็ก (โสวริทธิ์ธร จันทรแสงศรี, 2562)

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียนั้น มีการนำทฤษฎีทางการศึกษาหลากหลายมาปรับใช้ โดยแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีของ Piaget ทฤษฎีของ Vygotsky ทฤษฎีของ Dewey ทฤษฎีของ Bruner และทฤษฎีของ Gardner ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีของ Jean Piaget

ทฤษฎีของ Piaget ได้กล่าวถึงการพัฒนาและการเรียนรู้ (Cognitive Development) โดยมีความคิดที่ว่า เด็ก คือ ผู้ที่ศึกษา สำรวจโลกของตนทั้งในส่วนที่เป็นวัตถุและที่เป็นบุคคล มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมของตนเองตั้งแต่แรกเกิด การที่เด็กได้มี

ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวทำให้ความคิดของเด็กเป็นรูปธรรมและมีการพัฒนาต่อไปตามประสบการณ์ของเด็กแต่ละคน (พรีเพเซอร์ แสงเทียน, 2534) โดยเด็กจะสร้างองค์ความรู้จากการแปลความหมายจากสิ่งที่ได้ประสบและการที่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและวัตถุรอบตัวนั่นเอง Piaget เชื่อว่าเด็กมีการพัฒนาทางด้านการคิดและสติปัญญาตามขั้นตอนการสร้างความรู้พัฒนาสติปัญญา (Piaget's stages of cognitive development) ซึ่งมี 4 ขั้นด้วยกัน ได้แก่

1) ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor stage) แรกเกิด - 2 ขวบ เด็กพัฒนาประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านประสบการณ์และการเคลื่อนไหว มองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รับรส และสัมผัสให้ได้มากที่สุด ขั้นตอนแรก

2) ขั้นก่อนการปฏิบัติการคิด (Pre-operational stage) 2 – 7 ขวบ ความคิดของเด็กยังคงถูกจัดประเภทตามสัญลักษณ์และสัญชาตญาณอยู่ เด็กจะมีจินตนาการที่เปี่ยมล้นและเชื่อว่าวัตถุต่าง ๆ นั้นมีชีวิตเพราะยังไม่สามารถแยกแยะอะไรที่เฉพาะเจาะจงได้

3) ขั้นการปฏิบัติการทางด้านการคิดที่เป็นรูปธรรม (Concrete operational stage) 7 – 11 ขวบ เด็กค้นพบเหตุผลเชิงตรรกะและเริ่มพัฒนาความคิดแบบเป็นรูปธรรมขึ้นมา

4) ขั้นการปฏิบัติการทางความคิดอย่างเป็นทางการ (Formal operational stage) 11 ขวบขึ้นไป เด็กจะเริ่มคิดแบบเป็นนามธรรมได้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้นเกี่ยวกับแนวความคิดที่เป็นนามธรรมและเหตุการณ์แนวสมมติได้ ความสามารถทางปัญญาที่สูงขึ้นทำให้พวกเขาเข้าใจแนวคิดแบบที่ไม่สามารถจับต้องได้มากขึ้นแล้ว เช่นความสำเร็จและความล้มเหลว ความรู้สึกรักและความรู้สึกเกลียด เริ่มเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับตัวตนและศีลธรรมของตัวเอง และพอจะเริ่มรู้แล้วว่าทำไมคนอื่นถึงทำในสิ่งที่เขาทำ การเข้าใจนี้ทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น ตอนนี้สมองของเด็กจะสามารถเทียบข้อมูลสองอย่างและนำไปสู่ข้อสรุปแบบมีเหตุผลได้ ทักษะใหม่นี้เองทำให้สามารถวางแผนและจัดลำดับความสำคัญในชีวิตของตัวเองได้ สามารถตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงได้

แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีญาณวิทยาพันธุศาสตร์ (Genetic Epistemology) และทฤษฎีการพัฒนาการเรียนรู้ (Cognitive Development Theory) ของ Piaget มาปรับใช้ ญาณวิทยาพันธุศาสตร์ คือการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของความรู้และกระบวนการสร้างความรู้ต่าง ๆ ของมนุษย์ หรือการเรียนรู้ของผู้เรียนนั่นเอง Piaget กล่าวว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นจากกระบวนการภายใน นั่นคือการคิดร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ผสมผสานกัน Piaget นำเสนอธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก รวมไปถึงวิธีการคิดและการสร้างความรู้ของเด็ก (Foerch & Iuspa, 2016)

ดังนั้นครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียควรตระหนักถึงขั้นตอนเหล่านี้ในขณะทำการสอนผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย ครูจะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้กับเด็กในการเรียนรู้ผ่านการจัด

สภาพแวดล้อมให้สร้างประสบการณ์ที่หลากหลาย ควรสร้างโอกาสให้กับเด็กได้สำรวจและได้รับประสบการณ์ให้เหมาะสมตามวัย การจัดการเรียนรู้เช่นนี้ เป็นการส่งเสริมให้เด็กสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ ๆ ขึ้น (Lefa, 2014) และยังรวมถึงการทำหน้าที่ในการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของเด็กด้วยการตั้งสมมติฐาน ทดลองใช้เทคนิคการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ และดึงเอาความสงสัยที่มีอยู่ในตัวเด็กออกเพื่อนำมาใช้ในการจัดโครงการให้ตรงตามความสนใจของเด็ก (Clapp, 1996)

2.2.2 ทฤษฎีของ Lev Vygotsky

ทฤษฎีของ Vygotsky (1979) เกี่ยวข้องกับคอนสตรัคติวิสต์ทางสังคม (social constructivism) เป็นแนวทางทางวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กทุกคนเริ่มต้นภายในวัฒนธรรมที่พวกเขาเกิด เพราะการเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคมภายในวัฒนธรรม นอกจากนี้ Vygotsky เชื่อใน Zone of Proximal Development (ZPD) คือ ผู้เรียนได้รับประโยชน์โดยตรงจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชั้นเรียนและสามารถพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ผ่านการช่วยเหลือจากครูของพวกเขา

Vygotsky เสนอว่า Zone of Proximal Development เป็นความแตกต่างระหว่างระดับของการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันและระดับของศักยภาพของการเรียนรู้ของนักเรียนที่พึงมี ซึ่งผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ได้โดยการทำงานและการแก้ปัญหาพร้อมกับครูหรือการมีส่วนร่วมด้วยเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถมากกว่าตน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะไม่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ในระดับสูงกว่าได้ผ่านการทำงานคนเดียว (Kurt, 2020) Vygotsky ยังให้ความสำคัญอย่างมากกับคุณค่าของการทำงานร่วมกันในสังคม เนื่องจากเขาเชื่อว่าความรู้ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และผู้คนนั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการพัฒนาภายในพื้นที่ที่หลากหลายและเกิดขึ้นเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสภาพแวดล้อมของเขา (Vygotsky, 1979, p. 90)

Malaguzzi ขยายแนวคิดของ Vygotsky เกี่ยวกับคอนสตรัคติวิสต์ทางสังคมโดยการพยายามพัฒนาโรงเรียนให้มุ่งเน้นให้เด็ก ครู และผู้ปกครองทำงานร่วมกัน เน้นย้ำถึงความสำคัญของครอบครัวและสิ่งแวดล้อมต่อการพัฒนาการของเด็ก ดังนั้นจะเห็นได้ว่า อุดมการณ์ของคอนสตรัคติวิสต์ทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนเรกจิโอ เอมีเลีย ที่มีค่านิยมหลักในการสร้างสภาพแวดล้อมในฐานะครูคนที่สามของเด็กและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระดับสูงอีกด้วย (Cited in Cancemi, 2011; Gardner & Jones, 2016; Gantt, 2021. pp. 28-29)

2.2.3 ทฤษฎีของ Jean Dewey

ทฤษฎีของ Dewey เป็นทฤษฎีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Learning by doing) เป็นฐานเป็นแนวคิดที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียมองว่าเด็กมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของตนเองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และเชื่อว่าโรงเรียนเป็นสถานที่แห่งประชาธิปไตยที่เด็ก

และครูทุกคนอยู่ร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกันด้วยความเคารพ (Rinaldi, 2006 as cited in Foerch & Iuspa, 2016)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้เป็นการเรียนรู้ในแบบ Learning by doing ให้เด็กได้เรียนจากการปฏิบัติจริง จากประสบการณ์ตรง เด็กได้ทดลอง ปฏิบัติ เสาะหาข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล พิจารณาหาข้อสรุป ค้นคว้าหาวิธีการกระบวนการด้วยตนเองหรือร่วมกันเป็นกลุ่ม มีอิสระในการศึกษาหาความรู้ตามหลักประชาธิปไตย ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ค้นคว้าหาข้อมูลความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีใจเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กพัฒนาทักษะด้านสังคมและสร้างนิสัยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ด้วยความมั่นใจ ซึ่งวิธีการนี้เรียกว่า “project method” (Clapp, 1996) ดังนั้นในห้องเรียนของ Dewey เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ โดย Dewey ได้อธิบายว่า “ความคิดเรื่องการศึกษา คือ การรวบรวมรูปแบบทั้งหมดของประสบการณ์และการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง” นั่นเอง (Tam, 2008 as cited in Clapp, 1996)

Dewey กล่าวว่า ครูควรจะสอนโดยยึดความสนใจของเด็กที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และตามสัญชาตญาณ ให้เด็กได้ใช้การสืบสวนและความคิดสร้างสรรค์ของตนในการเรียนรู้ ไม่ยึดการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า ครูต้องประเมินการเรียนรู้ของเด็กอยู่ตลอดเวลา และหาทางที่จะช่วยเหลือ ส่งเสริม และให้กำลังใจให้เด็กพัฒนาตนเองให้ได้เต็มศักยภาพ (Seefeldt & Barbour, 1994 as cited in Clapp, 1996, p. 66) แนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย มีการปรับแนวคิดของ Dewey มาใช้ในการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน

แนวคิดนี้ยังให้ความสำคัญกับการเล่นในกระบวนการเรียนการสอน เพราะการเล่นคือ ธรรมชาติของเด็ก เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์การเรียนรู้และจะสามารถเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ (Williams, 1992 as cited in Clapp, 1996, p. 66) โรงเรียนในเรกจิโอ เอมีเลียให้ความสำคัญกับแนวคิดนี้ซึ่งเห็นได้ชัดในรูปแบบของการเล่นบทบาทสมมุติที่เป็นกิจกรรมที่เด็กทำเป็นประจำทุกวันทั้งที่โรงเรียน

2.2.4 ทฤษฎีของ Jerome Bruner

ทฤษฎีของ Bruner เป็นทฤษฎีแห่งพัฒนาการ (Theory of Development) Bruner เป็นนักทฤษฎีหลักในการพัฒนาทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ในแง่ของแนวทางการศึกษา ซึ่ง Bruner เชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการเริ่มลงมือทำกิจกรรม ได้สัมผัสและใช้สิ่งของในชีวิตประจำวัน และเล่นกับสิ่งเหล่านั้นตามวัยอย่างเหมาะสม จากนั้นเด็กจะสามารถแปลงการเรียนรู้ที่เกิดผ่านรูปภาพได้ เช่น รูปถ่ายหรืออูรูवाद ต่อมาจึงจะสามารถอธิบายความเข้าใจของตนจากสิ่งที่เรียนรู้ได้ โดยมีครูเป็นผู้คอยสนับสนุนตลอดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ Bruner ยังให้ความสำคัญกับการกลับไปทบทวนข้อมูลที่ได้เรียนรู้มา (revisit) คือ การที่เด็กได้มีโอกาสกลับไปทบทวนกระบวนการและสิ่งที่ตนได้ลงมือทำจากการพูดคุยและจากภาพวาด

หรือบันทึกที่ได้ทำไว้ โดยครูจะเป็นผู้คอยสนับสนุนและช่วยเหลือ การทำเช่นนี้จะกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดใหม่ขึ้นได้ อีกทั้งระหว่างการกลับไปทบทวนนั้น ครูสามารถวางแผนและวางรากฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นให้มากขึ้นได้อีกด้วย

ทฤษฎีของ Bruner ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Enactive representation) 2. การเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เรียนรู้มาแล้วและถ่ายทอดให้อยู่ในรูปแบบของภาพวาด (Iconic representation) 3. การที่ได้จะต้องเปลี่ยนภาพวาดให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ (Symbolic representation) เช่น สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น ขั้นตอนนี้รวมถึงการเรียนรู้ภาษาและสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการแสดงความคิดเห็นของตน (Language-based) เพื่อใช้ในการวางแผน มีส่วนร่วม และปรับเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ของพวกเขา

ความสำคัญของแง่มุมทางสังคมของการเรียนรู้ ค่านิยมหลักของแนวทาง เรกจิโอ เอมีเลีย ประการหนึ่งคือการพัฒนาหลักสูตรที่เกิดขึ้นใหม่ ให้ครูทำงานร่วมกับเด็กๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรตามความสนใจของเด็ก จะเป็นสิ่งนำไปสู่การพัฒนาความรู้ความเข้าใจ สังคม และอารมณ์ (Cited in Gardner & Jones, 2016) ซึ่งวิธีการของเรกจิโอ เอมีเลีย ยังสนับสนุนการใช้โครงการและทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก ๆ ในบริบททางสังคมโดย Bruner เป็นผู้สนับสนุนหลักของแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ในการสอนและการสอนและการเรียนรู้ (Ganttt, 2021, p. 27)

2.2.5 ทฤษฎีของ Howard Gardner

ทฤษฎีของ Gardner (1983) เกี่ยวกับทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligent) โดย Gardner กล่าวว่า พหุปัญญาเน้นความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ รวมถึงศิลปกรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการตีความหมายพฤติกรรมของเด็ก ในการมีส่วนร่วมของเด็ก ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะส่งเสริมความเข้าใจในการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น Gardner ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถ ความถนัด และสติปัญญาตามแต่ละบุคคล เขาเชื่อว่าปัญญาไม่สามารถวัดได้ แต่จะเห็นได้จากการกระทำและความสามารถในการแก้ปัญหในแต่ละวัฒนธรรม ความสามารถทางปัญญาของมนุษย์ตามทฤษฎีพหุปัญญา แบ่งเป็น 9 ด้าน ได้แก่

- 1) ปัญญาด้านภาษา (Linguistic intelligence)
- 2) ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – mathematical intelligence)
- 3) ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual – spatial intelligence)
- 4) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – kinesthetic intelligence)
- 5) ปัญญาด้านดนตรี (Musical intelligence)
- 6) ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal intelligence)
- 7) ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal intelligence)
- 8) ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist intelligence)

9) ปัญญาด้านอัตถวาทนิยม/จิตนิยม หรือการดำรงอยู่ของชีวิต (Existential intelligence) (เนริศา-แอน โครเซก้า, 2566)

ดังนั้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก พหุปัญญาจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางธรรมชาติของการพัฒนาที่ผ่านชุดของขั้นตอนที่สามารถคาดเดาได้ การพัฒนาเกิดขึ้นผ่านองค์ประกอบทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงได้กับแนวคิดเกี่ยวกับภาษา ร้อยภาษา (Hundred languages) ของ Malaguzzi ที่อิงตามความสนใจของเด็ก เพราะเด็กได้ใช้ประโยชน์จากการสร้างประสบการณ์ในการเสริมจุดแข็งของพวกเขาแต่ละคน และทุกคนต่างมีจุดแข็งที่แตกต่างกันตามพหุปัญญาของตนเอง

การศึกษาตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเป็นการเรียนรู้ที่ไม่หยุดนิ่ง ดังนั้นการนำทฤษฎีต่าง ๆ มาปรับและประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีมากมายและหลากหลายทฤษฎี อีกทั้งยังเปลี่ยนแปลงปรับปรุงไปตามยุคสมัยนั่นเอง

2.3 ปรัชญาของการจัดการเรียนรู้ตามแนวเรกจิโอ เอมีเลีย

แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia Approach) เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากภาพลักษณ์ของเด็กที่มีศักยภาพในการพัฒนาและเป็นผู้ที่มีสิทธิที่เรียนรู้ผ่านร้อยภาษา อันเป็นภาษาของมนุษย์ทุกคน เติบโตในความสัมพันธ์ที่ได้สร้างกับผู้อื่น

แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเป็นแนวคิดที่เกิดจากความร่วมมือและความสัมพันธ์กันของทุกคนที่ทำงาน อันได้แก่ การทำงานร่วมกันของนักการศึกษา (Educators) ครู (Teachers) กับเด็กที่เกิดขึ้นทุกวัน การจัดมุมศิลปะ (Atelier) และการมีผู้เชี่ยวชาญด้านงานศิลป์ที่เป็นผู้จัดมุมศิลปะ (Attilerist) รวมถึงห้องครัวของโรงเรียน สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกโรงเรียนที่เปรียบเสมือนครู นอกจากนี้การจัดเก็บข้อมูลและเอกสารระหว่างการเรียนรู้จะทำให้สามารถมองเห็นการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้น และกลุ่มของความร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการมีส่วนร่วมของครอบครัวของเด็ก (Reggio Children, 2023)

ประวัติศาสตร์อันยาวนานของแนวเรกจิโอ เอมีเลียปรากฏครั้งแรกในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 ซึ่งในระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมาจนถึงยุคปัจจุบันแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ได้รับการนำไปใช้และเผยแพร่กับประเทศและดินแดนต่าง ๆ มากกว่า 145 แห่งทั่วโลก

Malaguzzi (1993) กล่าวว่าไว้ว่า เด็กเป็นตัวแทนของศูนย์กลางของระบบการศึกษาของเรา เรายังคงเชื่อมั่นว่า หากเราไม่ให้ความสนใจต่อความสำคัญของครูและครอบครัวเป็นหลักแล้ว มุมมองของเราที่เกี่ยวกับเด็ก ๆ ก็ขาดความสมบูรณ์ ดังนั้นการนึกถึงเพียงแคครูและเด็กเท่านั้น ไม่สะท้อนความเป็นจริง เป้าหมายของเรกจิโอ เอมีเลีย นั่นคือ การสร้างโรงเรียนที่น่ารัก โรงเรียนต้องกระตือรือร้น สร้างสรรค์ น่าอยู่ มีการเก็บข้อมูลและเอกสารที่ดีและสื่อสารได้ดี โรงเรียนที่เป็นสถานที่สำหรับการวิจัยการเรียนรู้ การทบทวน การพิจารณาและการไตร่ตรอง เป็นที่ซึ่งเด็ก ครู และครอบครัวรู้สึกถึงความสุข ดังนั้น การจัดระเบียบ เนื้อหา หน้าที่ ขั้นตอน แรงจูงใจ และความสนใจของโรงเรียน จึงควรได้รับการออกแบบเพื่อรวบรวมตัวละครเอก อันได้แก่ เด็ก ครู และผู้ปกครองเข้าด้วยกัน โดยโรงเรียนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกัน ในการทำโครงการของเรกจิโอ เอมีเลีย โรงเรียนวางแผนพิจารณาทางเลือก สะท้อนความรู้ความเข้าใจ แสดงสัญลักษณ์ ปรับทักษะการสื่อสารสำรวจและเสริมสร้างให้เกิดการผลิตเชิงสร้างสรรค์ โดยนักการศึกษา ครู และเด็กสร้างจุดหมายปลายทางร่วมกันนั่นคือ ความรู้สึกพึงพอใจและความสำเร็จร่วมกันในฐานะปัจเจกบุคคลและในฐานะกลุ่ม โดยมีวิธีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ไปพร้อมกัน วิธีการใหม่ ๆ ซึ่งวิธีการดำเนินการจะสะท้อนให้เห็นในกิจกรรม กลยุทธ์ และวิธีการที่เด็ก ๆ เลือกใช้

โดยหลักการของเรกจิโอ เอมีเลียนั้น โรงเรียนจะมีบรรยากาศที่เอื้ออาทร เปิดกว้าง เป็นประชาธิปไตย และเชิญชวนให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังนั้นในทุกสถานการณ์ โรงเรียนควรคงไว้ซึ่งประสิทธิผลและความรู้สึกเป็นมิตรกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรมีการประชุมเบื้องต้นกับครอบครัวเพื่อกำหนดเวลา เป้าหมาย และแผนการทำงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือ การจัดกิจกรรมและโครงการนั่นเอง

2.3.1 การเติบโตของเครือข่ายการสื่อสาร

การศึกษาตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มองว่าการเสริมสร้างความรู้สึกมีตัวตนของเด็กแต่ละคนโดยได้รับการยอมรับจากคนรอบข้างและผู้ใหญ่และการดูแลให้เด็กทุกคนรู้สึกปลอดภัยเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของโรงเรียน การทำให้เด็กแต่ละคนยอมรับและมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนั้นเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ นอกจากนี้การขยายเครือข่ายการสื่อสารและการทำความคุ้นเคยกับเด็กด้วยวิธีการสื่อสารที่แตกต่างกันประกอบการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลและกลุ่ม จะทำให้เด็กเห็นคุณค่าของการสื่อสาร เด็กจะสามารถพัฒนาการสนทนา วิธีการสื่อสารและการแสดงความคิดของตนเอง

แนวทางการศึกษานี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ ดังนั้นห้องเรียนจะประกอบด้วยเด็กแต่ละคนและกลุ่มย่อย ๆ ของเด็กที่มีความสัมพันธ์และความสามารถที่แตกต่างกัน ลักษณะของการสื่อสารมีจะความซับซ้อนมากขึ้นผ่านการพูดคุยและการเจรจาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความคิดของเด็ก วิธีการนี้จะก่อให้เกิดการเติบโตทางความคิดของเด็ก และเป็นการที่เด็กได้แสดง

ความคิดผ่านหลากหลายภาษาด้วย นั่นคือ การแสดงความคิดผ่านรูปแบบเชิงสัญลักษณ์หลายรูปแบบ เช่น การวาดภาพระบายสี การสร้างแบบจำลอง คำอธิบายด้วยวาจา ตัวเลข การเคลื่อนไหวทางกายภาพละครหุ่น เป็นต้น

2.3.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ๆ ในกลุ่มเล็ก ๆ

การทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในโรงเรียนเป็นบริบททางวัฒนธรรมที่จะกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญต่อเด็ก การสังเกตการทำงานของเด็กในกลุ่มย่อยจะทำให้ครูรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก การมีส่วนร่วมและบทบาทของเด็กแต่ละคนในกลุ่ม ดังนั้นการสร้างสถานการณ์ให้เด็กมีการทำงานเป็นกลุ่ม ๆ ของควรเป็นหนึ่งในสถานการณ์การเรียนรู้หรือทางเลือกที่ครูจัดไว้ให้

การมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กในกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้เกิดการสื่อสารและเกิดการเจรจาต่อรองระหว่างกัน การเจรจาต่อรองและการสื่อสารดังกล่าวก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างเด็กด้วยกันมากกว่าหรือไม่น้อยไปกว่าการแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นเมื่อเด็กเจรจากับผู้ใหญ่

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการทางสังคมอารมณ์ การสื่อสาร และความรู้ความเข้าใจของพวกเขา อย่างไรก็ตามเนื้อหา รูปแบบ และกระบวนการโต้ตอบจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับคุณภาพ ปริมาณ การปรับเปลี่ยน การประสานงาน และมุมมองที่ต่างกัน ดังนั้นผลลัพธ์ของประสบการณ์เหล่านี้จะแตกต่างไปจากผลที่จะได้รับจากการที่เด็กแยกกันทำงาน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจะช่วยลดผลเชิงลบสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ในการปรับตัวและเรียนรู้ หากต้องการให้เด็กมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันมากขึ้น อายุและระดับพัฒนาการของเด็กในกลุ่มไม่ควรแตกต่างกันมากเกินไป การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กที่อยู่ในรูปแบบของความขัดแย้ง อาจทำให้เกิดการกระทำ ความคาดหวังและความคิดที่แตกต่างกัน แต่ความขัดแย้งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นความขัดแย้งที่สร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นลักษณะของความขัดแย้งที่ส่งเสริมการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกลุ่มเด็กให้มีการทำงานเป็นกลุ่มเล็กย่อยจึงเป็นการช่วยให้กระบวนการสร้างความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์นี้เกิดได้ง่ายขึ้น

แม้ว่าความขัดแย้งทางความรู้ความเข้าใจจะไม่ก่อให้เกิดการเติบโตทางความคิดในทันที แต่ความขัดแย้งทางปัญญาเป็นสิ่งที่เริ่มต้นกระบวนการสร้างความร่วมมือได้

ในขณะเดียวกันเราไม่ควรลืมการเล่นเชิงสัญลักษณ์ เพราะการเล่นเช่นนี้เป็น การเสริมสร้างประสบการณ์ของเด็กและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาทางสังคม การพัฒนาทักษะที่จำเป็น การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การสนทนาร่วมกัน พัฒนาทักษะการอยู่ในสังคมร่วมกัน

2.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักการของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ไว้ดังนี้

Reggio Children, (2010) กล่าวว่า หลักการจัดโครงการงานการศึกษา ประกอบด้วย

1. สิทธิของเด็ก โดยเรกจิโอ เอมีเลีย เชื่อว่าเด็กมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพและเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเอง รวมถึงการได้รับการยอมรับในเอกลักษณ์ ความแตกต่าง และในจังหวะการเติบโตและการพัฒนาของตนเองของเด็กแต่ละคน ทั้งรายบุคคลและในกลุ่ม เด็กจะมีความอ่อนไหวตามธรรมชาติต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม พวกเขาสร้างประสบการณ์ที่มีความหมายต่อเขาได้ เด็กมีศักยภาพพิเศษในการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ทางประสาทสัมผัส ความสัมพันธ์ และทางปัญญาที่กว้างขวาง ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างเด็ก ครู และทุกคนอย่างต่อเนื่องทั้งในบริบททางวัฒนธรรมและสังคม

2. ร้อยภาษา (The Hundred Languages) เป็นความเชื่อที่ว่า เด็ก ๆ มีร้อยภาษาร้อยวิธีคิด แสดงออก เข้าใจ และพบปะผู้อื่น ด้วยวิธีคิดที่สร้างการเชื่อมโยงระหว่างมิติต่าง ๆ ของประสบการณ์ ร้อยภาษา เป็นการอุปมาอุปไมยถึงศักยภาพพิเศษของเด็ก การสร้างความรู้และกระบวนการสร้างสรรค์ การแสดงออกถึงชีวิตและความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นโดยเด็ก ร้อยภาษา เป็นความเชื่อว่าศักยภาพจะเปลี่ยนแปลงและทวีคูณเมื่อเด็กร่วมมือกันและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยการใช้ภาษาในหมู่เด็ก และระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่

3. การมีส่วนร่วม (Participation) คือ คุณค่าและกลยุทธ์ที่กำหนดวิธีการที่เด็ก นักการศึกษา และผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนร่วมในโครงการการศึกษา การพบปะกับผู้อื่นและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ถูกสร้างขึ้นและดำเนินไปในแต่ละวัน การมีส่วนร่วมนั้นให้คุณค่าและใช้ประโยชน์และเป็นการสร้างมุมมองและวัฒนธรรมที่หลากหลายจากการใช้ภาษาต่าง ๆ กว่าร้อยภาษาของเด็ก ส่งเสริมรูปแบบของการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการพัฒนาโอกาสในการสร้างบทสนทนา รวมถึงการมีความคิดริเริ่มและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สร้างและหล่อเลี้ยงความรู้สึกและวัฒนธรรมของความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความรับผิดชอบ และการรวมตัวกัน ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมใหม่กับมิติของโลกร่วมสมัยและโลกาภิวัตน์

4. การฟัง (Listening) เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องโดยยินดีที่จะรับฟัง ไตร่ตรอง และเปิดใจต่อตนเองและผู้อื่น ถือได้ว่า การฟังนั้นเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการพูดคุยและการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ทัศนคติของการฟังในแต่ละเหตุการณ์จะมีผลต่อสถานการณ์ทางวัฒนธรรม ค่านิยม และการเมืองของโลกร่วมสมัยได้ด้วยเช่นกัน

5. การเรียนรู้เป็นกระบวนการการสร้างปัจเจกบุคคลและกลุ่มคน (Learning as a process of individual and group construction) เด็กแต่ละคนก็เหมือนกับมนุษย์แต่ละคน เป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้ ความสามารถและความเป็นอิสระ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้เดิมที่ก่อตัวขึ้นด้วยวิธีการและเวลาที่ไม่เหมือนใคร ความเป็นส่วนตัว เป็นเอกเทศจากความสัมพันธ์ที่มีกับเพื่อน ผู้ใหญ่ และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ กลยุทธ์การวิจัย การเปรียบเทียบแนวคิดและการมีส่วนร่วมส่งเสริม

กระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยเช่นกัน รวมไปถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความไม่แน่นอน สัญชาตญาณ ความอยากรู้อยากเห็น ดังนั้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้สามารถใช้การเล่นของเด็ก อันจะทำให้เห็นถึงมิติของความงาม อารมณ์ ความสัมพันธ์และจิตวิญญาณที่ถูกผสมผสานและหล่อเลี้ยงเข้าด้วยกัน อีกทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจและความสุขในการเรียนรู้ให้กับเด็กอีกด้วย

6. การวิจัยทางการศึกษา (Educational research) การวิจัยแสดงถึงมิติที่สำคัญของชีวิตเด็กและผู้ใหญ่ ความตึงเครียดเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความรู้ การวิจัยร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวัน วิธีการดำรงอยู่และจริยธรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการตีความ ความซับซ้อนของโลก ปรัชญาการณ ะบบการอยู่ร่วมกัน เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการต่ออายุการศึกษา งานวิจัยที่มองเห็นได้นั้นเกิดจากเอกสารประกอบและข้อมูลงานวิจัยสร้างการเรียนรู้ ปฏิรูปความรู้ ร่องรับคุณภาพระดับมืออาชีพ และถูกใช้เป็นองค์ประกอบของนวัตกรรมการสอนในระดับชาติและระดับนานาชาติ

7. การบันทึกข้อมูลและเอกสารทางการศึกษา (Educational documentation) เอกสารประกอบและการบันทึกข้อมูลเป็นส่วนสำคัญและเป็นโครงสร้างส่วนหนึ่งของทฤษฎีการศึกษาและแนวทางการสอน เนื่องจากการให้คุณค่าของกระบวนการเรียนรู้รายบุคคลและกลุ่มของทั้งเด็กและผู้ใหญ่และทำให้เราสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน มองเห็นได้ และประเมินได้ การสังเกตเป็นประสบการณ์การศึกษาที่เปิดเผยในศูนย์เด็กเล็กจะถือว่ามีความหมายอย่างเต็มที่ได้เมื่อมีการทบทวนเอกสารที่สร้างขึ้นมา เมื่อรวมการบันทึกข้อมูลกับการตีความ การแลกเปลี่ยนและการมีส่วนร่วมระหว่างกัน ซึ่งแต่ละคนอาจมีมุมมองที่แตกต่างกันนั่นคือ ความเป็น "ที่สาธารณะ" ซึ่งหมายความว่าทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เอกสารและข้อมูลที่มีจะอธิบายให้เห็นถึงวัฒนธรรมในวัยเด็กและการศึกษาที่มีการใช้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นที่ตั้ง

8. การออกแบบการวางแผน (Progettazione) เป็นการดำเนินการด้านการศึกษาเป็นรูปเป็นร่างโดยวิธี Progettazione ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการสอนและการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม โอกาสในการมีส่วนร่วมและการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร ไม่ใช่ด้วยการใช้หลักสูตรที่กำหนดไว้ล่วงหน้า Progettazione เป็นกลยุทธ์ของความคิดและการกระทำที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่ ยอมรับความสงสัย ความไม่แน่นอน และข้อผิดพลาดซึ่งนับว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ได้ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของบริบท ดำเนินการโดยกระบวนการของการสังเกต บันทึกเอกสารและการตีความในความสัมพันธ์ที่ซ้ำ ๆ และผ่านการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรที่ทำ การวิจัยทางการศึกษา

9. องค์กร (Organization) จัดระเบียบงาน พื้นที่ และเวลาของเด็กและผู้ใหญ่ เป็นส่วนโครงสร้างของค่านิยมและทางเลือกของโครงการการศึกษา องค์กรสร้างเครือข่ายทางเลือกและ

สมมติฐานความรับผิดชอบร่วมกันในระดับบริหาร การเมือง และการสอน ดูแลอัตลักษณ์ ความมั่นคง และความปลอดภัยให้แก่เด็กและให้บริการด้านการศึกษา โดยเน้นย้ำถึงศักยภาพ คุณภาพ และแนวทางปฏิบัติทั้งในระดับการบริหาร การเมือง และการสอนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันสำหรับการประเมินความสอดคล้องระหว่างหลักการของโครงการการศึกษาและทางเลือกขององค์กรอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับสภาพการทำงานและรูปแบบสัญญาที่ส่งเสริมความมั่นคง ความต่อเนื่อง และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรในขณะเดียวกันด้วย

10. สิ่งแวดล้อม พื้นที่ และความสัมพันธ์ (Environment, spaces and relations)

พื้นที่ภายในและภายนอกของศูนย์ทารกและเด็กเล็กได้รับการออกแบบและจัดระเบียบให้อยู่ในรูปแบบที่เชื่อมต่อถึงกัน ซึ่งการจัดพื้นที่ในลักษณะนี้จะเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ ความเป็นอิสระ การสำรวจ ความอยากรู้อยากเห็น และการสื่อสารระหว่างผู้ที่ใช้พื้นที่ร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นสถานที่สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ในการวิจัยและใช้ชีวิตร่วมกัน สิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์ ปรับเปลี่ยน และเป็นรูปเป็นร่างโดยสัมพันธ์กับโครงการและประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่ในการสนทนาอย่างต่อเนื่องระหว่างสถาปัตยกรรมและการสอน การดูแลเครื่องเรือน สิ่งของ และพื้นที่กิจกรรมของเด็กและผู้ใหญ่เป็นการกระทำทางการศึกษาที่ก่อให้เกิดความสุขสงบทางจิตใจ สร้างความรู้สึกของความคุ้นเคยและความเป็นเจ้าของ ก่อให้เกิดสุนทรียศาสตร์และความสุขในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนความปลอดภัยเป็นอีกคุณภาพที่เกิดจากการเจรจาและสร้างรายละเอียดร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ร่วมกับผู้ที่ต้องประเมินเพื่อป้องกันความเสี่ยง สร้างความสมบูรณ์และนำเสนอโอกาสคุณภาพให้กับผู้ใช้พื้นที่ด้วย

11. การพัฒนาวิชาชีพ (Professional development) มีลักษณะเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างความเข้าใจและความตระหนักในความหมายและวิธีการของการศึกษา ผ่านการคัดเลือกส่วนกลางของโครงการการศึกษา และความสามารถเฉพาะของบทบาททางวิชาชีพต่าง ๆ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของแต่ละบุคคลและของกลุ่ม เป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาในตารางการทำงานและจัดระเบียบโดยรวมในแง่ของเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการมีส่วนร่วมของแต่ละคน การพัฒนาทางวิชาชีพยังทำได้โดยการทำกิจกรรมประจำวันของโรงเรียนและการไตร่ตรองผ่านการสังเกตและจัดทำเอกสาร การประชุมเจ้าหน้าที่ประจำสัปดาห์ถือเป็นโอกาสหลักสำหรับการศึกษาและแบ่งปันในเชิงลึกด้วยเช่นกัน

12. การประเมิน (Assessment) เป็นการกระทำที่มุ่งไปที่การแสดงความสามารถและคุณค่าอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการจัดโครงสร้างประสบการณ์ด้านการศึกษาและการบริหาร กระบวนการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของนักวิชาการและการเรียนรู้ของเด็ก ความเป็นมืออาชีพของบุคลากร องค์กร และคุณภาพของการบริการเป็นโอกาสในการรับรู้และสืบหาความหมายและความตั้งใจของโครงการทางการศึกษานั้น ๆ

Gantt (2021) ได้กล่าวถึง Fundamental Principles of the Reggio Emilia Approach ว่า วิธีการของหลักสูตรเรกจิโอ เอมีเลีย พัฒนาเด็กทางความคิด สังคม และอารมณ์ มีหลักการดังนี้

1. ภาพลักษณ์ของเด็ก (The image of the child) แนวทางของเรกจิโอ เอมีเลีย ให้ความสำคัญกับสิทธิและความสามารถของเด็กเป็นอย่างมาก (Hans, 2019; Hong et al., 2017) Malaguzzi ประกาศว่าเด็ก ๆ ร่ำรวยในศักยภาพ แข็งแกร่ง มีอำนาจ และมีความสามารถ (Malaguzzi, 1998 p. 10) ภาพลักษณ์ของเด็กเป็นหัวใจสำคัญของแนวทางปฏิบัติของแนวคิดนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ สร้างการเรียนรู้ของพวกเขา โดยการให้ความเคารพต่อเด็ก ครูสร้างความร่วมมือที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้นในหมู่เด็ก และการมีส่วนร่วมระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ภายในห้องเรียน (cited in McNally & Slutsky, 2017) มีการตรวจสอบวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของโรงเรียน พัฒนาประสิทธิภาพทางสังคมภายในโรงเรียน โดยโรงเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและพัฒนาสังคมโดยการปรับโรงเรียนให้เข้ากับเด็ก แทนที่จะมุ่งเน้นไปที่คะแนนสอบและความรู้ด้านเนื้อหา (Hargreaves, 2019) มีการประเมินความเหมาะสมของตำราเรียนเพื่อกำหนดคุณภาพของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการคิดทางปัญญาในเด็ก ดังนั้นเด็กควรได้รับโอกาสที่จะมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับระดับของการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้พวกเขา (Birhan, 2018)

แนวความคิดในการกำหนดเป้าหมายโรงเรียนและการออกแบบหลักสูตรเกี่ยวกับเด็กเป็นรากฐานที่สำคัญของห้องเรียนเรกจิโอ เอมีเลีย (cited in Edwards et al., 2021; Malaguzzi, 1998) เด็กทุกคนในห้องเรียนต้องได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นสมาชิกที่มีค่าของชั้นเรียน (cited in Hong et al., 2017) เด็กถูกมองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในบางแง่มุมในกลุ่มการเรียนรู้และในห้องเรียนโดยรวม บทบาทของครูในที่นี่ คือการช่วยให้เด็ก ๆ รับรู้และชื่นชมกับความแตกต่างของกันและกัน เนื่องจากพวกเขาเป็นเสมือนชุมชนหนึ่ง (Hong et al., 2017; McNally & Slusky, 2017)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก นักการศึกษา ครอบครัว และชุมชน (Relationships between children, educators, families, and community) เป็นหลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย McNally และ Slutsky (2017) ตระหนักดีว่าการเรียนรู้ของเด็กผ่านแนวคิดนี้ เด็กต้องตีความปฏิสัมพันธ์ของพวกเขากับผู้คน มีการจัดวางสื่อการสอน จากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันนี้ เด็กได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจและอารมณ์ เรียนรู้ทักษะการควบคุมตนเอง การปรับตัวในโรงเรียน และทักษะทางสังคม

ความสัมพันธ์ระหว่างเด็ก นักการศึกษา ครอบครัว และชุมชนมีความเกี่ยวพันกัน และนำไปสู่การกำหนดภาพลักษณ์ของตนเองให้ดีขึ้น ความสำคัญของความสัมพันธ์ในสภาพแวดล้อมนั้น รวมถึงการส่งเสริมการระบุตัวตน การค้นพบและการสืบสวนไตร่ตรอง การเชื่อมโยงครอบครัวเข้า

กับห้องเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่นำเคารพและส่งเสริมมุมมองที่แตกต่างกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วม เป็นการพิจารณาความรู้สึกและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน (Biermeier, 2015; Lim & Cho, 2019; O'Connor et al., 2017)

3. สภาพแวดล้อมในฐานะครูคนที่สาม (The environment as the third educator) สภาพแวดล้อมในห้องเรียนเรกจิโอ เอมีเลียสร้างขึ้นด้วยรายละเอียดที่เฉียบแหลมในลักษณะที่เชื่อมโยงถึงกันระหว่างรูปแบบต่างๆ ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ ความเป็นอิสระ การสำรวจ และการวิจัย ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ที่ (Harris, 2018 cited in Gantt, 2021) โรงเรียนเรกจิโอ เอมีเลียได้รับการออกแบบเพื่อให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละส่วน รวมถึงโถงทางเดิน ห้องน้ำ ห้องครัว และพื้นที่ส่วนกลางอื่นๆ ที่มีจุดประสงค์เฉพาะ พื้นที่ที่ใช้ร่วมกันภายในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ เป็นกุญแจสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ พื้นที่เหล่านี้มักจะได้รับการออกแบบเพื่อแสดงผลงานของเด็ก ๆ ในสภาพแวดล้อมเหมือนนิทรรศการ (McNally & Slutsky, 2017 cited in Gantt, 2021) สภาพแวดล้อมของเรกจิโอ เอมีเลียจะเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากสภาพแวดล้อมสนับสนุนปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อารมณ์ สติปัญญา และร่างกาย เพราะการจัดให้มีกิจกรรมอิสระช่วยให้เด็กได้สำรวจและมีส่วนร่วมในเนื้อหาที่มีความหมายเพื่อพัฒนาความคิดและการแสดงออก เด็กสามารถสำรวจและมีส่วนร่วมในเนื้อหาที่มีความหมายเพื่อพัฒนาความคิดและการแสดงออกและมีพื้นที่สำหรับการสร้างสรรค์ ดังนั้นสภาพแวดล้อมจึงเปรียบเสมือนครูคนที่สามนั่นเอง (Wien et al., 2018 cited in Gantt, 2021)

4. พื้นที่ว่าง (Spaces) มุ่งเน้นไปที่พื้นที่การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกที่เชื่อมต่อกันเพื่อประโยชน์ของเด็ก การมีส่วนร่วมในพื้นที่ต้องคำนึงถึงความต้องการในการพัฒนาแต่ละด้านของเด็ก สื่อจะถูกนำเสนอแบบดิจิทัลในยุคสมัยนี้อันสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ได้กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญในโลกของเด็ก ๆ ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่ทำหน้าที่เป็นเสมือนครูคนที่สามนั้นทำให้นักการศึกษาต้องเน้นความสำคัญของการมีพื้นที่ การมีส่วนร่วม การสร้างสุนทรียศาสตร์ และสื่อเพื่อให้เห็นว่าเป็นพื้นที่ที่ดีที่สุดในการสร้างให้เกิดการเรียนรู้สำหรับเด็ก (Hall, 2017 cited in Gantt, 2021)

5. ร้อยภาษา (The hundred languages of children) แนวความคิดเกี่ยวกับร้อยภาษา ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เนื่องจากเด็กจะได้รับสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้น เพื่อสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการของพวกเขา การให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำให้พวกเขาสามารถใช้สติปัญญาหลายด้าน เช่น การมีมนุษย์สัมพันธ์อย่างเป็นธรรมชาติ เป็นการช่วยเพิ่มทักษะความเข้าใจในการอ่านและการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ วิธีการของแนวคิดนี้ ช่วยให้เด็กมีวิธีการแสดงออกที่หลากหลาย เช่น ทางสายตา ดนตรี ศิลปะ และในรูปแบบอื่นๆ ที่ Malaguzzi เรียกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นว่า ร้อยภาษาของเด็ก (Gantt, 2021)

ภาษาหลายร้อยตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เป็นภาษาของเด็กที่แสดงให้เห็นว่าเด็กมีวิธีการแสดงออกหลากหลาย เช่น วิธีสำหรับวัดผลลัพธ์ด้านความรู้ความเข้าใจเด็กที่หูหนวก จากข้อมูลการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แสดงให้เห็นว่าเด็กที่ฝึกการใช้ร้อยภาษา การทำเช่นนี้จะสนับสนุนให้เด็กเหล่านั้นได้แสดงความคิดของตนผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น บทสนทนาด้วยวาจา การแสดงภาพ กราฟฟิก และภาษาสัญลักษณ์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทั้งทางปัญญาและอารมณ์ Hesterman (2017) ได้ทำกรณีศึกษาโดยการพิจารณาว่าครูหนึ่งคนใช้ภาษาต่าง ๆ กว่า ร้อยภาษานั้น เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ และความหลากหลายในห้องเรียนเด็กปฐมวัยให้เห็นได้ Hesterman ตระหนักดีว่าการผสมผสานวิธีการต่างๆ ของเด็กที่แสดงออกมาด้วยภาษาในลักษณะที่แตกต่างกันเป็นร้อยภาษานั้น เพิ่มโอกาสให้เด็กได้แสดงให้เห็นผลลัพธ์ 5 ประการของกรอบการเรียนรู้ในช่วงต้นปีนั้น ซึ่งได้แก่ 1. เด็กมีสำนึกในอัตลักษณ์ที่เข้มแข็ง 2. เด็กเชื่อมต่อและมีส่วนร่วมหลายรูปแบบ 3. เด็กมีความเป็นอยู่ที่ดี 4. เด็กมีความมั่นใจและมีส่วนร่วมกับเพื่อน 5. เด็กเป็นนักสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Gantt, 2021) ความเชื่อในร้อยภาษาของเด็กสอดคล้องกับวิธีการสอนที่เน้นให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับสังคม และพัฒนาอารมณ์ของพวกเขา

6. การสังเกตการณ์และบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารประกอบการสอน (Educational observation and documentation) เป็นสิ่งสำคัญที่ครูต้องนำมาใช้ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในสังคมและอารมณ์ของเด็ก เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความเท่าเทียมกัน ในแง่ของการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครู เด็ก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ ครูควรมีการบันทึกเป็นเอกสารให้มากที่สุด ในขณะที่ทำการสังเกตการณ์ ครูสังเกตการณ์ที่เด็ก ๆ ตั้งคำถาม สำรวจ ค้นคว้า และใช้ความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขา ดังนั้นในการสอน ครูควรสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูใช้ในการพิจารณาปรับสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กมีความมีความอยากรู้ อยากหาข้อมูลเพิ่มเติมในสิ่งที่ตนสนใจได้ต่อไป (Bond, 2015 cited in Gantt, 2021) เด็กตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียจะมีโอกาสแสดงความคิดเห็น สะท้อนมุมมองของตนให้ครูและเพื่อนได้รับรู้ ซึ่งสิ่งนี้จะถูกนำไปเป็นแนวทางให้ครูและนักการศึกษาได้ศึกษาและพัฒนาเพื่อวางแผนการช่วยเหลือนักเรียนทั้งทางด้านอารมณ์และสังคม (McNally & Slutsky, 2017 cited in Gantt, 2021)

7. พื้นที่ในการสร้างสรรค์งาน (The atelier: A make-space) เป็นวิธีการของเรกจิโอ เอมีเลียที่เชื่อว่า การจัดเตรียมเวิร์คช็อปหรือสตูดิโอโดยการใช้สิ่งของธรรมชาติ หรือการฉายภาพเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้เด็กได้เห็นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากหาข้อมูลให้กับเด็ก ที่เรียกว่า atelier นั้น เป็นการจัดพื้นที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็น atelier ที่เด็กสามารถเข้ามาใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อใช้ในการสังเกต สื่อสาร ขยายแนวคิด ควบคู่ไปกับองค์ประกอบทาง

วาจาและตรรกะที่พัฒนาจินตนาการและการสร้างความรู้ (Panciroli & Macuada, 2017 cited in Gantt, 2021)

Lewin-Benham กล่าวว่า จากการค้นพบในด้านประสาทวิทยานั้น การใช้พื้นที่ที่เป็น atelier ตามแนวทางคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จะเห็นได้ว่าเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุหลากหลายชนิด ซึ่งเป็นการกระตุ้นสมองของพวกเขาให้เกิดจินตนาการ เขาค้นพบว่า ด้วยการรวมตัวกันที่พื้นที่ทำงานนั้น รูปร่างสมองของเด็ก ๆ สามารถพัฒนาได้โดยการสัมผัสกับสิ่งที่ถูกจัดสรรจัดวางไว้ อันเป็นการกระตุ้นประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ ของเด็ก ช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้ความเข้าใจ สมองของพวกเขา มีการพัฒนาเชื่อมต่อกับความรู้เมื่อจากการสัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ ๆ นั้นเอง (Gantt, 2021)

Malaguzzi มองว่า สิ่งแวดล้อม (Environment) เป็นครูคนที่สาม ดังนั้นพื้นที่ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ (Atelier) นี้ได้รับการออกแบบให้เป็นสถานที่ที่เด็กๆ สามารถแสดงออกได้โดยใช้ภาษาหลากหลายรูปแบบผ่านงานศิลปะ ดนตรี หรือภาษาภาพ หรือวิธีอื่นๆ ที่พวกเขาสามารถสื่อสารได้ (Gantt, 2021)

8. การวางแผนดำเนินงานที่ยืดหยุ่นและการทำโครงการ (Flexible planning and project work) Malaguzzi สนับสนุนให้ยกเลิกแนวทางการสอนแบบอิงมาตรฐาน การกำหนดหลักสูตรการสอนในรูปแบบที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ภายในห้องเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสำรวจแสวงหาความต้องการและความสนใจของเด็กแต่ละคน ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยมีครูเป็นผู้ให้กรอบ อำนาจความสะดวก และสร้างพื้นที่ในการสร้างสรรค์งาน (Atelier) มีการวางแผนที่ยืดหยุ่นสำหรับโครงการระยะยาวและระยะสั้นที่ไม่ครอบคลุมเส้นทางแห่งการเรียนรู้ของเด็ก บทบาทครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้และการแสดงออกที่หลากหลาย สร้างโอกาสในการทำงานร่วมกันและการแบ่งปันและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยการใช้จินตนาการ ซึ่งจะทำให้เด็ก ๆ สามารถเข้าใจโลกได้ดีขึ้น เสริมสร้างพัฒนาการทางปัญญา อารมณ์ และสังคม (Gantt, 2021)

2.5 บทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

จากการศึกษาหลักการที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มีการจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็ก ๆ ในโรงเรียน โดยครูจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาท ซึ่งบทบาทของครูตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลียได้มีนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงบทบาทของครูไว้ ดังนี้

New (1990 cited in Clapp, 1996) กล่าวถึงบทบาทของครูไว้ว่า

1. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ครูเป็นผู้เรียนรู้จากการทำหน้าที่และเป็นผู้เรียนรู้พร้อมกับเด็กและจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ๆ ครูจะส่งเสริมการสำรวจร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การสร้างทฤษฎี และการแก้ปัญหาของเด็ก ซึ่งนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างครูและเด็กด้วย

2. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูเป็นผู้สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้และสังเกตพัฒนาการของเด็กเพื่อให้ครูใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้เด็กเข้าใจโลกของตนเองได้ต่อไป

3. การเป็นผู้ประสานงาน ครูเป็นผู้ทำงานร่วมกันกับนักการศึกษาคนอื่นๆ เช่น ผู้สอนและนักการศึกษาซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความสามารถทางเทคนิคให้กับครู ในขณะเดียวกันนักศึกษาก็ได้รับความรู้และข้อมูลใหม่จากพวกเขา เช่น ความสัมพันธ์กับเด็ก ๆ นั้นเป็นอย่างไรบ้าง การเป็นผู้ประสานงานรวมถึงการทำงานร่วมกันเกิดขึ้นเนื่องจากครูทำงานร่วมกันเป็นคู่ในแต่ละห้องเรียน เป็นการประสานความร่วมมือกัน ไม่ใช่ในฐานะผู้ช่วยกับหัวหน้าครูแต่เป็นครูด้วยกันอย่างเท่าเทียม แบ่งงานกันและร่วมกันในระหว่างกระบวนการวางแผน

4. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูเป็นผู้ตั้งคำถาม รู้ว่าเมื่อใดควรถามและเมื่อใดควรรอ ครูมีบทบาทในการกระตุ้นเด็กให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและความต้องการเรียนรู้และหาคำตอบ สร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นความอยากรู้ของเด็กและกระตุ้นให้เด็กคิดและหาข้อมูลร่วมกัน โดยครูอำนวยความสะดวกในการช่วยหาแหล่งข้อมูลและสิ่งที่สามารถช่วยในการทดสอบสมมติฐานของเด็ก ๆ

5. การเป็นผู้ฟัง ครูต้องเรียนรู้ที่จะฟังสิ่งที่เด็กพูด การฟังบทสนทนาของเด็กทำให้ครูสามารถวางแผนและพัฒนาหลักสูตรได้

6. การเป็นผู้ค้นคว้า ครูเป็นนักวิจัยค้นคว้า ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับงานในห้องเรียนในแต่ละวันเพื่อวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ทางวิชาชีพ การวางแผนหลักสูตร และการพัฒนาครู

7. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ครูสังเกตเด็ก จดบันทึกบทสนทนา
ระหว่างเด็ก

8. การเป็นผู้เป็นแบบอย่าง ครูเป็นแบบอย่างให้กับทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ครูมีบทบาทในการส่งเสริมการอภิปราย และเป็นแม่แบบพฤติกรรม เพื่อให้เด็กตีความ จำลองแบบจากผู้ใหญ่ ให้เห็นว่าสิ่งใดน่าสนใจและควรค่าแก่การทำ รู้จักลำดับความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เกิดความพยายามในการปฏิบัติงานตลอดจนการทำงานให้เสร็จสิ้น

Clapp (1996) ได้อธิบายถึงบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยกล่าวถึงมิติเกี่ยวกับบทบาทของครูว่า ครูควรมีบทบาท ดังนี้

1. การเป็นผู้ฟัง ครูมีบทบาทในการฟังเด็กด้วยความเชื่อที่ว่าเด็กมีพลังที่เต็มไปด้วยความรู้ ความเข้าใจและความสามารถมากมาย ครูต้องให้เด็กมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งความรู้และการเรียนรู้ของพวกเขาและเชื่อว่าพวกเขาจะสามารถทำได้ การเป็นผู้ฟัง โดยครูต้องเรียนรู้ที่จะฟังสิ่งที่เด็กพูด การสนทนาของเด็กทำให้ครูสามารถวางแผนและพัฒนาหลักสูตรได้

2. การผู้อำนวยการความสะดวก ครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและผู้ร่วมสร้างความรู้ ครูต้องกระตุ้นโอกาส กระตุ้นบทสนทนาของเด็ก เป็นผู้อำนวยการความสะดวกมากกว่าเป็นแค่ผู้ส่งข้อมูล ครูจะรู้วิธีตั้งคำถาม รู้ว่าเมื่อใดควรรอให้เด็กตอบแค่ไหนอย่างไร และช่วยให้เด็กทดสอบสมมติฐานของพวกเขาเอง อันจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน

3. การเป็นผู้ริเริ่ม ครูมีบทบาทในการช่วยให้เด็กเรียนรู้และค้นพบวิธีการเรียนรู้ด้วยตัวของพวกเขาเอง เด็กต้องพยายามที่จะต่อสู้กับปัญหา โดยที่ครูจะไม่หาทางลัดให้เด็ก ๆ แต่จะช่วยกระตุ้นและช่วยตั้งคำถามนำทางให้

4. การเป็นผู้นำทาง บทบาทของครูคือไคด์ที่อยู่ด้านข้างเวทีแทนที่จะเป็นผู้รู้ที่อยู่บนเวที

5. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ครูมีบทบาทในการร่วมสร้างองค์ความรู้กับเด็ก ๆ โดยมองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้นี้ ต่างจากการเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กแต่เพียงอย่างเดียว

6. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูมีบทบาทสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และจดบันทึกเหตุการณ์ บทสนทนา ระหว่างวัน หรือระหว่างการเรียนรู้

7. การเป็นผู้ประสานงาน ครูสร้างปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับครู ครูยังมีการทำงานร่วมกันระหว่างครูและเด็ก และครูที่ทำงานร่วมกับผู้ปกครองของเด็กอีกด้วย

8. การเป็นผู้ค้นคว้า ครูค้นคว้าไปพร้อมกับเด็ก ๆ โดยการปล่อยให้พวกเขาได้ใช้ความสามารถ

Hewett (2001) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียไว้ว่ามี 4 บทบาทด้วยกันคือ

1. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ บทบาทของครูเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ระหว่างกระบวนการทำงานผ่านโปรเจค ครูจะไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้ของเด็กและเคารพสิทธิของเด็ก

2. การเป็นผู้ประสานงาน คือ การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับเด็กในลักษณะสองทาง (Two-way direction) ซึ่งครูเป็นผู้ร่วมปฏิบัติและผู้ร่วมเรียนรู้กับเด็ก ๆ และนอกจากการทำงานร่วมกันกับเด็ก ๆ แล้ว ครูต้องทำงานร่วมกับพ่อแม่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในทุกแง่มุม

3. การเป็นผู้อำนวยการความสะดวก คือ ครูมีบทบาทในการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นในการทำให้เด็กสามารถบรรลุเป้าหมายของตน เสริมสร้างโอกาสแห่งการค้นคว้าหาข้อมูล ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือ โดยไม่แย่งประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ของเด็กไป เพื่อสร้างให้เกิด Zone of Proximal Development (ZPD) ตามทฤษฎีของ Vygotsky ที่กล่าวว่าครูเป็นผู้ก่อร่างสร้างพื้นฐาน เป็นผู้ช่วยเหลือให้เด็ก ๆ สามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตามศักยภาพของพวกเขาได้อย่างเต็ม

4. การเป็นผู้ค้นคว้า การที่ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะและช่วยเหลือในเด็กตามความสนใจ ความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็นของเด็กนั้น ทำให้ครูต้องมีบทบาทเป็นผู้ค้นคว้า ครูจะเฝ้าสังเกตการณ์ ฟัง เก็บและการสังเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะทำให้ครูจะมีข้อมูลความรู้สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็กและสิ่งที่เด็กอยากรู้และสนใจเพื่อนำไปใช้ในการสร้างกลยุทธ์ที่จะส่งเสริมงานของเด็ก ๆ บทบาทครูในการเป็นผู้ค้นคว้านี้ รวมถึงการเก็บข้อมูลสำคัญ ๆ เช่น รูปภาพของเด็ก ๆ ขณะกำลังเรียนรู้ งานศิลปะของเด็ก โดยมีการเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ รวมถึงวิดีโอ และการบันทึกเสียงการสนทนาของเด็ก ๆ ในขณะที่กำลังทำงานกับเพื่อน ๆ และผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งการบันทึกข้อมูลกระบวนการการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและผลลัพธ์ของงานของเด็ก ๆ มีความสำคัญต่อบทบาทครูในการเป็นผู้ค้นคว้าเนื่องจาก

5. เป็นการให้ความทรงจำที่เป็นภาพ (Visual memory) ของสิ่งที่เด็ก ๆ ได้ทำไปในขณะที่เรียนรู้ อันจะทำให้เด็ก ๆ ได้ทบทวนและต่อยอดความคิดจากความคิดเดิมหรือสร้างแรงบันดาลใจให้พัฒนาความคิดใหม่ ๆ

6. เป็นการให้เครื่องมือในการค้นคว้า เพื่อช่วยให้เด็ก ๆ ได้สามารถพัฒนางานของตนเอง มีความเข้าใจในงานของตนได้ดีขึ้น สามารถนำไปใช้ในการประเมินตนเองได้

7. เป็นสิ่งที่ไว้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กแก่ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือเด็ก ๆ ในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้

8. เป็นผู้คิดไตร่ตรอง ทบทวน (The teacher as a reflective practitioner) เพื่อให้ครูในโรงเรียนเรกจิโอ เอมีเลีย สามารถดำเนินบทบาทนี้ของเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการไตร่ตรองอย่างต่อเนื่องในระหว่างที่ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เขาและเด็ก ๆ ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ หรือตั้งข้อสงสัยไว้ก่อนหน้านี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการที่จะพัฒนาและค้นคว้าต่อไปอย่างต่อเนื่อง

Learning and Teaching Scotland (2006, p. 11) กล่าวถึง บทบาทของครูในการเรียนและการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ไว้ดังนี้

1. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ครูต้องพัฒนาความเข้าใจในวิธีที่เด็กเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็กมากกว่าการได้มาซึ่งทักษะและความรู้ที่ครูคาดหวังให้เด็กได้
2. การเป็นผู้ค้นคว้า ครูมีบทบาทในการใช้ห้องเรียนเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่เด็กเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูจะต้องสังเกตกระบวนการการเรียนรู้ของเด็ก ๆ อย่างใกล้ชิดที่สุด โดยเริ่มจากการผูกความสัมพันธ์กับเด็ก ๆ จากนั้นครูทำการสังเกตการณ์การทำงานร่วมกันของเด็ก ๆ ที่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาทำให้ดีขึ้นหรือลึกซึ้งมากขึ้น

4. การเป็นผู้ท้าทายความคิด ครูท้าทายความคิดของเด็กด้วยการใช้คำถามปลายเปิด และการกระตุ้นต่าง ๆ นา ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้เหล่านั้นมาใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบหรือวางแผน (progettazione) ให้พวกเขานำความรู้และความเข้าใจและประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ได้ในระดับต่อไป

5. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร บทบาทของครูในการบันทึกข้อมูล กระบวนการเรียนรู้ของเด็กนั้น ทำได้โดยการถ่ายภาพและการเขียนบอร์ดติดไว้ในระดับสายตาที่อยู่ในระดับความสูงของทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งการบันทึกข้อมูลเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องทำในขณะที่การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้น ไม่ใช่การบันทึกที่เกิดหลังจากการเรียนรู้สิ้นสุดแล้ว ครูจะต้องใช้ข้อมูลที่มีช่วยส่งเสริมให้เด็กเดินทางบนทางเดินแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นครูจึงต้องสังเกต บันทึก และวิเคราะห์เส้นทางการเรียนรู้ของเด็ก ๆ เพื่อนำใช้ในการสร้างสมมุติฐานในการช่วยเหลือเด็ก นอกจากนี้เอกสารข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นการแสดงถึงการเรียนรู้ของเด็กที่ครูสามารถนำไปใช้ประเมินได้ว่าเด็กมีความรู้ได้บ้าง ดังนั้นการดำเนินโครงการหรือแผนงาน (progettazione) จึงไม่สามารถทำเป็นหลักสูตรที่กำหนดไว้ในรูปแบบใดแบบหนึ่งได้

6. การเป็นผู้แบ่งปันข้อมูล ครูเป็นคนให้ความคิดเห็น และแบ่งปันข้อมูลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากการใช้อุปกรณ์บันทึกเสียง วิดีโอ รูปภาพ วัสดุและข้อความที่เขียนบันทึกไว้ แล้วนำมาอภิปรายมุมมองของตนกับครูและเพื่อนร่วมงานอื่น ซึ่งทำให้ครูสามารถประเมินกระบวนการเรียนรู้เพื่อคาดการณ์เกี่ยวกับขั้นตอนที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะใช้ทำกิจกรรมกับเด็ก ๆ

7. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูสนับสนุนและส่งเสริมเด็กบนเส้นทางแห่งการเรียนรู้โดยการกระตุ้นให้เขาคิด ไตร่ตรอง และรู้จักตั้งคำถาม บทบาทของครูในกรณีนี้ ครูจะไม่ใช้ผู้ให้ข้อมูลหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้ถูกต้อง แต่ครูจะเป็นเสมือนเครื่องมือที่เด็กสามารถนำมาใช้ได้เมื่อจำเป็น

8. การเป็นผู้ร่วมสำรวจ ครูสังเกตในช่วงเวลาที่เด็กๆ ทำหน้าที่หรือทำกิจกรรมและร่วมสืบสวนไตร่ตรองข้อมูลหรือหรือเขียนบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างนั้น

9. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์กับเด็ก ครูมีบทบาทในการพัฒนาความสัมพันธ์กับเด็กแต่ละคนให้พวกเขาเกิดความไว้วางใจโดยการทำความรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล ครูต้องเคารพต่อทฤษฎีและสมมุติฐานของเด็ก ๆ เป็นอย่างมาก ปล่อยให้เด็กทำผิดพลาดและแก้ปัญหาเอง ครูจะไม่เร่งรีบหรือเข้าไปแทรกแซงในทุกปัญหาที่เด็กเผชิญ การปล่อยให้เด็กเดินทางทางที่ผู้ใหญ่อาจมองว่าเป็น “เส้นทางที่ผิด” เป็นการส่งเสริมให้เด็กตระหนักถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองนั่นถือเป็นกลยุทธ์แห่งการเรียนรู้ที่สำคัญตามแนวคิดนี้ ครูต้องสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างครูกับเด็กพร้อมกับติดตามและชี้นำพวกเขาบนเส้นทางแห่งการเรียนรู้ จัดเก็บข้อมูลกระบวนการการเรียนรู้ของพวกเขา เพื่อให้ครูได้กลับมาพิจารณาใช้ในการเรียนการสอนที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ ในขณะเดียวกัน ข้อมูล

เหล่านั้นสามารถเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินตนเองเพราะเด็กสามารถกลับไปดูข้อมูลเพื่อทบทวนประสบการณ์ของเขาซ้ำ ๆ ได้

10. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครูมีบทบาทในการส่งเสริมและสร้างให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างเด็ก ครู และผู้ปกครอง ซึ่งการพัฒนาความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างบ้านกับโรงเรียนสามารถทำได้โดย

10.1 การสร้างความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นในชีวิตของเด็ก

10.2 การสร้างเครือข่ายการสื่อสารซึ่งกันและกัน

10.3 การมีส่วนร่วมของทุกคนที่เกี่ยวข้อง (เด็ก ครู ผู้ปกครอง) ในชีวิตของ

โรงเรียน

10.4 การสร้างให้เกิดความรู้สึกของ ‘ความเป็นเจ้าของ’ ให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้อง

ครูสามารถให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดยการเข้ามาสังเกตและบันทึกกระบวนการการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองสามารถทำได้โดยการเขียนบันทึกประจำวัน หรือถ่ายรูปภาพไว้ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นไปแบ่งปันให้กับครูและผู้ปกครองคนอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มการเรียนรู้เดียวกัน หรือครูสามารถพูดคุยบอกเล่าให้ผู้ปกครองฟังเกี่ยวกับเรื่องราวที่เด็กพูดถึง หรือเรื่องราวที่เด็ก ๆ สนใจในระหว่างการเรียนรู้หรือบทสนทนาของเด็ก ๆ ระหว่างวัน เป็นต้น

1. การเป็นผู้ตีความ ครูต้องพูดคุยกันทุกวันเพื่อหารือและประเมินงานของแต่ละวัน เพื่อตีความกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก และประเมินบทบาทของตนเอง ทำงานร่วมกันเพื่อทำนายเส้นทางการเรียนรู้ที่เป็นไปได้ ครูใหม่จะมีโอกาสเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์มากขึ้น โดยครูจะได้มาร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้พวกเขาสามารถแบ่งปันการวิเคราะห์และสมมติฐานกับเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ สัปดาห์ละครั้ง เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านงานศิลป์ (Atelierista) ของโรงเรียนและที่ปรึกษาการสอนที่ทำงานอย่างใกล้ชิดกับครูจากกลุ่ม ของโรงเรียนในท้องถิ่น (Pedagogista) กุญแจสำคัญคือ การพูดคุย เพราะความขัดแย้งทางความคิดและความคิดเห็นไม่เพียงแต่เป็นปัจจัยพื้นฐานแต่ยังเป็นปัจจัยบวกในการเรียนรู้อีกด้วย ครูจะมีการหารือเกี่ยวกับงานโครงการและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความคิดเห็นกันอย่างต่อเนื่อง

2. การเป็นผู้พัฒนาวิชาชีพของตน ครูต้องเป็นคนที่ยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับโลกที่พวกเขาอาศัยอยู่และเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็ก ๆ ครูควรสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมด้านศิลปะต่าง ๆ กับเด็ก ๆ ซึ่งการทำงานเช่นนี้ไม่เพียงแต่จะได้มาซึ่งทักษะ แต่ยังเป็นการกระตุ้นให้ครูกิดในรูปแบบที่หลากหลายและพิจารณามุมมองที่ต่างออกไปเพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองของเด็ก ๆ ให้ได้ดีที่สุด ครูเป็นผู้กำหนดเป้าหมายสำหรับการพัฒนาวิชาชีพเอง โดยสามารถทำได้โดยการพบปะพูดคุยกับผู้คน เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักดนตรี นักเขียน สถาปนิก และนักกวี เป็นต้น

Rinaldi (2006) พูดถึงบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มีดังนี้

1. การเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์ ครูร่วมสร้างแทนที่จะเป็นเพียงผู้ถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมในห้องเรียนและโรงเรียนร่วมกับเด็ก ๆ และเพื่อนร่วมงาน
2. การเป็นผู้ฟัง ครูต้องฟังอย่างเปิดใจกับเด็ก ๆ ฟังภาษาต่าง ๆ นับร้อยภาษา (hundred Languages) ด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมด ซึ่งการฟังในที่นี้รวมถึงการตีความข้อความที่ได้รับฟังด้วย
3. การเป็นผู้ท้าทายความคิด ครูมีบทบาทในการสร้างบริบทให้เด็กเกิดความอยากรู้ ท้าทายทฤษฎี และร่วมค้นหาคำตอบ ช่วยในการวิจัยและการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับโครงการที่เด็ก ๆ สนใจหรือกำลังศึกษาอยู่
4. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ บทบาทหลักของครู คือ การช่วยให้เด็กและกลุ่มของเด็ก ๆ เรียนรู้วิธีการที่จะเรียนรู้ ส่งเสริมธรรมชาติของพวกเขาไปสู่การสร้างความสัมพันธ์และการสร้างองค์แห่งการเรียนรู้ร่วมกันต่อไป
5. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ครูนำเสนอภาพชีวิตของผู้ใหญ่ที่เป็นจริงให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดศรัทธาในครูและตัวเอง สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ใหญ่มีศรัทธาในตนเองก่อน เด็กต้องได้รับการชื่นชมและอยู่ในบริบทของการศึกษาที่ส่งเสริมให้มีการค้นคว้า โรงเรียนจะเป็นสถานที่แสดงถึงสัญลักษณ์ คุณค่าของวัฒนธรรมและสังคม โรงเรียนจะถูกตีความและถูกสร้างขึ้นใหม่โดยเด็กและผู้ใหญ่ร่วมกัน ด้วยวิธีนี้เท่านั้น โรงเรียนจึงจะกลายเป็นสถานที่ที่ผลิตวัฒนธรรมที่แท้จริง นั่นคือวัฒนธรรมแห่งความรู้
6. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูมีบทบาทในการสังเกตการณ์ในการกระทำของบุคคลทุกคนไม่ใช่เพียงแค่การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกัน ครูสังเกตการณ์ในแต่ละวันอย่างมีเป้าหมายและมีขอบเขตที่ชัดเจนเพราะการสังเกตไม่ใช่เพียงกระบวนการ แต่เป็นการตีความด้วย ดังนั้นสิ่งที่ครูสังเกตจะเป็นข้อมูลในการที่จะยืนยันหรือหักล้างทฤษฎีและสมมติฐานที่ครูหรือเด็กได้ตั้งไว้ได้
7. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ครูมีบทบาทในการบันทึกข้อมูลและการจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ เช่น การบันทึกเหตุการณ์ด้วยภาพถ่าย สไลด์ วิดีทัศน์ การจดบันทึกที่เป็นลายลักษณ์อักษร และบันทึกในรูปแบบอื่น ๆ ครูต้องรู้จักเลือกสื่อที่ใช้ในการบันทึกจากการสังเกตการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนและค้นหาเอกสารและข้อมูลมาประกอบให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
8. การเป็นผู้ตีความ ครูต้องตีความกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กและทำความเข้าใจความหมายที่เด็กอ้างถึงซึ่งอาจถูกบันทึกไว้เป็นวิดีโอ สไลด์ หรือลายลักษณ์อักษร ครูเดินตามรอยเท้าของเด็ก ๆ ไปตามทิศทางที่พวกเขาใช้ และตามเส้นทางที่พวกเขานำ ครูสามารถทำการตีความ

ได้ผ่านการอ่านเชิงลึกและการตีความเชิงลึกของเอกสารสารคดีต่าง ๆ การเจรจาและการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันจะทำให้การตีความนั้นมีความความน่าจะเป็นไปได้และเข้าข่ายกับสิ่งที่เด็กๆ อยากสื่อออกมามากขึ้น ไม่เพียงแต่เด็กๆ จะได้รับประโยชน์จากกระบวนการนี้เท่านั้น ครูก็จะได้รับประโยชน์จากสื่อ สารคดีและการสร้างสมมติฐาน การตีความ การอภิปราย และการนำเสนอแนวคิดไปใช้ประโยชน์ในการสร้างโอกาสให้กับการเติบโตของตนเองได้อีกด้วย

การตีความที่เกิดจากการสังเกต การเก็บเอกสารและข้อมูลที่มีนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครู ในการทำงานกับเด็กและสำหรับผู้ปกครองด้วย ทั้งนี้ เพราะครูจะสามารถส่งเสริมการเติบโตและคุณภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการเรียนรู้ของเด็ก ส่วนผู้ปกครองถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลาน เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นถึงกระบวนการสร้างความรู้ของเด็ก และความหมายที่เด็ก ๆ ให้ความสำคัญที่พวกเขาทำ ทั้งหมดนี้หมายถึง การให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีโอกาสที่จะสร้างและแบ่งปันการทำงาน อันจะทำให้เกิดสิ่งสำคัญที่สุด คือ การให้ความรู้

9. การเป็นผู้พัฒนาวิชาชีพของตน ครูมีบทบาทในการเสริมสร้างคุณภาพของปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพื่อการพัฒนาวิชาชีพของตน การที่ครูพัฒนาวิชาชีพของตนนั้นยังเป็นสิทธิที่เด็กที่ควรได้รับ เนื่องจากเด็กควรมีครูที่มีความสามารถ คิด วางแผน ทำงาน และตีความร่วมกันกับเพื่อนครูหรือเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ครูแต่ละคนมีสิทธิส่วนบุคคลในแง่ของการปฏิบัติและแก้ปัญหาขององค์กรเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับเด็ก เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครองด้วยเช่นกัน

10. การเป็นผู้ค้นคว้า ครูเก็บเอกสารประกอบและข้อมูลต่าง ๆ ไว้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการวิจัยการสอนและการสอน ค้นคว้าหาความรู้ พัฒนาตนเองและอาชีพของตน

Schroed-Yu (2008) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาทของครูในการดำเนินการเพื่อให้ได้สิ่งที่แสดงถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียประกอบด้วย

1. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ครูใช้การบันทึกข้อมูลในห้องเรียนเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน 4 ประการคือ 1) ทำให้การเรียนรู้มองเห็นได้ 2) การวางแผนการเรียนรู้ในห้องเรียน 3) การสร้างบริบทในการเล่าเรื่อง หรือการแสดงด้านอารมณ์ระหว่างการเรียนรู้ และ 4) การพัฒนาทางวิชาชีพของครู

2. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ครูมีบทบาทในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลและส่งเสริมมีส่วนร่วมกับเด็กและผู้ที่มาเยี่ยมโรงเรียน ครูสามารถจัดแสดงผลงานที่สวยงามในโรงเรียน เช่น การจัดบอร์ดงานของเด็ก ๆ ตามทางเดินเข้าไปในโรงเรียน บอร์ดสีขาวพร้อมรูปถ่ายและบทสนทนาที่บันทึกไว้จะประดับผนังและบอกเล่าเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน จะมีผลงานของเด็ก ๆ แสดงให้เห็นถึงการที่เด็กมีการวางแผน การดำเนินการ

และการทำงาน และการทำงานนั้นเสร็จสิ้นอย่างไร บอร์ดบางบอร์ดอาจวางแสดงอยู่เป็นระยะเวลานาน ในขณะที่ส่วนอื่นๆ เปลี่ยนไปตามโครงการและการศึกษาที่เปลี่ยนไปเพื่อสะท้อนถึงการเรียนรู้ที่กำลังดำเนินอยู่ โดยบอร์ดแสดงผลงานควรจะต้องอยู่ในระดับสายตาของทั้งเด็กและผู้ใหญ่

3. การเป็นผู้ประสานงาน ครูต้องส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมในองค์กรทั้งหมดตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ได้แก่ การประสานให้ เด็ก ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรวบรวมและใช้ข้อมูลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้มาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ก่อนหน้าการทำงานต่อ เพื่อใช้ในการช่วยประกอบการกำหนดทิศทางของโครงการ ผู้ปกครองจะไม่มีบทบาทหน้าที่ในการดูเฉพาะผลงานหรือสิ่งที่เกิดจากโครงการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

4. การเป็นผู้ค้นคว้า บทบาทของครูในห้องเรียนจะเปลี่ยนจากการสอนโดยตรงมาเป็นการให้ความคิดต่อเด็ก ๆ การวางแผนทิศทางของหลักสูตร ครูต้องตั้งใจฟัง สังเกต และบันทึกงานของเด็กและการเติบโตของชุมชนในห้องเรียนอย่างรอบคอบ จากนั้นค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อส่งเสริมข้อมูลที่ตนได้บันทึกเก็บไว้เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบที่จะนำไปช่วยในการตัดสินใจหาข้อมูลเพิ่มเติมให้ต่อยอดและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้ต่อไป

5. การเป็นผู้ท้าทายความคิด บทบาทของครูในที่นี้คือ การเข้าหา การสอบถาม การถามคำถามเด็ก การกระตุ้นความคิดเด็กและกระตุ้นให้เกิดการสนทนาระหว่างกันในหัวข้อเรื่องที่เด็กกำลังสนใจ

6. การเป็นผู้ฟัง ครูต้องฟังอย่างตั้งใจเชิงลึกอย่างลึกซึ้งในขณะที่เด็กเรียนรู้และทำกิจกรรม

7. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูฟัง ดู สังเกต และบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

8. การเป็นผู้ตีความ ครูตีความปฏิสัมพันธ์และการกระทำของนักเรียน ว่าเป็นไปในทิศทางใด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน

9. การเป็นผู้พัฒนาวิชาชีพของตน ครูสามารถใช้เอกสารเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพได้หลายวิธี เช่น ครูสามารถใช้ข้อมูลและเอกสารที่มีเป็นพื้นฐานสำหรับบทความที่เผยแพร่ได้ การเขียนเชิงวิชาชีพอื่น ๆ และการมีส่วนร่วมในการวิจัยในสาขานี้ การบันทึกข้อมูลแห่งการเรียนรู้ช่วยให้เสียงของเด็กกลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนการศึกษาและสร้างโอกาสให้ครูได้แบ่งปันการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของพวกเขากับครูในสถานศึกษาเดียวกันหรือกับบุคคลอื่น ๆ และกับชุมชน หรืออาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ ที่ถูกบันทึกไว้ เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นในจากเรียนรู้ในห้องเรียนและโรงเรียนและใช้เพื่อพัฒนากลยุทธ์สำหรับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาได้ต่อไป

Hall (2013) กล่าวไว้ว่า บทบาทครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย คือ

1. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ครูร่วมกันสอน วางแผนร่วมกันและทำงานร่วมกับเด็ก ๆ หัวใจหลักของบทบาทนี้คือ ครูมีความรับผิดชอบในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ผู้ใหญ่อต้องฟังมากกว่าพูด
2. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์กับเด็ก การทำงานร่วมกันและการสื่อสารเป็นทักษะที่จำเป็นเพราะการมีความสัมพันธ์ระหว่างกันนั้นเป็นหัวใจหลักของบทบาทของครูเป็นวิธีการของเรกจิโอ เอมีเลีย ซึ่งในขณะที่เด็กเรียนรู้ผ่านการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่าง ๆ แนวคิด และประสบการณ์ พวกเขาจะได้รับรู้ว่าเราเรียนรู้ได้จากการเชื่อมต่อและจากการโต้ตอบ พูดคุยกับผู้อื่น และเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่เด็ก ๆ อาศัยอยู่
3. การเป็นผู้ฟัง ครูต้องฟังความคิดของเด็ก ๆ อย่างตั้งใจ และมีส่วนร่วมในบทสนทนากับพวกเขา
4. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ครูมีหน้าที่เป็นผู้บันทึกประสบการณ์ของเด็กระหว่างกระบวนการเรียนรู้ บทบาทในการบันทึกกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กเป็นพื้นฐานสำคัญของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ซึ่งการบันทึกข้อมูลทางการศึกษานี้รวมถึงการบันทึกเกี่ยวกับงานของเด็ก ครูศึกษา สังเกต บันทึก และวิเคราะห์เส้นทางแห่งการเรียนรู้ของเด็ก ๆ และนำกระบวนการนี้ไปใช้ในการช่วยการตัดสินใจในการนำทางการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในอนาคต
5. การเป็นผู้ประสานงาน ครูประสานความร่วมมือกับนักการศึกษา เจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ และครอบครัวให้ทำงานร่วมกันเพื่อปรึกษาพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตเด็ก ๆ
6. การเป็นผู้ตีความ การร่วมมือกันของครูกับผู้ปกครองนั้นต้องอาศัยครูที่สามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตมาและการวางแผนที่ยืดหยุ่นได้สำหรับโครงการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการวางแผนนั้นต้องผ่านการเจรจาต่อรองกับเด็ก ๆ
7. การเป็นผู้นำทาง บทบาทของครูในที่นี้คือการสร้างความร่วมมือกับผู้เรียนในขณะที่พวกเขาตั้งคำถาม ฟัง เสนอแนะ และให้ข้อมูลเมื่อพวกเขาก้าวไปข้างหน้าหรือเปลี่ยนทิศทางการเรียนรู้ระหว่างการสร้างประสบการณ์แห่งการเรียนรู้
8. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูต้องเป็นผู้ชักนำเด็ก ๆ ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ใส่ความคิดของตนเข้าไป ครูไม่ใช่แหล่งของข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผู้สนับสนุนและสร้างเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในกระบวนการการสร้างองค์ความรู้นั้นๆ บทบาทนี้เป็นบทบาทที่ตรงกันกับ Vygotsky's Zone of Proximal Development (ZPD) ซึ่งเป็นบทบาทที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เด็ก ๆ ได้ใช้ความสามารถที่มีได้อย่างเต็มที่

9. การเป็นผู้ค้นคว้า ครูจะต้องมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในงานของเด็ก ๆ บันทึกกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กอย่างละเอียดและต่อเนื่อง ค้นคว้า บันทึก วิเคราะห์และการส่งข้อมูลย้อนกลับหรือการแชร์ข้อมูลครูกับครูและผู้ร่วมงานรวมทั้งเด็ก ๆ ด้วย

Becraft (2013) กล่าวถึงบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ไว้ดังนี้

1. การเป็นผู้ประสานงาน ครูเป็นผู้ประสานให้ผู้ใหญ่รู้จักมองความคิดของเด็ก ๆ ที่แสดงออกมาด้วยภาษาในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างพื้นที่ที่เป็นมิตรสำหรับทุกคนทั้งในและนอกโรงเรียน เชื้อเชิญให้พวกเขามาค้นหาความหมายร่วมกัน

2. การเป็นผู้ฟัง ครูรับฟังและฟังเด็กอย่างตั้งใจและลึกซึ้งและถามคำถามเมื่อเด็ก ๆ แสดงความสนใจในเรื่องที่กำลังเรียนรู้

3. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูสังเกตและหลังจากนั้นนำข้อมูลจากการสังเกตจัดทำเอกสารเพื่อพยายามทำให้มองเห็นการเรียนรู้ของเด็กได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ความสำคัญกับเอกสารเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนโครงการการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต ครูและเด็กสามารถใช้ข้อมูลที่เก็บได้ไปในการสร้างหลักสูตรร่วมกัน การรวบรวมข้อมูลในบริบทของเรกจิโอ เอมีเลียเป็นมากกว่าการรวบรวมสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ที่จะใช้เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการเติบโตและการพัฒนาของเด็ก แต่ยังเป็นทั้งการอยู่ร่วมกันและการให้เกียรติกันในประสบการณ์ที่ทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และเด็ก เอกสารข้อมูลที่ครูรวบรวมจะเป็นร่องรอยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ชีวิตในห้องเรียนเด็ก ครู เด็ก และผู้ปกครองทบทวนช่วงเวลาที่บันทึกไว้ เพื่อให้สามารถตีความ คุณค่าและความสำคัญของประสบการณ์การเรียนรู้ได้หลายครั้ง

5. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครูมีบทบาทในการสร้างโรงเรียนและห้องเรียนให้เป็นสถานที่ที่ความสัมพันธ์ที่เติบโตผ่านการฟังซึ่งกันและกันและการใช้ชีวิตร่วมกันภายใต้ประสบการณ์การศึกษา เป็นพื้นที่ที่เป็นมิตรสำหรับทุกคน เพื่อให้พวกเขาารู้สึกว่าได้รับเชิญให้มาร่วมกันค้นหาความหมายร่วมกัน ในชีวิตประจำวันของโรงเรียน ความสัมพันธ์ที่ได้รับการปลูกฝังและพัฒนาโดยเจตนาระหว่างผู้ที่ทำงานและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ร่วมกันสร้างกรอบการทำงานที่เชื่อมโยงถึงกันอย่างแน่นหนาและมีความรับผิดชอบต่อกัน

6. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม บทบาทสำคัญอีกอย่างหนึ่งของครู คือการเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในลักษณะที่กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออก ครูสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อให้เด็ก ๆ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเตรียมสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็ก ครูต้องทำด้วยความตั้งใจและด้วยเจตนาให้เด็กรู้สึกเหมือนได้รับเชิญเข้าสู่พื้นที่ที่สร้างให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น การเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยครูตามความรู้ของนักเรียน ความ

สนใจในปัจจุบัน และความสามารถของพวกเขา ส่งผลให้เกิดการเชื่อเชียวให้เด็กสำรวจ ตั้งคำถาม และสอบสวน ในขณะที่เด็กได้รับเชิญให้เข้าสู่พื้นที่แห่งการเรียนรู้

7. การเป็นผู้แบ่งปันข้อมูล ครูมีบทบาทในการส่งเสริมและแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และการเรียนการสอนกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านงานศิลป์ รวมถึงผู้ปกครอง เพื่อการพัฒนาให้เป็นองค์กรและชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน

8. การเป็นผู้ตีความ ครูมีบทบาทในการตัดสินใจไตร่ตรองตีความจากการบันทึกข้อมูลและเอกสาร ซึ่งครู เด็กและผู้ปกครองใช้พื้นที่ในการทำงานร่วมกัน สร้างความท้าทาย ครูจะกำหนดเวลาเพื่อที่จะอยู่กับเด็กๆ และเพื่อนร่วมงานเพื่อพูดคุยและแบ่งปันความหมายที่ดีความและลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ตีความออกมาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในโครงสร้างขององค์กรของโรงเรียน ทั้งนี้ ข้อมูลที่จะนำมาตีความจะนำมาจากเอกสารประกอบและข้อมูลที่เก็บได้จากการเรียนรู้ของเด็ก ๆ

9. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ครูมีความเชื่อว่าเด็กมีความสามารถ เข้มแข็ง มีแรงจูงใจจากภายในสู่ความอยากรู้และการแก้ปัญหา ดังนั้นครูมีบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กและชวนเชิญผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประสบการณ์การศึกษาอันจะช่วยหล่อหลอมวิธีที่ครูพัฒนาและใช้หลักสูตรการเรียนรู้ได้ต่อไป

Edwards and Gandini (2015) กล่าวถึงบทบาทของครูในแนวเรกจิโอ เอมีเลียไว้ว่าครูมีบทบาท คือ

1. การเป็นผู้ค้นคว้า ครูมีบทบาทในการมุ่งสร้างความคิดใหม่ ๆ ค้นคว้าหากิจกรรม และโครงการที่เชื่อมโยงร่วมสมัย ครูต้องฟังและการบันทึกข้อมูลเพื่อการฝึกฝนและเปลี่ยนแปลงให้เป็นผู้ค้นคว่านั้นเอง

2. การเป็นผู้แบ่งปันข้อมูล ครูมีการแบ่งปันข้อมูล รายงานและเอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ กับเพื่อนครู เครือข่ายและองค์กรอื่น ๆ ในชุมชน

3. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ครูมีการบันทึกข้อมูลและการวางแผนที่มีความยืดหยุ่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสังเกตและการบันทึกปฏิบัติการตอบโต้ระหว่างกัน

4. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นเสมือนครูคนที่สาม ซึ่งทำโดยการเริ่มจากการเตรียมพื้นที่และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กในทุก ๆ ด้าน

5. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ บทบาทครูในการช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเข้าใจและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันของในสังคมของเด็ก ๆ จะมุ่งเน้นไปที่การที่จะทำอะไรให้มีศูนย์กลางและโรงเรียนที่ให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมได้ทั้งหมด และให้เด็กเป็นส่วนสำคัญของชุมชน ครูช่วยประสานกับชุมชนให้แต่ละส่วนตระหนักและร่วมกับโรงเรียนใน

การสร้างสรรค์การเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนและการชุมชนแห่งการเรียนรู้

6. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครูสามารถทำได้โดยการเพิ่มการทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนกันระหว่างโรงเรียนกับบ้าน โรงเรียนเป็นผู้ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในด้านที่มีประโยชน์กับโรงเรียน เช่น ร่วมกิจกรรมการอ่านหนังสือให้เด็ก ฟัง เตรียมงานหรือทำงานร่วมกับครูในบางกิจกรรมในโรงเรียน เป็นต้น

Edwards and Springkate (2015) เขียนอธิบายไว้ถึงบทบาทของครูดังนี้

1. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ครูให้ความสนใจกับความสนใจ ความคิดของเด็กๆ และพยายามหาวิธีผสมผสานความสนใจของเด็กกับความสนใจของตนเองและแนวทางหลักสูตรที่ครูเชื่อว่าเด็กต้องการหรือเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ชุมชน หรือรัฐ จากนั้น ครูจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ห้องเรียน และอุปกรณ์ รวมถึง ตัวครูเองในการฟัง สังเกต และคำถามก่อนที่จะเริ่มและระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. การเป็นผู้ฟัง ครูสามารถฟังเด็กได้ตลอดเวลา หรือเลือกเวลาที่เด็ก ๆ เล่นอย่างอิสระและเล่นกลางแจ้งเพื่อฟังเด็กและจดบันทึกบนกระดาษโน้ตขนาดเล็ก ใช้เครื่องบันทึกเทปช่วยบันทึกบทสนทนาของเด็ก ๆ เพื่อช่วยในการนำไปพิจารณาพร้อมกับครูและนักการศึกษาในโรงเรียนหรือแม้แต่ผู้ปกครองในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนต่อไป

3. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูสังเกตและจดบันทึกคำพูด คำถาม การกระทำและความสนใจของเด็ก ๆ ควรเป็นคำพูด คำถาม การกระทำ และความสนใจของกลุ่มเด็กเสมอ ช่วงก่อนเริ่มโครงการนั้นครูสามารถถามคำถามกระตุ้นที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้ และครูสามารถจดบันทึกในแง่ของหัวข้อที่ดูเหมือนจะตื่นเต้น แปลกใจ และกระตุ้นการสนทนาและความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก

4. การเป็นผู้ประสานงาน ครูต้องการหุ้นส่วนในการริเริ่มและอำนวยความสะดวกในการทำงานโครงการและต้องการใครสักคนที่จะทบทวนบันทึก พิจารณา และตัดสินใจในแต่ละวันเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำในการทำงานกับเด็กเป็นระยะ ๆ ครูมีบทบาทในการประสานให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูกับเด็ก ครูกับผู้ช่วยครู ครูกับหัวหน้างาน ครูกับผู้ปกครอง ที่อาจต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับครูในบางโครงการของโรงเรียนหรือในการจัดหลักสูตร

5. การเป็นผู้ริเริ่มโครงการ ครูมีบทบาทในการหากระตุ้นเด็ก ๆ ให้รู้สึกว่าคุณเขากำลังเริ่มค้นพบบางสิ่ง ครูควรจัดโครงสร้างกิจกรรมที่สร้างความประหลาดใจและเข้าใจให้เด็ก ๆ เกิดความอยากรู้อยากเห็น อาจกระตุ้นด้วยคำถามและการสนทนากับกลุ่มของเด็ก ๆ การที่ครูกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ๆ ทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในห้องเรียน สร้างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ หรือการอภิปรายที่น่าสนใจได้เช่นกัน

6. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครูสามารถส่งจดหมายเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมการประชุม ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมทั้งก่อนและระหว่างการเดินทางโครงการหรือในการเรียนรู้ของเด็ก การที่ได้กลับบ้านไปแล้วพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สร้างความตื่นเต้นดึงดูดผู้ปกครองให้อยากมีส่วนร่วมในทางใดทางหนึ่ง พ่อแม่ก็สามารถมีส่วนร่วมด้วยการเสนอความคิดเห็น ช่วยหาความรู้และส่งเสริมด้านทรัพยากรอื่น ๆ ให้กับโรงเรียนได้

Shayan (2020) ได้เขียนไว้ว่าบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มีดังนี้

1. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ครูมีบทบาทในการมีส่วนร่วมพูดคุยและค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้กับเด็ก ๆ ระหว่างการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

2. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ครูมีบทบาทในสร้างสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่ทำให้เด็กเกิดความสงสัย ความอยากรู้ ความตื่นเต้น และอยากทำการทดลอง สร้างบรรยากาศที่นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเด็ก ๆ ครู และสังคม อันจะทำให้เกิดการสร้างความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องได้ต่อไป

3. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูสังเกตสิ่งที่เด็ก ๆ ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ของเด็ก ครูจะไม่ยึดยึดความคิดของตนให้กับเด็ก แต่ทำงานร่วมกันกับเขาและช่วยกันค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่แก้ไขได้ยาก

4. การเป็นผู้ฟัง ครูเริ่มการสอนจากการฟังความคิดของเด็ก ๆ เพราะการที่ครูฟังเด็กอย่างกระตือรือร้นนั้น ครูสามารถมีส่วนร่วมในการสนทนาของพวกเขาซึ่งเป็นส่วนที่จะนำไปสู่การตีความ สร้างความหมาย และการประเมินผลในขณะนั้นด้วย ครูควรอย่างหลีกเลี่ยง 'การฟัง' อย่างระมัดระวัง การให้เกียรติต่อ วิธีคิดของเด็ก ๆ

5. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์กับเด็ก ครูมีบทบาทสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับตนด้วยการดูแลเอาใจใส่ การไว้วางใจเหมือนเด็กเป็นส่วนในสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ที่โรงเรียนเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างคน ภาษาที่อยู่ในหลายร้อยรูปแบบ วัสดุ และสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์นี้ยังเป็นแนวทางให้ครูในการทำความเข้าใจความหมายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเด็ก ๆ การสร้างความรู้ และการเรียนรู้ เด็ก ๆ ทำงานและเรียนรู้เกี่ยวกับเด็กคนอื่น ๆ และเรียนรู้ว่าบริบทของพวกเขามีความสำคัญในการเรียนรู้และส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้วย

6. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ครูบันทึกข้อมูลพัฒนาการของเด็กโดยการมองแบบองค์รวม ซึ่งการบันทึกข้อมูลแบบนี้ ครูจะสังเกตเด็ก ๆ โดยตระหนักถึงกระบวนการเรียนรู้ของพวกเขา สนใจในสิ่งที่ทำให้เค้าประหลาดใจและร่วมสงสัยไปกับพวกเขา ดังนั้นครูจะใช้เอกสารและข้อมูลที่ถูกรวบรวมไว้ช่วยประกอบในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ การปฐมนิเทศตามหลักสูตรและการสอน ครูมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการร่วมเรียนรู้และสร้างความรู้ร่วมกับเด็ก เพราะ

การบันทึกเส้นทางการเดินทางแห่งการศึกษาของเด็ก ๆ นั้นทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำมาช่วยตีความกระบวนการเรียนรู้และความหมายของการเรียนรู้ของเด็ก เอกสารประกอบการสอนจะช่วยให้ผู้ปกครอง ครู และเด็ก สร้างชุมชนอันเข้มแข็งที่พวกเขาทำงานใช้ร่วมกันเพื่อสร้างความรู้ของตนเอง

7. การเป็นผู้ประสานงาน เป็นการทำงานร่วมกันของครูเพื่อค้นหาปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมกันในการทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก

Kneller (2021) สรุปเกี่ยวกับบทบาทของครูตามแนวคิดเรจีโอ เอมีเลีย ไวต์ตัน

1. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ครูมีบทบาทในการเรียนรู้ควบคู่ไปกับเด็ก ครูจะจัดพื้นที่ไว้ให้เด็ก ๆ ได้สำรวจ โดยครูมีส่วนร่วมในโครงการกับเด็ก ร่วมกับเด็กหาเส้นทางไปสู่ความสนใจ ความปรารถนา และความต้องการของพวกเขา

2. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในกิจกรรมของห้องเรียนโดยสังเกตความสนใจของเด็กและเชิญชวนเด็ก ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ในโครงการ (project) ที่ทำในห้องเรียน เช่น การวางแผนโครงการและเอกสารหรือข้อมูลของโครงการ บทบาทนี้ของครูมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเป็นผู้นำในห้องเรียนและจัดทำโครงการที่เด็กสนใจ จากสิ่งที่เด็ก ๆ สนใจ อันจะเป็นการเชิญชวนเด็ก ๆ ให้ทำการสำรวจหาข้อมูลและร่วมกิจกรรมในโครงการด้วยกันอย่างเป็นธรรมชาติ

3. การเป็นผู้สังเกตการณ์ ครูมีบทบาทเป็นผู้ร่วมสังเกต ครูไม่ได้เป็นผู้นำหัวข้อที่สอนในห้องเรียนหรือควบคุมการเล่นและกิจกรรมของเด็ก แต่ครูจะคอยสังเกตสิ่งที่เด็กสนใจตลอดวัน เมื่อครูพบหัวข้อที่สามารถขยายความได้ ครูจะนำมาแนะนำให้เด็ก ๆ คิดดูว่าเป็นสิ่งที่พวกเขาต้องการเรียนรู้หรือไม่

4. การเป็นผู้ค้นคว้า ครูมีบทบาทเป็นผู้ค้นคว้าหาข้อมูลและความรู้ และเป็นผู้ร่วมสำรวจหาข้อเท็จจริง ครูอยู่กับเด็ก ๆ เพื่อเรียนรู้ไปพร้อมกับพวกเขาในกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะนั้น และต้องคอยตรวจสอบและค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อที่พวกเขาสนใจในขณะที่ทำให้เด็กอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเรียนรู้ของเขา

5. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ครูต้องมีกระบวนการของการเก็บเอกสารและการเก็บข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กและช่วยให้พวกเขาได้ไตร่ตรองถึงสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ ครูบันทึกการเรียนรู้ของเด็ก ๆ โดยช่วยให้พวกเขาเชื่อมโยงความรู้สึก ความคิด คำพูด และการกระทำระหว่างโครงการและสะท้อนโครงการในขณะที่ทำ ซึ่งการบันทึกข้อมูลและการเก็บเอกสารของครูจะเริ่มต้นจากการที่ครูสังเกตการณ์โครงการของเด็ก ๆ แล้วบันทึกเป็นวิดีโอและ/หรือรูปภาพพร้อมกับจดบันทึกและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่พวกเขาพูดและทำ

6. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ครูมีบทบาทในการจัดห้องเรียนเพื่อเชิญชวนให้เด็กและปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกัน ครูทำให้เด็กได้รู้สึกว่าได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากและมีความสบายใจที่จะแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองกำลังทำเรียนรู้ผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีสำคัญตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ที่เรียกว่า หนึ่งร้อยภาษา (100 languages) ซึ่งหมายถึงภาษาทั้งหนึ่งภาษาหรือมากกว่า ไม่ได้หมายความว่าภาษาที่ใช้ในการพูดเท่านั้น แต่รวมถึง ภาษาเขียน ภาษากาย รูปวาด เสียง เป็นต้น ครูเป็นคนออกแบบกิจกรรมและจัดสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ เพื่อให้เด็ก ๆ ได้สามารถสำรวจและทดสอบสมมติฐานของตน คนตั้งคำถาม และทดสอบสมมติฐานนั้นจนเด็ก ๆ พอใจในคำตอบและเป้าหมายที่ได้ รวมถึงสิ่งที่พวกเขาได้สร้างสรรค์ในขณะที่กำลังเรียนรู้เกี่ยวกับหัวข้อนั้นด้วย

7. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ครูพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กในขณะที่พวกเขาร่วมกันทำการสำรวจ เด็กมีสิทธิในฐานะผู้เรียน ในการสำรวจหัวข้อที่น่าสนใจและได้รับความรู้ผ่านการสำรวจและการวิจัย ดังนั้นครูต้องพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับห้องเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู มีบทบาทที่จะมีส่วนร่วมเพื่อเรียนรู้ในห้องเรียน ครูสามารถเชิญชวนให้ผู้ปกครองมาแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถ ความสนใจ หรือความสามารถพิเศษ เช่น การเล่นเครื่องดนตรี ซึ่งอาจเกี่ยวกับสิ่งที่กำลังศึกษากันอยู่ในห้องเรียน หรือแม้แต่การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการประชุม เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) การให้ผู้ปกครองได้มีเวลาในช่วงเช้าหรือช่วงบ่ายเล่นกับเด็ก ๆ ในโรงเรียน เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ทั้งในต่างประเทศและภายในประเทศดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อดูความเหมือนและความต่าง ของตัวแปรและสังเคราะห์เป็นตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย โดยพิจารณาตัวแปรที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำเสนอในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

บทบาทครู	นักวิชาการ	New (1990)	Clapp (1996)	Hewett (2001)	Learning and Teaching Scotland (2006)	Rinadi (2006)	Schroed- <u>น</u> (2008)	Hall (2013)	Becraft (2013)	Edwards & Gandini (2015)	Edwards & Springkate (2015)	Shayan (2020)	Kneller (2021)	ความถี่
1. การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	9
2. การเป็นผู้สังเกตการณ์		✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	9
3. การเป็นผู้ค้นคว้า		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	9
4. การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร		✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	9
5. การเป็นผู้ประสานงาน		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓		9
6. การเป็นผู้ฟัง		✓	✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓		8
7. การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม						✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	7
8. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก		✓	✓	✓	✓			✓					✓	6
9. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน					✓				✓	✓	✓		✓	5
10. การเป็นผู้ตีความ					✓	✓	✓	✓						5
11. การเป็นผู้พัฒนาวิชาชีพของตนเอง					✓	✓	✓							3
12. การเป็นผู้แบ่งปันข้อมูล					✓				✓	✓				3
13. การเป็นผู้ท้าทายความคิด					✓	✓	✓							3
14. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์กับเด็ก					✓			✓				✓		3
15. การเป็นผู้นำทาง			✓					✓						2
16. การเป็นผู้ริเริ่ม			✓											1
17. การเป็นผู้ร่วมสำรวจ					✓									1
18. การเป็นผู้เป็นแบบอย่าง		✓												1
19. การเป็นผู้สร้างสรรค์						✓								1
20. การเป็นผู้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน										✓				1
21. การเป็นผู้ริเริ่มโครงการ											✓			1

จากตารางที่ 2.1 แสดงถึงการสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย พบว่าตัวแปรสำคัญที่จะบ่งบอกถึงบทบาทของครูนี้ นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ โดยพิจารณาจากตัวแปรที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันที่มีความถี่สูงสุด 4 ลำดับแรก จากนั้นจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นตัวแปรหลัก ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ 2 บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ 3 บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้า พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ 4 บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ 5 บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 9 คน

ตัวแปรที่ 6 บทบาทในการเป็นผู้ฟัง พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 8 คน

ตัวแปรที่ 7 บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 7 คน

ตัวแปรที่ 8 บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก พิจารณาจากตัวแปรซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 คน

ดังนั้น ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ได้แก่ 1) การเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ 2) การเป็นผู้สังเกตการณ์ 3) การเป็นผู้ค้นคว้า 4) การเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร 5) การเป็นผู้ประสานงาน 6) การเป็นผู้ฟัง 7) การเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และ 8) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งรายละเอียดในการศึกษากรอบแนวคิดในแต่ละด้าน ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

2.6 บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้

ครูในฐานะการเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ (Co-learner) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยการฟัง สังเกต ส่งเสริมและช่วยสร้างแรงบันดาลใจ มิใช่เป็นผู้ให้ความรู้หรือให้ข้อมูล ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ไว้ดังนี้

New (1990) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูเรียนรู้จากการทำหน้าที่ของตนเองในแต่ละวัน และเป็นผู้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เด็กกำลังสนใจในขณะนั้นพร้อมกับเด็ก ครูกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ การสร้างทฤษฎีและการแก้ปัญหาของเด็ก ๆ ซึ่งนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างครูและเด็กด้วย

Clapp (1996) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ คือ การที่ครูร่วมสร้างองค์ความรู้กับเด็ก ๆ โดยมองตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูจะไม่เป็นเพียงแค่ผู้ให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียว

Hewett (2001) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ คือ ครูเรียนรู้พร้อมกับเด็ก ๆ ระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน ครูจะไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้ของเด็กและเคารพสิทธิของเด็ก

Learning and Teaching Scotland (2006) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ว่าครูต้องเข้าใจในวิธีที่เด็กเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็กมากกว่าการคาดหวังถึงทักษะและความรู้ที่เด็กควรได้รับ

Rinaldi (2006) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ว่า คือ การช่วยให้เด็กและกลุ่มของเด็ก ๆ และเรียนรู้วิธีการของการที่จะได้มาซึ่งความรู้ ครูส่งเสริมพวกเขาไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันและการสร้างองค์แห่งการเรียนรู้ร่วมกันต่อไป

Becraft (2013) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ คือ การที่ครูมีความเชื่อว่าเด็กมีความสามารถ แข็งแรง และมีแรงจูงใจจากภายในที่สร้างให้เกิดความอยากรู้และความต้องการที่จะแก้ปัญหา ดังนั้นครูมีความสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจ ร่วมเรียนรู้และร่วมสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้กับเด็ก

Hall (2013) กล่าวไว้ว่า บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูสอนวางแผนและทำงานร่วมกับเด็ก ๆ โดยหัวใจหลักของบทบาทนี้คือ ครูต้องสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ครูต้องใช้เวลาฟังมากกว่าการพูด

Shayan (2020) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ไว้ว่า ครูมีส่วนร่วมพูดคุยและค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้กับเด็ก ๆ ระหว่างการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

Kneller (2021) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ว่า ครูเรียนรู้ควบคู่ไปกับเด็ก ๆ และจัดให้มีพื้นที่ไว้ให้เด็ก ๆ ได้สำรวจ โดยครูมีส่วนร่วมในโครงการกับเด็ก ชักนำเด็กให้เกิดความสนใจในเชิงลึก ซึ่งครูจะทำการศึกษา หาข้อมูล และร่วมกันหาคำตอบให้กับข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างทาง

กล่าวโดยสรุป บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูเรียนรู้พร้อมกับเด็ก ระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน เป็นการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก ค้นหาและเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจเป็นการร่วมสร้างองค์ความรู้โดยการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูลในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็ก ไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้ของเด็ก และเคารพสิทธิของเด็ก นอกจากนี้ ครูต้องเข้าใจในวิธีที่เด็กเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันและระหว่างครูกับเด็ก

2.7 บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์

ครูในฐานะการเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ (Observer) โดยการสังเกตการเรียนรู้ของเด็ก ๆ และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ของพวกเขา เพื่อนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบและวางแผนกิจกรรม มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ ไว้ดังนี้

New (1990) กล่าวว่า บทบาทในการผู้สังเกตการณ์นั้น ครูเป็นผู้สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้และสังเกตพัฒนาการของเด็กเพื่อให้ครูใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้เด็กเข้าใจโลกของตนเองได้ต่อไป

Clapp (1996) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ คือ ในระหว่างที่ทำการสังเกตการณ์ ครูนั่งฟัง สังเกตการณ์ รวมถึงจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในวันนั้น ประกอบกับการคิดทบทวนเกี่ยวกับบทสนทนาของเด็ก ๆ ว่ามีสิ่งใดที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ในแต่ละวัน หรือมีสิ่งใดที่ครูพูดแล้วส่งผลต่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ร่วมกับเด็กบ้าง ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

Learning and Teaching Scotland (2006) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ หมายถึง การที่ครูจะต้องสังเกตกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ อย่างใกล้ชิดที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเริ่มจากการผูกความสัมพันธ์กับเด็กก่อน จากนั้นครูจึงสังเกตการทำงานร่วมกันของเด็ก ๆ เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่พวกเขาทำได้อย่างถูกต้องมากขึ้น

Rinaldi (2006) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างครูและเด็ก ครูต้องมีขอบเขตของการสังเกต มีเป้าหมายในการสังเกต ซึ่งจะรวมไปถึงการตีความสิ่งที่ได้สังเกตเห็นหรือได้ยินด้วย

Schored-Yu (2008) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ว่า หมายถึง การที่ครูเรียนรู้ที่จะฟัง ดู สังเกต และตีความปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก

Becraft (2013) กล่าวไว้ว่า บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ คือ ครูสังเกตพร้อมกับการจัดทำเอกสารเพื่อพยายามทำให้มองเห็นการเรียนรู้ของเด็ก อันจะนำไปสู่การวางแผนสำหรับโครงการการเรียนรู้ในอนาคตของเด็กด้วยกัน

Edwards and Springkate (2015) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ว่า ก่อนเริ่มโครงการ ครูจะสังเกตเด็ก ๆ และใช้คำพูด คำถาม ทำงานร่วม ให้ความสนใจ และจดบันทึกเหตุการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ๆ ครูมีการถามคำถามเพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นระหว่างทำการสังเกตการณ์ด้วย

Shayan (2020) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ว่า ครูสังเกตเพื่อดูว่าสิ่งที่เด็ก ๆ ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้คืออะไร โดยที่ครูจะต้องไม่ใส่ความคิดของตนให้กับเด็ก แต่ทำงานร่วมกันกับพวกเขาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้

Kneller (2021) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ว่าหมายถึง ครูสังเกตความสนใจของเด็กและชวนเชิญให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน โครงการและเอกสารหรือข้อมูลของโครงการ เพื่อให้เด็กเป็นผู้นำในห้องเรียนและจัดทำโครงการที่เด็กสนใจ หากครูพบหัวข้อหรือเรื่องที่สามารถขยายความได้ ครูจะได้นำมาแนะนำให้เด็กและคอยสังเกตดูว่าเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่พวกเขาต้องการเรียนรู้จริงหรือไม่ หลังจากนั้นครูจึงจะสามารถออกแบบกิจกรรมและจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เด็ก ๆ ได้สามารถสำรวจและทดสอบสมมติฐานของตนในเรื่องนั้นได้

กล่าวโดยสรุป บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ หมายถึง การที่ครูเป็นผู้สังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้และสังเกตพัฒนาการของเด็ก รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ๆ อย่างใกล้ชิดที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีขอบเขตของการสังเกต มีเป้าหมายในการสังเกต รวมไปถึงการตีความสิ่งที่ได้สังเกตเห็นและได้บันทึกจากปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก ซึ่งครูสามารถใช้การนั่งฟังจดบันทึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ประกอบกับการคิดทบทวนเกี่ยวกับบทสนทนาของเด็กไปใช้ประกอบในการวางแผนสำหรับโครงการการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมและจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เด็ก ๆ ในอนาคตได้ต่อไป

2.8 บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้า

ครูในฐานะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้า (Researcher) นั้น ครูเป็นผู้ค้นคว้าหาข้อมูล บันทึกวิเคราะห์ และส่งต่อข้อมูลระหว่างครูด้วยกันเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ๆ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้า ไว้ดังนี้

New (1990) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้าว่า เป็นการที่ครูสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กแล้วค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กเข้าใจโลกของตนเองได้ต่อไป

Clapp (1996) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้า เป็นการที่ครูทำการค้นคว้าไปพร้อมกับเด็กและพร้อมที่จะสนับสนุนการสร้างบทบาทให้เด็กเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดเท่าที่พวกเขาต้องการ

Hewett (2001) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้า คือ การที่ครูเริ่มจากการเฝ้าสังเกตการณ์ ฟัง ศึกษา เก็บข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลนั้นอาจเป็น รูปภาพของเด็ก ๆ ขณะกำลังเรียนรู้ งานศิลปะ วีดีโอ และบันทึกการสนทนาของเด็ก ๆ ในขณะที่กำลังทำงานกับคนรอบข้าง โดยการเก็บข้อมูลนั้น ครูต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการกระทำเช่นนี้จะทำให้ครูสามารถใช้ข้อมูลที่เก็บได้ในการค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่พวกเขาสนใจ เพื่อนำไปช่วยสร้างแรงบันดาลใจและต่อยอดความคิดของเด็กในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้

Learning and Teaching Scotland (2006) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้าไว้ว่า เป็นการที่ครูสามารถวิจัยพัฒนาการการเติบโตของการเรียนรู้ของเด็กในห้องเรียนว่าตลอดปีที่ผ่านมาเด็กมีพัฒนาการอย่างไร สิ่งนี้เป็น การค้นคว้าเพื่อใช้ในการวิจัยในโรงเรียน

Rinaldi (2006) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้านั้น เป็นการที่ครูใช้เอกสารและข้อมูลต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการวิจัยการสอน ซึ่งครูต้องพัฒนาทักษะในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยตลอดชีวิต ซึ่งการศึกษาค้นคว้าของครูอาจเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ การเลือกสรร การแบ่งปันกับผู้อื่น เพื่อให้การค้นคว้าหาข้อมูลต่าง ๆ นั้นเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและยั่งยืนยิ่งขึ้น

Schored-Yu (2008) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้านั้น คือ ครูต้องตั้งใจฟัง สังเกต และบันทึกงานของเด็กและการเติบโตของชุมชนในห้องเรียนอย่างรอบคอบ จากนั้นครูจะใช้ ข้อมูลและเอกสารที่เก็บไว้ในการสะท้อนถึงแนวทางปฏิบัติของตนเอง และค้นหาแนวทางปฏิบัติเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ต่อไป

Hall (2013) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าว่า หมายถึง การค้นคว้าหา ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการส่งข้อมูลย้อนกลับหรือการแชร์ข้อมูลกับเด็กและครูด้วยกันหรือ ผู้ร่วมงานในองค์กรที่อยู่ในสังคมของโรงเรียน โดยครูต้องทำให้เด็ก ๆ สนใจ รู้จักตั้งคำถามและเข้าใจการ ทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ครูต้องมีส่วนร่วมในงานของเด็ก ๆ และต้องบันทึก กระบวนการการเรียนรู้ของเด็กอย่างละเอียดและต่อเนื่อง

Edwards and Gandini (2015) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้านั้น คือ ครูทำการค้นคว้าหาข้อมูลหรือการทำการทดลองที่แตกต่างจากการทำการค้นคว้าของบุคคลทั่วไป เพราะครูต้องเปลี่ยนตนเองให้เป็นผู้ค้นคว้าโดยเริ่มจากการฟังและการบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นระหว่าง กิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ๆ เพื่อเป็นแนวคิดหลักของการจัดกิจกรรม มุ่งสร้างความคิดใหม่ ๆ และ โครงการที่เชื่อมโยงและร่วมสมัย

Kneller (2021) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้าว่า ครูหาข้อมูลและความรู้และ เป็นผู้ร่วมสำรวจหาข้อเท็จจริง ครูทำงานร่วมกับเด็ก ๆ เพื่อเรียนรู้ไปพร้อมกับพวกเขาในกระบวนการ เรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะนั้น พร้อมทั้งคอยตรวจสอบและค้นคว้าเกี่ยวกับหัวข้อที่เด็กสนใจในขณะที่ให้เด็กอยู่ ในโซนแห่งการเรียนรู้ (ZPD) ของพวกเขา

กล่าวโดยสรุป บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า หมายถึง การที่ครูศึกษาค้นคว้า ข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อมกับเด็ก เป็นการฟังและการบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับหัวข้อที่เด็กสนใจ โดยเริ่มจากการฟัง เก็บข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหา แนวทางปฏิบัติที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กพัฒนาการเติบโตของการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้การค้นคว้าหาข้อมูลและการใช้เอกสารและข้อมูลยังเป็นการพัฒนาทักษะในการเป็นผู้ค้นคว้า และวิจัยของครูอีกด้วย

2.8 บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร

ครูในฐานะการเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร (Documentation) ใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพถ่าย บันทึกทั้งของเด็กและครู ทั้งที่เกิดจากการจดบันทึกด้วยวิธีการเขียน หรือ การถ่ายภาพ เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการเรียนในห้องเรียน สร้างบริบทของการเล่าเรื่องและแสดง ให้เห็นถึงการเรียนรู้ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้บันทึกและเก็บ เอกสาร ไว้ดังนี้

New (1990) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร คือ การที่ครูสังเกตเด็กแล้วจดบันทึกเหตุการณ์และบทสนทนาระหว่างเด็ก

Learning and Teaching Scotland (2006) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร คือ การที่ครูบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งอาจทำได้โดยการถ่ายรูปภาพ การจดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างวันในห้องเรียน อันเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องทำระหว่างที่การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้น ไม่ใช่การบันทึกที่เกิดหลังจากการเรียนรู้ เพราะครูจะได้ใช้ข้อมูลที่มีในการช่วยส่งเสริม สร้างสมมติฐาน วิเคราะห์เส้นทางแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสมต่อไป

Rinaldi (2006) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารว่า ครูทำการบันทึกข้อมูลและการจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ จากการที่ครูสังเกตการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน โดยการถ่ายภาพเหตุการณ์ และการจดบันทึกโดยใช้วิธีการเขียน ซึ่งครูจะใช้ข้อมูลจากบันทึกนั้นในประกอบการถอดความเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ เพราะการถอดความนั้น ครูอาจถอดความออกมาได้แตกต่างกันถึงแม้ว่าการถอดความนั้นจะถูกบันทึกโดยบุคคลคนเดียวก็ตาม ดังนั้น ครูควรหาเอกสารและข้อมูลมาประกอบให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้การถอดความนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Schored-Yu (2008) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร หมายถึง ครูเป็นผู้บันทึกข้อมูลในห้องเรียน และเลือกวิธีและสิ่งที่จะแสดงผลงานของเด็กเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ที่มีส่วนในการเรียนรู้และผู้อื่นเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เพื่อให้สามารถมองเห็นพัฒนาการของการเรียนรู้ของเด็กได้ชัดเจน การวางแผนการเรียนในห้องเรียน การสร้างบริบทการเล่าเรื่องหรือการแสดงด้านอารมณ์ของการเรียนรู้ และเพื่อเป็นการพัฒนาทางวิชาชีพของครู

Hall (2013) กล่าวไว้ว่า บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารนั้น คือ การเป็นผู้บันทึกประสบการณ์ของเด็ก โดยครูจะต้องฟังเด็ก ๆ อย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนาของพวกเขา แล้วจึงบันทึกประสบการณ์เหล่านั้นของเขาด้วย

Becraft (2013) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารไว้ว่า ครูเก็บหลักฐานการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงการเติบโตและพัฒนาการของเด็ก รวมถึงการบันทึกพฤติกรรมของการอยู่ร่วมกันและประสบการณ์ที่ผู้ปกครองและเด็ก ๆ สร้างขึ้นระหว่างหนทางแห่งการเรียนรู้ โดยข้อมูลที่ถูกบันทึกนั้น ครูจะนำมาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการประเมินการเรียนรู้ของเด็ก ๆ จัดจุดประสงค์และจัดสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ให้กับเด็ก ๆ ในทุก ๆ วัน ร่องรอยการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตชีวาในห้องเรียนเด็กปฐมวัย ครู เด็ก และครอบครัว ครูจะทบทวนช่วงเวลาที่ยกบันทึกไว้ เพื่อให้สามารถตีความคุณค่าและความสำคัญของประสบการณ์การเรียนรู้ได้

Edwards and Gandini (2015) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร เป็นการบันทึกข้อมูลและการวางแผนที่มีความยืดหยุ่นที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสังเกตและการบันทึกปฏิบัติการตอบโต้ระหว่างกัน

Shayan (2020) กล่าวถึง บทบาทในการบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารไว้ว่า บทบาทนี้ของครูเป็นบทบาทที่เป็นรูปธรรม ซึ่งด้วยการบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารที่มีครูจะสามารถทำความเข้าใจและตีความกระบวนการเรียนรู้และความหมายของการเรียนรู้ของเด็ก บันทึกและเอกสารที่ครูมีจะเป็นข้อมูลให้ครูพัฒนาขั้นตอนในการประเมินทั้งทางด้านปัญญาและอารมณ์ ทำให้ครูจะมองเด็กแบบองค์รวมและหลังโครงการแต่ละโครงการเสร็จสิ้นลง

Kneller (2021) กล่าวไว้ว่า บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร เป็นกระบวนการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูใช้ข้อมูลและเอกสารที่มีช่วยให้พวกเขาได้ตรงถึงสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ เอกสารประกอบนั้นอาจรวมถึงงานของเด็ก การจัดบอร์ดแนะนำงานของเด็ก ๆ รวมถึงการนำเสนอของครู นำเสนอโครงการในชั้นเรียนทั้งหมดรวมทั้งทรัพยากรของชุมชนด้วย บันทึกการเรียนรู้ของเด็กจะช่วยให้เห็นถึงการที่เด็กเชื่อมโยงความรู้สึก ความคิด คำพูด และการกระทำระหว่างโครงการและสะท้อนโครงการในขณะที่ทำ โดยการบันทึกข้อมูลและการเก็บเอกสารจะเริ่มต้นจากการที่ครูสังเกตการณ์โครงการของเด็ก ๆ แล้วบันทึกเป็นวิดีโอและ/หรือรูปภาพพร้อมกับบันทึกสิ่งที่พวกเขาพูดและทำ นอกจากนี้ การเก็บข้อมูลและเอกสารประกอบยังช่วยให้ครูเห็นการพัฒนาทางวิชาชีพของตนเองผ่านการอำนวยความสะดวกให้กับเด็ก ๆ ในระหว่างการปฏิบัติโครงการและจากการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ๆ ด้วย พร้อม ๆ กับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งไปด้วยกัน

กล่าวโดยสรุป บทบาทของครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร หมายถึง การที่ครูเป็นผู้จัดบันทึกข้อมูล เหตุการณ์ และบทสนทนาระหว่างเด็ก และจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กโดยการถ่ายภาพเหตุการณ์ จัดบันทึกโดยการใช้วิธีการเขียน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ประสบการณ์ของเด็กเป็นหลักฐานการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึงการเติบโตและการพัฒนาของเด็กประจำวันในห้องเรียน โดยครูจะต้องฟังเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนาของพวกเขา เพื่อสามารถมองเห็นพัฒนาการของการเรียนรู้ของเด็กได้ชัดเจน

2.9 บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน

ครูในฐานะการเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน (Collaborator) ทั้งในส่วนการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และการประสานงานกับเด็ก มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน ไว้ดังนี้

New (1990) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน หมายถึง ครูเป็นผู้ทำงานร่วมกันกับนักการศึกษาคนอื่น ๆ เช่น ผู้สอนและนักการศึกษา ถ่ายทอดความสามารถทางเทคนิคให้กับ

ครู ในขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้และข้อมูลใหม่จากพวกเขา เช่น ความสัมพันธ์กับเด็ก ๆ นั้น เป็นอย่างไรบ้าง การทำงานร่วมกันเกิดขึ้นเนื่องจากครูทำงานร่วมกันเป็นคู่ในแต่ละห้องเรียน ไม่ใช่ในฐานะผู้ช่วยหัวหน้าครูแต่เป็นครูอย่างเท่าเทียมกัน แบ่งงานและร่วมกันทำงานในระหว่างการวางแผน อย่างกว้างขวาง

Gandini (1993 as cited in Kim & Daring, 2009) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน หมายถึง การที่ครูมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กับเด็กระหว่างการทำโครงการ ลักษณะของแนวทางเรกจิโอ เอมีเลีย ประกอบด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เป็นกันเอง

Clapp (1996) ได้กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน คือ การมีปฏิสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับครู ครูกับเด็ก และครูกับผู้ปกครองของเด็กอีกด้วย รวมทั้งการที่ครูเป็นผู้ร่วมสร้างความรู้กับเด็ก ๆ และกับผู้ปกครองมากขึ้น จะส่งผลทำให้ผู้ปกครองได้รับรู้และร่วมพัฒนาสร้างสรรค์การเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับครูและลูก ๆ ของตนได้

Hewett (2001) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน คือ การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับเด็กในลักษณะสองทาง (two-way direction) ซึ่งครูเป็นผู้ร่วมปฏิบัติและผู้ร่วมเรียนรู้กับเด็ก ๆ และนอกจากการทำงานร่วมกันกับเด็ก ๆ แล้ว ครูต้องทำงานร่วมกับพ่อแม่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในทุกแง่มุม

Learning and Teaching Scotland (2006) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน เป็นการที่ครูเป็นผู้ประสานและสร้างความสัมพันธ์กับเด็กและให้เด็ก ๆ รู้จักกันอันจะก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

Schored-Yu (2008) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ครู เด็ก และผู้ปกครอง โดยการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างครูด้วยกัน โดยครูจะเป็นผู้ประสานให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาผลงานของเด็ก หรือสิ่งที่เกิดขึ้นที่มีต่อการพัฒนาการของเด็ก รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

Becraft (2013) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน เป็นการทำงานโดยครูเป็นผู้ประสานให้ผู้ปกครองได้มองเห็นความคิดในการสื่อสารทางภาษาที่เด็ก ๆ แสดงออก รวมทั้งเป็นการสร้างพื้นที่ที่เป็นมิตรสำหรับบุคลากรทั้งในโรงเรียนและในชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาความหมายในการแสดงออกของเด็กที่มีการสื่อสารทางภาษาออกมาร่วมกัน

Hall (2013) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน เป็นการแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือกับนักการศึกษา เจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ และครอบครัว โดยครูจะทำงานและประสานงานระหว่างนักการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนรู้ของเด็ก และครอบครัวของเด็ก โดยการให้

คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก เช่น จากบันทึกข้อมูลที่ครูได้ทำการบันทึกระหว่างสังเกตพฤติกรรมเด็ก จากรูปภาพและผลงานที่เด็กสร้างขึ้น เป็นต้น

Edwards and Springkate (2015) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับเพื่อนครู หัวหน้างาน ผู้ช่วยครู ผู้ปกครอง เด็ก หรือสมาชิกในชุมชน ในการริเริ่มการทำงานในโครงการร่วมกัน ซึ่งหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวัน ครูควรจะมานั่งรวมกันเพื่อที่จะปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกันต่อไป

Shayan (2020) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน เป็นการทำงานร่วมกันของครูเพื่อค้นหาปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมกันในการทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก

กล่าวโดยสรุป บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน หมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับครู และครูกับผู้ปกครองของเด็กเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานอย่างใกล้ชิด อีกทั้งเป็นการที่ครูเป็นผู้ร่วมสร้างความรู้กับเด็ก ทำให้ครูสามารถมองเห็นความคิดในการสื่อสารทางภาษาที่เด็ก แสดงออกในลักษณะสองทาง รวมทั้งการเป็นผู้ประสานให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก การพิจารณาผลงานของเด็ก หรือสิ่งที่เกิดขึ้นที่มีต่อการพัฒนาการของเด็ก เพื่อค้นหาปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงการร่วมมือกันในกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับเด็กอย่างต่อเนื่อง

2.10 บทบาทในการเป็นผู้ฟัง

ครูในฐานะการเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้ฟัง (Listener) ครูฟังความคิดเห็นของเด็ก ๆ ในระหว่างที่พวกเขาทำกิจกรรม โครงการ และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครูและผู้คนรอบตัว มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้ฟัง ไว้ดังนี้

New (1990) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ฟังนั้น ครูต้องเรียนรู้ที่จะฟังสิ่งที่เด็กพูด การสนทนาของเด็กทำให้ครูสามารถวางแผนและพัฒนาหลักสูตรได้

Clapp (1996) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ฟัง ครูต้องฟังอย่างตั้งใจเพื่อบ่งบอกให้เด็กเชื่อว่าพวกเขามีพลังที่เต็มไปด้วยความรู้ ความเข้าใจและความสามารถมากมาย ครูให้เด็กมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งความรู้และการเรียนรู้ของพวกเขาและเชื่อว่าพวกเขาจะสามารถทำได้

Rinaldi (2006) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ฟังว่า หมายถึง กริยาที่สำคัญที่สุดในสอนจะไม่ใช่การพูด การอธิบาย หรือ การถ่ายทอดเป็น การฟังอย่างตั้งใจ เปิดใจให้เด็กและสิ่งที่พวกเขา กำลังพูด การฟังเด็กและการทำความเข้าใจเด็กด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดของครู การสื่อสารที่เกิดขึ้นผ่านการฟัง ก่อให้เกิดความหมายและเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างกันและกัน

Schored-Yu (2008) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ฟังนั้น คือ ครูเรียนรู้ที่จะฟัง ดู สังเกต และตีความปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก ๆ แล้วบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

Becraft (2013) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ฟังว่า ครูเป็นผู้ฟังที่พัฒนาอยู่ในบริบท ภายใน "การสอนการฟัง" (cited in Rinaldi, 2006, p.12) โดยเน้นแนวคิดในการฟังเด็กอย่างลึกซึ้ง ครู จะให้ความสำคัญกับการมองการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในทุกขณะการเรียนรู้ ฟังและบันทึกความคิดและ ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกันและกันเพื่อ นำไปสู่การวางแผนสำหรับโครงการการเรียนรู้ในอนาคต ของเด็ก ๆ

Hall (2013) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้ฟัง คือ การที่ครูเน้นเรื่องการเรียนการสอน ว่าครูต้องฟังความคิดของเด็ก ๆ อย่างตั้งใจ และมีส่วนร่วมในบทสนทนากับพวกเขา

Edwards and Springate (2015) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้ฟังว่า หมายถึง ครู เป็นผู้ฟังและใช้โอกาสในการฟังโดยเริ่มต้นด้วยการใช้คำพูด คำถาม และการให้ความสนใจกับกลุ่มของ เด็ก ๆ ครูจดความคำพูดและพฤติกรรมของเด็ก ๆ ระหว่างที่เล่นกัน หรือการใช้เครื่องบันทึกเทปในการ ช่วยบันทึกข้อมูลเพื่อการฟังนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูยังสามารถใช้การถามกระตุ้นความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็นกับเด็ก หลังจากนั้นครูทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดและนำมาช่วยในการไตร่ตรองว่า คำแนะนำใดที่เหมาะสมให้ทำตามที่สุด

Shayan (2020) บทบาทในการเป็นผู้ฟัง การสอนด้วยการฟังและการสอนด้วยการ สร้างความสัมพันธ์เป็นการแนวทางของครูในโรงเรียนที่เป็นเรกจิโอ เอมีเลีย การฟังเด็กอย่าง กระตือรือร้นช่วยให้ครูมีส่วนร่วมในการสนทนา ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการฟังเพื่อรับข้อความ แต่ยังเป็นการ ตีความ สร้างความหมาย และการประเมินผลในขณะนั้น ครูไม่เพียงแต่ฟังด้วยหูเท่านั้น แต่ยังฟังผ่าน ประสาทสัมผัสต่าง ๆ อีกด้วย การเป็นผู้ฟังของครู เป็นการที่แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญกับ ความคิดเด็ก ครูกำลังให้เกียรติ ให้ความอ่อนโยน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกลยุทธ์และวิธีคิดของ เด็ก ๆ"

กล่าวโดยสรุป บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง หมายถึง การที่ครูเป็นผู้ฟังความคิดของเด็ก อย่างตั้งใจ ครูเรียนรู้ที่จะฟังสิ่งที่เด็กพูดอย่างลึกซึ้ง จะเป็นการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความหมายและเกิด การแลกเปลี่ยนระหว่างกันและกัน ครูยังสามารถใช้การถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก หลังจากนั้นครูทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปสู่การวางแผน โครงการการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก

2.11 บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม

ครูในฐานะการเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม (Creator of environment)

เพื่อให้บรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนชักชวนให้เด็ก ๆ เกิดความสงสัยและอยากรเรียนรู้ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

Rinaldi (2006) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า ครูเสนอภาพชีวิตของผู้ใหญ่ที่เป็นจริงให้กับเด็ก โดยเริ่มจากการที่ผู้ใหญ่เชื่อมั่นในตนเอง เด็กเรียนรู้จากสิ่งที่ผู้ใหญ่แสดงให้เห็น ครูจะชื่นชมเด็กและสิ่งที่เด็กทำด้วยคำพูดที่เหมาะสมกับวัยของพวกเขา ครูจัดสภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียนให้ส่งเสริมการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก สร้างโรงเรียนให้เป็นสถานที่แสดงถึงสัญลักษณ์ คุณค่าของวัฒนธรรมและสังคม ประสิทธิภาพของเด็กจะถูกสร้างและบางส่วนถูกสร้างขึ้นใหม่โดยเด็กและผู้ใหญ่ร่วมกัน ครูเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมให้เกิดสิ่งดังกล่าวขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนกลายเป็นสถานที่ที่ผลิตวัฒนธรรมที่แท้จริง นั่นคือวัฒนธรรมแห่งความรู้

Schored-Yu (2008) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมว่า เป็นการที่ครูจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนนั้นถูกออกแบบเพื่อให้ข้อมูลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและผู้ปกครองหรือผู้ที่มาเยี่ยมชมกับครูและโรงเรียน ทำได้โดยการจัดให้มีการแสดงผลงานที่สวยงามในโรงเรียน จัดบอร์ดสีขาวพร้อมรูปถ่ายและบทสนทนาที่บันทึกไว้ประดับบนผนังเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของเหตุการณ์และกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ครูควรจัดแสดงผลงานของเด็ก ๆ ให้อยู่ในระดับสายตาสำหรับทั้งเด็กและผู้ใหญ่

Becraft (2013) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า คือการที่ครูเตรียมสภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้เด็ก ๆ ตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออก โดยการเตรียมสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กนั้น ครูต้องทำให้เด็กรู้สึกเหมือนได้รับเชิญเข้าสู่พื้นที่ที่สร้างให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นสภาพแวดล้อมที่พร้อมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ โดยถือว่าสภาพแวดล้อมเป็นเสมือนครูคนที่สาม (Environment as a third teacher) หรือ “สภาพแวดล้อมในฐานะครู” ของเด็กนั่นเอง

Edwards and Gandini (2015) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมนั้น เป็นการที่ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้วางแผนโครงการ เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นครูคนที่สาม ซึ่งครูต้องจัดโปรแกรมโดยเริ่มจากการเตรียมพื้นที่และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้ตื่นตาตื่นใจ และเชิญชวนให้เด็ก ๆ เกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากหาคำตอบ

Edwards and Springkate (2015) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมหมายถึง การที่ครูจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็ก ๆ โดยครูสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อนที่จะเตรียมกิจกรรม ครูผสมผสานความสนใจของเด็กกับความสนใจของตนเองและแนวทางหลักสูตรที่พวกเขาเชื่อว่าเด็กต้องการ หรือสิ่งที่

เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ใหญ่ของโรงเรียนและชุมชนร่วมในการนำมาเป็นแนวทางในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมให้อ่อนแอวยกับการเรียนรู้ของเด็ก ๆ อย่างเหมาะสม

Shayan (2020) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม คือ การที่ครูจัดห้องเรียนเพื่อเชิญชวนให้เด็ก ครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกัน ครูจะทำให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้โดยสร้างสภาพที่เด็กมีความสบายใจที่จะแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองกำลังทำเรียนรู้

Kneller (2021) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมว่า ครูจัดห้องเรียนให้เด็ก โดยครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนความคิดที่ว่าเด็กมีสิทธิ ความคิดส่วนบุคคล มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ อยากรู้ อยากเห็น และเต็มไปด้วยศักยภาพ โดยครูจะเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาและความฉลาดของพวกเขา ครูมองเด็กว่าเป็นพลเมืองเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ พวกเขามีสิทธิที่จะตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ภายในชุมชนของตนเอง ดังนั้นครูสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมโดยคำนึงว่าเด็กทุกคนมีความแตกต่างในกระบวนการคิดของพวกเขา และมีสิทธิที่จะแสดงความแตกต่างเหล่านั้น

กล่าวโดยสรุป บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่ครูเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นสภาพแวดล้อมที่พร้อมจะสร้างให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากหาคำตอบ รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้เด็ก ตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออก โดยครูจะต้องสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อนที่จะเตรียมกิจกรรม และมีการประสานความร่วมมือจากครอบครัว และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กซึ่งเด็กมีสิทธิที่จะแสดงความแตกต่างเหล่านั้น

2.12 บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ครูในฐานะการเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่จัดการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้เด็ก ๆ ในด้านต่าง ๆ ทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม ให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกไว้ดังนี้

New (1990) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกว่า ครูเป็นผู้ตั้งคำถาม รู้ว่าเมื่อใดควรถามและเมื่อใดควรรอ และกระตุ้นเด็กให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นและความต้องการเรียนรู้และหาคำตอบ โดยครูสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นความอยากรู้ของเด็กและกระตุ้นให้เด็กคิดและหาข้อมูลร่วมกัน ซึ่งครูจะอำนวยความสะดวกในการช่วยหาแหล่งข้อมูลและสิ่งที่สามารถช่วยในการทดสอบสมมติฐานของเด็ก ๆ นั่นเอง

Clapp (1996) กล่าวไว้ว่า บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก หมายถึง ครูเป็นผู้กระตุ้นและสร้างโอกาสให้เด็กมีบทสนทนาระหว่างกัน ครูจะคอยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

และการหาข้อมูลมากกว่าเป็นเพียงแค่คนให้ข้อมูล ครูใช้วิธีตั้งคำถาม รู้ว่าเมื่อใดควรรอให้เด็กตอบแค่ไหนอย่างไร และช่วยให้เด็กทดสอบสมมติฐานของพวกเขาเอง ซึ่งสิ่งนี้จะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ร่วมกันของครูและเด็ก

Hewett (2001) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกว่า เป็น การที่ครูมีจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นในการทำให้เด็กสามารถบรรลุเป้าหมายของตน เสริมสร้างโอกาสแห่งการค้นคว้าหาข้อมูล ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือ เพื่อสร้างให้เกิด Zone of Proximal Development (ZPD) ตามทฤษฎีของ Vygotsky โดยครูเป็นผู้ก่อสร้างสร้างพื้นฐานโดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือเพื่อให้เด็ก ๆ สามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตามศักยภาพของพวกเขาได้อย่างเต็มศักยภาพ

Learning and Teaching Scotland (2006) กล่าวถึง บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกไว้ว่า หมายถึง การที่ครูสนับสนุนและส่งเสริมเด็กบนเส้นทางแห่งการเรียนรู้ โดยการกระตุ้นให้เขาคิด ไตร่ตรอง และรู้จักตั้งคำถาม บทบาทของครูในกรณีนี้ ครูจะไม่ใช้ผู้ให้ข้อมูลหรือเปลี่ยนแปลงให้ข้อมูลถูกต้อง แต่ครูจะเป็นเครื่องมือที่เด็กสามารถนำมาใช้ได้เมื่อจำเป็น

Hall (2013) กล่าวว่า บทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก คือ ครูต้องเป็นผู้ชักนำเด็ก ๆ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่ใส่ความคิดของตนเข้าไป ครูไม่ใช่แหล่งของข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผู้สนับสนุนและสร้างเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งในกระบวนการการสร้างองค์ความรู้ นั้น บทบาทนี้เป็นบทบาทที่ตรงกันกับ Vygotsky's Zone of Proximal Development (ZPD) ซึ่งเป็นบทบาทที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เด็ก ๆ ได้ใช้ความสามารถที่มีได้อย่างเต็มที่

Kneller (2021) กล่าวถึง บทบาทของในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกว่า ครูสังเกตความสนใจของเด็กและเชิญชวนให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในโครงการ (project) ที่ทำในห้องเรียน เช่น การวางแผนโครงการและเอกสารหรือข้อมูลของโครงการเพื่อให้เด็กเป็นผู้นำในห้องเรียนและจัดทำโครงการที่เด็กสนใจ ครูสำรวจหาข้อมูลและร่วมกิจกรรมในโครงการด้วยกันอย่างเป็นธรรมชาติ

กล่าวโดยสรุป บทบาทครูในการเป็นความสะดวก หมายถึง การที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ กระตุ้นและสร้างโอกาสให้เด็กมีบทสนทนาระหว่างกัน สร้างสถานการณ์ที่让孩子ได้คิด ไตร่ตรอง โดยการใช้วิธีตั้งคำถามและทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็กเอง กระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความต้องการในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตัวเอง รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ

3. สภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ

โรงเรียน ณ ตรุณ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2538 บนถนนสุขุมวิท เป็นโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เปิดรับเฉพาะนักเรียนในระดับปฐมวัย ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 โรงเรียนย้ายที่ตั้งไปเลขที่ 518/22 ซอยสหการประมุล แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนในระบบประเภทสามัญ ในปีการศึกษา 2566 มี ครูจำนวน 45 คน และพนักงานลูกจ้างจำนวน 15 คน ครูต่างชาติจำนวน 8 คน นักเรียนจำนวน 515 คน

ปรัชญา วิสัยทัศน์และพันธกิจ

1. **ปรัชญา** เรียนคิด สนุกค้น หาดำตน สูโลกกว้าง เป็นคนดี มีความเป็นไทย

2. **วิสัยทัศน์** โรงเรียนไทยแนวใหม่ที่พัฒนาศักยภาพผู้เรียนทุกด้านด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีความสุขในการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ผู้เรียนที่มีความเป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ ค้นพบตัวตน รักความเป็นไทย เป็นคนดีมีคุณธรรม พร้อมก้าวสู่โลกสากลได้อย่างมั่นคง

3. พันธกิจ

3.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก และตระหนักถึงคุณค่าความเป็นส่วนตัวของตัวเอง ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม พัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพทางภาษา และสื่อสารกับสังคมเพื่อให้ก้าวทันโลกปัจจุบัน

3.2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเป็นไทยอันดีงาม เป็นคนดีของสังคม

3.3 จัดห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเรียน การค้นคว้าพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต

3.3 ครู เจ้าหน้าที่ และบุคลากรภายในโรงเรียน เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ จัดการเรียนการสอนอย่างมีชีวิตชีวาและสนุกสนาน เป็นแรงบันดาลใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

4. หลักสูตรและจุดเด่นโรงเรียน

หลักสูตรของโรงเรียน ณ ตรุณ ผสมผสานเนื้อหาวิชาการตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการกับหลักสูตรจากต่างประเทศ

ระดับอนุบาล (1) จัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย เน้นการเรียนรู้จากการกระทำและการเล่น (Learning through doing and playing)
(2) เรียนรู้ผ่านโครงงานตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เป็นการเรียนรู้ สืบค้น ค้นคว้าในเชิงลึกในเรื่องที่

เด็กสนใจ (3) มุมต่าง ๆ ในห้องเรียนออกแบบอย่างประณีต จัดกิจกรรมและสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ในบริบทที่มีความหมาย เด็ก ๆ มีอิสระในการเลือกที่จะเข้ามตามความสนใจของตนเอง

ระดับประถมศึกษา (1) โรงเรียนเรียนเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Process Learning) ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนจินตนาการ โดยจัดทำแบบเรียนเชิงวิชาการให้มีความสนุก น่าสนใจและก่อให้เกิดกระบวนการคิดแบบเป็นระบบ เน้นการเรียนรู้แบบคิดรวบยอด ไม่เน้นท่องจำ มองความผิดพลาดเป็นการเรียนรู้ สภาพและบรรยากาศของห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม (2) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนจะได้เรียนรู้ผ่านโครงงานตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เปิดโอกาสให้เด็กตั้งสมมติฐาน ค้นคว้าหาคำตอบ คิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร รู้จักแก้ปัญหา (3) วิชาที่โรงเรียนจัดเพิ่มเติมนั้นเป็นวิชาที่เรียนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคม นักเรียนจะได้เรียนภาษาอังกฤษมากถึง 40% ของเวลาเรียนทั้งหมด (เนริสา โคเรชก้า, 2566)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) มาใช้เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 ถึง 2562 จำนวน 4 รายวิชา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยนำมาคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยร้อยละ และจำแนกเป็นกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า ร้อยละ 50 กับกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ร้อยละ 50 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2.2 ผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559-2562 โรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

วิชา	คะแนนเฉลี่ย							
	ปีการศึกษา 2559		ปีการศึกษา 2560		ปีการศึกษา 2561		ปีการศึกษา 2562	
	ระดับ	ระดับ	ระดับ	ระดับ	ระดับ	ระดับ	ระดับ	ระดับ
	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน
1. ภาษาไทย	52.29	62.64	46.58	60.39	55.90	64.84	49.07	63.56
2. อังกฤษ	51.76	80.24	36.34	90.00	39.24	79.38	45.95	74.53
3. คณิตศาสตร์	24.88	51.88	37.12	61.67	37.50	62.50	32.90	56.88
4. วิทยาศาสตร์	31.62	56.25	39.12	57.22	39.93	41.81	35.55	53.11
เฉลี่ยทุกวิชา	34.14	62.75	39.79	67.32	43.14	62.13	40.87	62.02

ที่มา : โรงเรียน ณ ตรุณ

จากตารางผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559-2562 จะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาภาพรวมของคะแนนเฉลี่ยในระดับโรงเรียนของโรงเรียน ณ ตรุณ จะมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศทุกรายวิชา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

พงศธร วรณหอม (2560) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออก ทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (80/80) ศึกษาทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย ก่อน ระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 ขวบในโรงเรียนเด็กเล็กบ้านโพนสวรรค์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เพื่อส่งเสริมทักษะเด็กข้างต้นมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่า 80/80 นอกจากนี้หลังจากการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เด็กมีพัฒนาการทางด้านทักษะการฟังดีขึ้น มีสมาธิตั้งใจฟังเรื่องที่ผู้อื่นพูด ไม่คุยกัน ให้เกียรติผู้พูด ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง นอกจากนี้ ทักษะการพูดของเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเช่นเดียวกัน สามารถถามตอบคำถามด้วยตนเองได้ถูกต้อง บอกเล่าเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ

นำเสนอผลงานของตนได้ พุดเสียงดังฟังชัด มีพฤติกรรมในการทำงานที่มุ่งมั่นเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย กล้าปฏิเสธในเรื่องที่ตนไม่สามารถทำได้ตามคำขอร้องของผู้อื่น โรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก เป็นหนึ่งในการจัดประสบการณ์ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการเนื้อหาเข้าด้วยกัน เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติการทดลองง่ายๆ เด็กสนใจ มีความท้าทายความสามารถเด็ก กระตุ้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อค้นหาคำตอบ การแก้ปัญหาที่เกิดจากความสนใจและความต้องการของเด็ก เรื่องที่จะศึกษามาจากเด็กหรือครู และเด็กร่วมกันเลือกหัวข้อในการศึกษา เด็กมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยมีครูหรือผู้ปกครองมีส่วนช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่างๆ สูงขึ้น อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระดับของความสนใจและเป้าหมายที่เด็กต้องการเรียนรู้ ซึ่งไม่ได้มาจากการที่ครูเป็นผู้กำหนดหรือสร้างบทเรียนสำเร็จรูป แต่เป็นการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ ทั้งนี้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยสามารถนำวิธีการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ไปใช้ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออก ทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย จะได้เป็นการปูพื้นฐานสำหรับเด็ก ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

อวยพร ออละมาลี (2560) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียและพหุสัมผัส ซึ่งพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียมีความคิดสร้างสรรค์และทักษะทางสังคมมากกว่าก่อนเข้ารับการจัดประสบการณ์ เด็กมีความสนใจในกิจกรรม เพราะมีโอกาสเตรียมความพร้อม ได้มีส่วนร่วมในการคิดหัวข้อโครงการ วางแผน ปฏิบัติงาน สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง เรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ เด็กมีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านในการเรียนรู้และรับข้อมูล ได้ใช้ศิลปะในการสื่อความหมายความคิด ได้นำเสนอผลงานด้วยตนเองและได้ชื่นชมผลงานของตนเองและของเพื่อน เรียนรู้เป็นกลุ่ม แสดงความคิดเห็น ร่วมมือและทำงานร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ร่วมงานในการเรียนและการค้นพบร่วมไปกับเด็ก

โสวริทธิ์ธร จันทรแสงศรี (2562) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวเรื่อง ศิลปะนั้นสำคัญไฉน สำหรับวัยเด็ก: ผ่านมุมมองของ Reggio Emilia Approach โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อถ่ายทอดคุณค่าของศิลปะที่มีอิทธิพลด้านบวกต่อพัฒนาการทางด้านการรู้คิดและสติปัญญาของเด็ก ผ่านมุมมองของเรกจิโอ เอมีเลีย ซึ่งแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เน้นด้านการนำศิลปะมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กก่อนวัยเรียน โดยยึดปรัชญา 100 ภาษาของเด็กเป็นหลักการสำคัญและเป็นปรัชญาที่มีอิทธิพลกับมุมมองต่อเด็กของครูผู้สอน นอกจากนี้หลักสูตรของเรกจิโอ เอมีเลีย เน้นบุคคลากรที่เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะซึ่งเป็นครูประจำในทุกชั้นเรียน แนวคิดนี้เป็นแนวทางการศึกษาทางเลือกซึ่งเป็นที่ยอมรับและถูกนำไปประยุกต์ใช้ในหลากหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย โดยเรกจิ

โอ เอมีเลีย แทรกศิลปะเข้าไปในสภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนการสอน สำหรับเสริมสร้างและพัฒนาทักษะด้านสติปัญญาและทักษะทางสังคม เพื่อเตรียมพร้อมสู่การเรียนรู้เชิงวิชาการต่อไป โดยปรัชญาเรกจิโอ เอมีเลียกล่าวว่า เด็กมีร้อยภาษา นั้นหมายถึงทุกภาษาของเด็กที่แสดงออกมาผ่านกิจกรรมทางศิลปะมีคุณค่าและควรได้รับการสนับสนุนอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์ ผลผลิตที่มาจากปรัชญาแห่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของคำว่า “ศิลปะ” ว่าศิลปะเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นสังคมและบุคคลที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาให้เห็นถึงความสำคัญของศิลปะรวมถึงการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนของประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Abdelfattah (2015) ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในโรงเรียนปฐมวัยโรงเรียน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเผยให้เห็นว่าโรงเรียนอนุบาลเอกชนยังคงยึดมั่นในแนวทางเรกจิโอ เอมีเลีย (REA) ในระดับที่สูงกว่าโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะมีปัจจัยหลักสองประการที่ส่งผลต่อความแตกต่างในการดำเนินการเรียนการสอน ได้แก่ การนำทรัพยากรของโรงเรียนมาใช้และการเลือกวิธีในการสอนของครู

Heckman et al (2017) ศึกษาว่าแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ส่งผลสำคัญในการเพิ่มทักษะสำคัญที่มีผลดีต่อการทำงาน การเข้าสังคม การจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การมีส่วนร่วมในการเลือกและการลดภาวะอ้วนต่อเด็กที่ได้รับการศึกษาตามแนวคิดนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กเล็กที่เรียนรู้ด้วยวิธีอื่น จะเห็นได้ว่าเด็กเหล่านั้นได้รับผลลัพธ์ที่ดูอย่างเห็นได้ชัด

Satin (2018) ได้ศึกษาความสำคัญของแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในการจัดการเรียนการสอน บทเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ โดยตระหนักว่าสิ่งแวดล้อมในฐานะที่เป็นครูคนที่ 3 การจัดเก็บข้อมูลและเอกสาร รวมถึงภาพลักษณ์ของเด็กมีความสำคัญต่อการสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็ก ทั้งนี้โรงเรียนต้องมีโครงสร้างที่การทำงานที่ชัดเจน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับเด็ก การทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับครู และเด็กกับผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ในสังคมของเขา การทำหน้าที่ตามบทบาทของครู การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และครอบครัว รวมถึงครูและนักวิจัยมีความรู้เรื่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ ซึ่งการนำกรอบแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ไปใช้ในโรงเรียนเป็นการช่วยพัฒนาแนวทางที่จะเชิญชวนให้เด็กได้สัมผัสกับศิลปะผ่านจินตนาการ การเล่น และการใช้ภาษาที่หลากหลายเพื่อแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่มีขีดจำกัดของเด็ก นอกจากนี้ กรอบแนวคิดนี้นำเสนอมุมมองใหม่ของนวัตกรรมในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมครูสอนศิลปะด้วย เนื่องจากกรอบ

แนวคิดนี้ส่งเสริมให้เราคิดประยุกต์ สร้างสรรค์งาน กระตุ้นและพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์ในการศึกษาศิลปะ

Inan (2016) ศึกษาแนวทางการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาด้านการอ่านออกเขียนได้ วิธีการบูรณาการการเรียนการสอนด้านการอ่านออกเขียนได้ในโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเรกจิโอ เอมีเลีย การศึกษานี้ใช้การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและมุ่งหวังที่จะเติมเต็มช่องว่างนี้ โดยดำเนินการศึกษาเมตาชาติพันธุ์วรรณา โดยการตรวจสอบและสังเคราะห์ การศึกษาต่าง ๆ ที่ทำเกี่ยวกับการศึกษาด้านการอ่านออกเขียนได้ใหม่ โดยใช้การเล่นในโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเรกจิโอ เอมีเลีย การศึกษานี้ใช้แนวทางเมตาชาติพันธุ์วรรณา 7 ขั้นตอนของ Noblit และ Hare ซึ่งรวมถึงการตีความและการสังเคราะห์การศึกษาต่างๆ เนื่องจากแนวทางเมตาชาติพันธุ์วรรณาเกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์แบบสะสมผ่านการเหนี่ยวนำ การวิจัยปัจจุบันจึงใช้การสังเคราะห์การศึกษา 24 รายการโดยการวิเคราะห์ในเชิงลึก จากนั้นจึงสังเคราะห์การศึกษาโดยเปรียบเทียบและสะสม รักษาความเชื่อมโยงระหว่างการสังเคราะห์ และสร้างสมมติฐานและนัยสำหรับครูและผู้ปกครองตามนั้น หัวข้อที่เกิดขึ้นได้รับการหารือพร้อมกับหัวข้อย่อย ได้แก่ ปรัชญา การปฏิบัติ และหลักฐาน มีการสำรวจแต่ละหัวข้อย่อยอย่างละเอียดในระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการศึกษาตามการเล่นในโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเมืองเรกจิโอ เอมีเลียประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้อย่างสมบูรณ์ครอบคลุมทุกความเชื่อมโยง (มุมมองทางปัญญา จิตวิทยา นิเวศวิทยา สังคม และสังคมวัฒนธรรม) ระหว่างการเล่นและการรู้หนังสือ ผู้สอนเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองได้รับคำแนะนำให้คำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กเพื่อกระตุ้นให้เด็กเล่นเพื่อรู้หนังสือ และจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการรู้หนังสือ ซึ่งเด็กจะหยิบถือการเรียนรู้ได้ง่าย มีเวลาและพื้นที่ในการโต้ตอบกับสื่อการเรียนรู้ และมีผู้ใหญ่และเพื่อนคอยช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างกิจกรรมการรู้หนังสือและการเล่น การใช้ทักษะการอ่านออกเขียนได้หลากหลาย (100 ภาษา) และทำให้การเรียนรู้การอ่านออกเขียนได้สนุกสนาน การเล่นรับประกันว่าความพยายามในการอ่านออกเขียนได้ในช่วงแรกของเด็กเล็กจะประสบความสำเร็จ โดยสรุป การศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นว่าการรู้หนังสือได้รับการกำหนดแนวคิดใหม่ในรูปแบบใหม่และมีประสิทธิภาพในโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเรกจิโอ เอมีเลีย เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาการรู้หนังสือแบบดั้งเดิมในโรงเรียนอนุบาลอื่นๆ และพบว่าสิ่งที่ทำให้ประสบการณ์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเรกจิโอ เอมีเลียพิเศษ คือ แนวทางทั้งหมดในการสอนการรู้หนังสือ

กล่าวโดยสรุป การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยใช้กรอบในการศึกษาวิจัยจากแนวคิดของผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ New,

(1990); Clapp, (1996); Hewett, (2001); Learning and Teaching Scotland, (2006); Rinaldi, (2006); Schroed-Yu, (2008); Hall, (2013); Becraft, (2013); Edwards & Gandini, (2015); Shayan, (2020); Kneller, (2021) ประกอบด้วย บทบาทในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ บทบาทในการเป็นผู้สังเกตการณ์ บทบาทในการเป็นผู้ค้นคว้า บทบาทในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร บทบาทในการเป็นผู้ประสานงาน บทบาทในการเป็นผู้ฟัง บทบาทในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อประยุกต์ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 45 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน ณ ตรุณ จำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1.1 แบบสอบถาม มีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร จำนวน 36 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบตอบสนอง

คู่ (Dual-response format) ของ Likert (1967) ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครู
ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครู
ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครู
ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครู
ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครู
ในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.2 แบบสัมภาษณ์

มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และดัชนีความต้องการจำเป็น มาสร้างเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ถึงแนวทางพัฒนากระบวนการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ จากนั้น นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ โดยพิจารณาผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย จากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากนั้นดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยวิเคราะห์และประชากรที่ใช้ในการวิจัย และใช้การตรวจสอบค่าความตรงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วทำการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of item Objective

Congruence) ผู้วิจัยนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ทุกข้อมีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหาและตรวจสอบค่าความตรงของโครงสร้างเนื้อหาแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน

4) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มครูที่นำไปทดลองมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (1974) ได้ค่าความเที่ยงของสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ และสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ เท่ากับ .96 และ .94 ตามลำดับ

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับประชากร

2.2.2 การสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามในระยะที่ 1 โดยมีการสังเคราะห์ประเด็นการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นคำถามปลายเปิดตามกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยใช้ระดับความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ ที่มีระดับมากที่สุดเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของภาษา

3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.1 กรณีการสอบถาม ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ณ ตรุณ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร โดยผู้วิจัยนำส่งหนังสือและแบบสอบถามด้วย

ตนเองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความอนุเคราะห์ให้ครูตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับคืนมาด้วยตนเอง โดยได้รับคืนจากประชากรครบจำนวน 45 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 กรณีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และติดต่อประสานผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ นัดวัน และเวลาที่จะสัมภาษณ์ พร้อมทั้งส่งแบบสัมภาษณ์ที่ได้จัดทำขึ้น ประกอบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสอบถาม และดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดระหว่างวันที่ 25 – 30 กันยายน พ.ศ. 2566 โดยขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญในการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลภายหลัง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

คะแนน 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.50-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ประเมินความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ ด้วย Modified Priority Needs Index: PNI_{modified} (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$PNI = \frac{(I - D)}{D}$$

เมื่อ PNI หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

4.4 วิเคราะห์บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	3	6.67
หญิง	42	93.33
รวม	45	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	2	4.44
25-35 ปี	31	68.89
36-45 ปี	7	15.56
46 ปีขึ้นไป	5	11.11
รวม	45	100.00
3. ตำแหน่ง		
ครู/อาจารย์	44	97.78
หัวหน้าแผนก/หัวหน้าฝ่าย	1	2.22
รวม	45	100.00
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	11.11
ปริญญาตรี	35	77.78
ปริญญาโท	4	8.89
ปริญญาเอกหรือสูงกว่า	1	2.22
รวม	45	100.00
5. ประสบการณ์การสอน		
ไม่เกิน 1 ปี	6	13.33
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี	2	4.45
มากกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี	5	11.11
มากกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี	3	6.67
มากกว่า 4 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	5	11.11
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	24	53.33
รวม	45	100.00

จากตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.33 มีอายุ 25 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.89 มีตำแหน่งเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 97.78 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.78 และมีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.33

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครู ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครู ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 4.2-4.10

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้	4.46	0.57	มาก
2. ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์	4.26	0.50	มาก
3. ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า	4.37	0.56	มาก
4. ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร	4.07	0.82	มาก
5. ด้านการเป็นผู้ประสานงาน	4.29	0.76	มาก
6. ด้านการเป็นผู้ฟัง	4.51	0.54	มากที่สุด
7. ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม	4.23	0.76	มาก
8. ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก	4.52	0.68	มากที่สุด
รวม	4.34	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.34$, $SD = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.52$, $SD = 0.68$) และรองลงมาได้แก่ ด้านการเป็นผู้ฟัง มีค่าเฉลี่ยรองมาอยู่ที่ ($M = 4.51$, $SD = 0.54$) และ ด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ($M = 4.46$, $SD = 0.57$) ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า ($M = 4.37$, $SD = 0.56$) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน ($M = 4.29$, $SD = 0.76$) ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ ($M = 4.26$, $SD = 0.50$) ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ($M = 4.23$, $SD = 0.76$) และด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ($M = 4.07$, $SD = 0.82$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่าน โครงการ	4.28	0.84	มาก
2. การได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก	4.44	0.65	มาก
3. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็ก สำรวจหาข้อมูล ค้นหาและเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจ และต้องการเรียนรู้สร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ ความรู้ร่วมกัน	4.46	0.66	มาก
4. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อ สร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำ การเรียนรู้และเคารพการตัดสินใจของเด็ก	4.55	0.58	มากที่สุด
5. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมที่ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันและระหว่างครู กับเด็ก	4.55	0.75	มากที่สุด
รวม	4.46	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการปฏิบัติตามบทบาทของครูด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.46$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้ และเคารพการตัดสินใจของเด็ก ($M = 4.55$, $SD = 0.58$) รองลงมาได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันและระหว่างครูกับเด็ก ($M = 4.55$, $SD = 0.75$) การที่ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูล ค้นหาและเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจและต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ($M = 4.46$, $SD = 0.66$) และการได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน ($M = 4.28$, $SD = 0.84$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน	4.57	0.54	มากที่สุด
2. การสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน	4.35	0.71	มาก
3. การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก	4.13	0.66	มาก
4. การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก	4.00	0.73	มาก
รวม	4.26	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.26$, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน ($M = 4.57$, $SD = 0.54$) รองลงมา ได้แก่ การสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน ($M = 4.35$, $SD = 0.71$) และการกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 4.13$, $SD = 0.66$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก ($M = 4.00$, $SD = 0.73$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของ การปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก	4.51	0.62	มากที่สุด
2. การศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ	4.31	0.70	มาก
3. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง	4.24	0.74	มาก
4. การค้นหาแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก	4.51	0.66	มากที่สุด
5. การได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ	4.31	0.79	มาก
รวม	4.38	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.38, SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก ($M = 4.51, SD = 0.62$) รองลงมา ได้แก่ การค้นหาแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 4.51, SD = 0.66$) และการศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ ($M = 4.31, SD = 0.70$) กับการได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ ($M = 4.31, SD = 0.79$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ($M = 4.24, SD = 0.74$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของ การปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์และบทสนทนา ระหว่างเด็ก	3.86	0.99	มาก
2. การจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการถ่ายรูปภาพเหตุการณ์และบันทึก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	4.24	0.95	มาก
3. การบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมใน บทสนทนาของพวกเขา	4.15	0.95	มาก
4. การใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และบทสนทนา ของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของ เด็กให้ชัดเจนขึ้น	4.04	0.85	มาก
รวม	4.07	0.94	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูล และเก็บเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.07$, $SD = 0.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการถ่ายรูปภาพเหตุการณ์และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ($M = 4.24$, $SD = 0.95$) รองลงมา ได้แก่ การบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนาของพวกเขา ($M = 4.15$, $SD = 0.95$) และการใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และบทสนทนาของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น ($M = 4.04$, $SD = 0.85$) และสำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนายหว่างเด็ก ($M = 3.86$, $SD = 0.99$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน	4.51	0.78	มากที่สุด
2. การประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน	4.15	0.85	มาก
3. การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง	4.22	0.90	มาก
รวม	4.29	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.7 สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.29, SD = 0.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน ($M = 4.51, SD = 0.78$) รองลงมา ได้แก่ การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง ($M = 4.22, SD = 0.90$) และสำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน ($M = 4.15, SD = 0.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การรับฟังความคิดเห็นของเด็กอย่างตั้งใจจริง	4.75	0.48	มากที่สุด
2. การรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดเพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน	4.62	0.57	มากที่สุด
3. การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก	4.55	0.58	มากที่สุด
4. การบททวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้ อยากเห็นกับเด็ก	4.11	0.95	มาก
รวม	4.51	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($M = 4.51, SD = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การรับฟังความคิดเห็นของเด็กอย่างตั้งใจจริง ($M = 4.75, SD = 0.48$) รองลงมา ได้แก่ การรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดเพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ($M = 4.62, SD = 0.57$) และครูรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก ($M = 4.55, SD = 0.58$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก ($M = 4.11, SD = 0.95$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้	4.24	0.80	มาก
2. การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ให้พร้อมที่จะสร้างให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นและหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้	4.37	0.71	มาก
3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออกถึงความต้องการของตน	4.33	0.90	มาก
4. การสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อน จัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องและเหมาะสม	4.26	0.83	มาก
5. การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความแตกต่างนั้น	3.95	1.02	มาก
รวม	4.23	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.9 สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.23, SD = 0.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้พร้อมที่จะสร้างให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นและหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ ($M = 4.37, SD = 0.71$) รองลงมา ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออกถึงความต้องการของตน ($M = 4.33, SD = 0.90$) และการสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อนจัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องและเหมาะสม ($M = 4.26, SD = 0.83$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความต่างนั้น ($M = 3.95, SD = 1.02$)

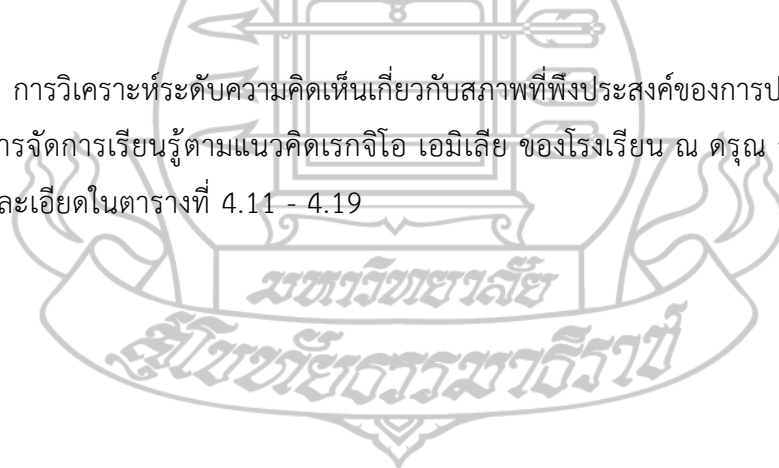
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความคิดเห็น
1. การกระตุ้นให้เด็กมีโอกาสในการพูดคุยระหว่างกัน	4.71	0.54	มากที่สุด
2. การได้ใช้วิธีการตั้งคำถาม โดยการสร้าง สถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิด การไตร่ตรองเพื่อ หาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้	4.57	0.72	มากที่สุด
3. การได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหา คำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็ก	4.35	0.90	มาก
4. การได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยาก เห็นของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วย ตนเอง	4.48	0.81	มาก
5. การได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการวางแผนในการทำโครงการ	4.48	0.84	มาก
รวม	4.52	0.76	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.52, SD = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกระตุ้นให้เด็กมีโอกาสในการพูดคุยระหว่างกัน ($M = 4.71, SD = 0.54$) รองลงมา ได้แก่ การได้ใช้วิธีการตั้งคำถาม โดยการสร้างสถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิด การไตร่ตรองเพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้ ($M = 4.57, SD = 0.72$) และการได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้ และหาคำตอบด้วยตนเอง ($M = 4.48, SD = 0.81$) และการได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ ($M = 4.48, SD = 0.84$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหาคำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็ก ($M = 4.35, SD = 0.90$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครู ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 4.11 - 4.19

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้	4.73	0.41	มากที่สุด
2. ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์	4.97	1.95	มากที่สุด
3. ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า	4.75	0.40	มากที่สุด
6. ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร	4.61	0.64	มากที่สุด
5. ด้านการเป็นผู้ประสานงาน	4.74	0.67	มากที่สุด
6. ด้านการเป็นผู้ฟัง	4.85	0.29	มากที่สุด
7. ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม	4.73	0.50	มากที่สุด
8. ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก	4.84	0.35	มากที่สุด
รวม	4.78	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.78$, $SD = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ ($M = 4.97$, $SD = 1.95$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเป็นผู้ฟัง ($M = 4.85$, $SD = 0.29$) ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ($M = 4.84$, $SD = 0.35$) ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า ($M = 4.75$, $SD = 0.40$) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน ($M = 4.74$, $SD = 0.67$) ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ($M = 4.73$, $SD = 0.41$) ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ($M = 4.73$, $SD = 0.50$) และด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ($M = 4.61$, $SD = 0.64$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(<i>SD</i>)	ระดับความ คิดเห็น
1. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน	4.66	0.70	มากที่สุด
2. การได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก	4.73	0.49	มากที่สุด
3. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูล ค้นหาและเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจและต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน	4.71	0.50	มากที่สุด
4. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้และเคารพการตัดสินใจของเด็ก	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันและระหว่างครูกับเด็ก	4.77	0.51	มากที่สุด
รวม	4.73	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.73$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้และเคารพการตัดสินใจของเด็ก ($M = 4.80$, $SD = 0.45$) รองลงมา ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันและระหว่างครูกับเด็ก ($M = 4.77$, $SD = 0.51$) การได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก ($M = 4.73$, $SD = 0.49$) การได้เรียนรู้

ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูล ค้นหาและเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจและต้องการ เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ($M = 4.71$, $SD = 0.50$) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม คือ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน ($M = 4.66$, $SD = 0.70$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน	4.84	0.36	มากที่สุด
2. การสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก	4.46	0.84	มาก
4. การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของเด็ก	4.66	0.56	มากที่สุด
รวม	4.69	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.69$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน ($M = 4.84$, $SD = 0.36$) รองลงมา ได้แก่ ครูสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน ($M = 4.80$, $SD = 0.45$) และ การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของเด็ก ($M = 3.66$, $SD = 0.56$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม คือ การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 4.46$, $SD = 0.84$)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า

รายการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(<i>SD</i>)	ระดับความ คิดเห็น
1. การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก	4.80	0.40	มากที่สุด
2. การศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ	4.75	0.52	มากที่สุด
3. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง	4.73	0.49	มากที่สุด
4. การค้นหาแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก	4.77	0.47	มากที่สุด
5. การได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ	4.68	0.51	มากที่สุด
รวม	4.75	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.75$, $SD = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก ($M = 4.80$, $SD = 0.40$) รองลงมา ได้แก่ การค้นหาแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก ($M = 4.77$, $SD = 0.47$) และการศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ ($M = 4.75$, $SD = 0.49$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดใน

กลุ่ม คือ การได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ ($M = 4.68$, $SD = 0.51$)

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนา ระหว่างเด็ก	4.48	0.78	มาก
2. การจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการถ่ายรูปภาพเหตุการณ์และบันทึก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	4.68	0.63	มากที่สุด
3. การบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมใน บทสนทนาของพวกเขา	4.64	0.74	มากที่สุด
4. การใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และบท สนทนาของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการ เรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น	4.64	0.67	มากที่สุด
รวม	4.61	0.71	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$, $SD = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการถ่ายรูปภาพเหตุการณ์และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ($M = 4.68$, $SD = 0.63$) รองลงมา ได้แก่ การใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และบทสนทนาของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น ($M = 4.64$, $SD = 0.67$) การบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนา

ของพวกเขา ($M = 4.64$, $SD = 0.74$) การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนาระหว่างเด็กตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนาระหว่างเด็ก ($M = 4.48$, $SD = 0.78$)

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน	4.80	0.69	มากที่สุด
2. การประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อพัฒนาเด็กร่วมกัน	4.68	0.73	มากที่สุด
3. การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง	4.73	0.68	มากที่สุด
รวม	4.74	0.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.74$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน ($M = 4.80$, $SD = 0.69$) รองลงมา ได้แก่ การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง ($M = 4.73$, $SD = 0.68$) และสำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การ

ประธานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อพัฒนาเด็กร่วมกัน ($M = 4.68$, $SD = 0.73$)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การรับฟังความคิดของเด็กอย่างตั้งใจจริง	4.95	0.20	มากที่สุด
2. การรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมด เพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารและการ แลกเปลี่ยนระหว่างกัน	4.88	0.31	มากที่สุด
3. การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำ ข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคต ของเด็ก	4.91	0.35	มากที่สุด
4. การทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความ อยากรู้อยากเห็นกับเด็ก	4.64	0.57	มากที่สุด
รวม	4.85	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.85$, $SD = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การรับฟังความคิดของเด็กอย่างตั้งใจจริง ($M = 4.95$, $SD = 0.20$) รองลงมา ได้แก่ การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก ($M = 4.91$, $SD = 0.35$) และการรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดเพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารและการ

แลกเปลี่ยนระหว่างกัน ($M = 4.88$, $SD = 0.31$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มแต่ยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง หลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก ($M = 4.64$, $SD = 0.57$)

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้	4.77	0.51	มากที่สุด
2. การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และอยากหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้	4.84	0.42	มากที่สุด
3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กตั้งคำถามสำรวจ สื่อสาร และแสดงออกถึงความต้องการของตน	4.75	0.64	มากที่สุด
4. การสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อนจัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องและเหมาะสม	4.75	0.52	มากที่สุด
5. การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความแตกต่างนั้น	4.55	0.72	มากที่สุด
รวม	4.73	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.73$, $SD = 0.56$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้ อยากรู้ อยากเห็น และอยากหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ ($M = 4.84, SD = 0.42$) รองลงมา ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้ ($M = 4.77, SD = 0.51$) และการสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อนจัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องและเหมาะสม ($M = 4.75, SD = 0.52$) การสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออกถึงความต้องการของตน ($M = 4.75, SD = 0.64$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดใน ได้แก่ การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความแตกต่างนั้น ($M = 4.55, SD = 0.72$)

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยการความสะอาด

รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับความ คิดเห็น
1. การกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุยระหว่างกัน	4.95	0.20	มากที่สุด
2. การได้ใช้วิธีการตั้งคำถาม โดยสร้างสถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิด การไตร่ตรองเพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้	4.91	0.28	มากที่สุด
3. การได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหาคำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็กเอง	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง	4.77	0.51	มากที่สุด
5. การได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ	4.77	0.51	มากที่สุด
รวม	4.84	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.84$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุยระหว่างกัน ($M = 4.95$, $SD = 0.20$) รองลงมา ได้แก่ การได้ใช้วิธีการตั้งคำถาม โดยสร้างสถานการณ์ให้เด็กได้มีกรคิด การไต่ตรองเพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้ ($M = 4.91$, $SD = 0.28$) และการได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหาคำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็กเอง ($M = 4.80$, $SD = 0.45$) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง ($M = 4.77$, $SD = 0.51$) และการได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ ($M = 4.77$, $SD = 0.51$)

ตอนที่ 4 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

จากการตอบแบบสอบถามถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร จำนวน 45 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) มาจัดลำดับ โดยหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: $PNI_{modified}$) ดังตารางที่ 4.20 – 4.28

ตารางที่ 4.20 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็นรายด้าน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของสภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของสภาพ ที่พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนี ความ ต้องการ จำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับ
1. ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้	4.46	4.73	0.06	8
2. ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์	4.26	4.97	0.17	1
3. ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า	4.37	4.75	0.09	5
4. ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บ เอกสาร	4.07	4.61	0.13	2
5. ด้านการเป็นผู้ประสานงาน	4.29	4.74	0.10	4
6. ด้านการเป็นผู้ฟัง	4.51	4.85	0.08	6
7. ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม	4.23	4.73	0.12	3
8. ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก	4.52	4.84	0.07	7

จากตารางที่ 4.20 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ในมุมมองทั้ง 8 ด้าน พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดได้แก่ ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ ($PNI_{modified} = 0.17$) รองลงมาเป็นด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ($PNI_{modified} = 0.13$) ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ($PNI_{modified} = 0.12$) ด้านการเป็นผู้ประสานงาน ($PNI_{modified} = 0.10$) ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า ($PNI_{modified} = 0.09$) ด้านการเป็นผู้ฟัง ($PNI_{modified} = 0.08$) ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวก ($PNI_{modified} = 0.07$) และด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.06$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้าน ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของสภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ยของ สภาพที่พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความ ต้องการ จำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับ
1. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน	4.28	4.66	0.09	1
2. การได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก	4.44	4.73	0.07	2
3. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูล ค้นหา และเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจและต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน	4.46	4.71	0.06	3
4. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้และเคารพการตัดสินใจของเด็ก	4.55	4.80	0.05	4
5. การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันและระหว่างครูกับเด็ก	4.55	4.77	0.04	5

จากตารางที่ 4.21 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก

ระหว่างการทำงานผ่านโครงการ ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) รองลงมา ได้แก่ การได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) และการได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูล ค้นหาและเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจและต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของสภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของสภาพที่ พึงประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความ ต้องการ จำเป็น (PNI_{modified})	ลำดับ
1. การสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน	4.57	4.84	0.06	4
2. การสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน	4.35	4.80	0.10	2
3. การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก	4.13	4.46	0.08	3
4. การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของเด็ก	4.00	4.66	0.17	1

จากตารางที่ 4.22 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของเด็ก ($PNI_{\text{modified}} = 0.17$) รองลงมา ได้แก่ การสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.10$) และ

การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก ($PNI_{\text{modified}} = 0.08$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ดรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า

รายการ	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})	ลำดับ
1. การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก	4.51	4.80	0.06	3
2. การศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ	4.31	4.75	0.09	2
3. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง	4.24	4.73	0.12	1
4. การค้นหาแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก	4.51	4.77	0.06	3
5. การได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ	4.31	4.68	0.09	2

จากตารางที่ 4.23 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ดรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่

เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) รองลงมา มี 2 บทบาทที่ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) และ การได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.09$) และค่าเฉลี่ยที่อยู่ในลำดับที่ 3 บทบาทที่ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) และ การค้นหาแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของสภาพ ที่พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนี ความ ต้องการ จำเป็น (PNI_{modified})	ลำดับ
1. การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนาระหว่างเด็ก	3.86	4.48	0.16	1
2. การจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการถ่ายรูปภาพเหตุการณ์และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	4.24	4.68	0.10	4
3. การบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนาของพวกเขา	4.15	4.64	0.12	3
4. การใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และบทสนทนาของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น	4.04	4.64	0.15	2

จากตารางที่ 4.24 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนาระหว่างเด็ก ($PNI_{modified} = 0.16$) รองลงมา ได้แก่ การใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และบทสนทนาของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น ($PNI_{modified} = 0.15$) และ การบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนาของพวกเขา ($PNI_{modified} = 0.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของสภาพ ที่พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความ ต้องการ จำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับ
1. การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน	4.51	4.80	0.06	3
2. การประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อพัฒนาเด็กร่วมกัน	4.15	4.68	0.13	1
3. การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง	4.22	4.73	0.12	2

จากตารางที่ 4.25 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ประสานงานพบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อพัฒนาเด็กร่วมกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.13$) รองลงมา ได้แก่ การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{\text{modified}} = 0.12$) และ การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพที่ พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความ ต้องการ จำเป็น (PNI_{modified})	ลำดับ
1. การรับฟังความคิดของเด็กอย่างตั้งใจจริง	4.75	4.95	0.04	4
2. การรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดเพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน	4.62	4.88	0.06	3
3. การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก	4.55	4.91	0.08	2
4. การทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก	4.11	4.64	0.13	1

จากตารางที่ 4.26 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้ฟัง พบว่าลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก ($PNI_{modified} = 0.13$) รองลงมา ได้แก่ การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก ($PNI_{modified} = 0.08$) และ การรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดเพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ($PNI_{modified} = 0.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพที่ พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความ ต้องการ จำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับ
1. การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอก ห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้า เพื่อการเรียนรู้	4.24	4.77	0.13	2
2. การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอก ห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และอยากหาคำตอบเพื่อการ เรียนรู้	4.37	4.84	0.11	4
3. การสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กตั้ง คำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออกถึง ความต้องการของตน	4.33	4.75	0.10	5

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพที่ พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความ ต้องการ จำเป็น ($PNI_{modified}$)	ลำดับ
4. การสำรวจความสนใจและความคิดของเด็ก ก่อนจัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้ สอดคล้องและเหมาะสม	4.26	4.75	0.12	3
5. การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วน ร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการ เรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างใน กระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของ เด็กในการแสดงความต่างต่างนั้น	3.95	4.55	0.15	1

จากตารางที่ 4.27 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความต่างต่างนั้น ($PNI_{modified} = 0.15$) รองลงมา ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.13$) และ การสำรวจความสนใจและความคิดของเด็กก่อนจัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องและเหมาะสม ($PNI_{modified} = 0.12$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (M_1) และสภาพที่พึงประสงค์ (M_2) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยการความสะอาด

รายการ	ค่าเฉลี่ย ของ สภาพ ปัจจุบัน (M_1)	ค่าเฉลี่ย ของสภาพ ที่พึง ประสงค์ (M_2)	ค่าดัชนีความ ต้องการ จำเป็น (PNI_{modified})	ลำดับ
1. การกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุย ระหว่างกัน	4.71	4.95	0.05	4
2. การได้ใช้วิธีการตั้งคำถาม โดยสร้าง สถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิด การไตร่ตรอง เพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้	4.57	4.91	0.07	2
3. การได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิด หาคำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัว ของเด็กเอง	4.35	4.80	0.10	1
4. การได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้ อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้และหา คำตอบด้วยตนเอง	4.48	4.77	0.06	3
5. การได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการวางแผนในการทำโครงงาน	4.48	4.77	0.06	3

จากตารางที่ 4.28 ความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านการเป็นผู้อำนวยการความสะอาด พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหาคำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของตัวเอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.10$) รองลงมา ได้แก่ การได้ใช้วิธีการตั้งคำถาม โดยสร้างสถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิด การไตร่ตรองเพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้ ($PNI_{\text{modified}} = 0.07$) และลำดับที่ 3 มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ

ได้แก่ การได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$) และการได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงงาน ($PNI_{\text{modified}} = 0.06$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ปรากฏผล ดังนี้

3.1 ความสำคัญของการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยกล่าวว่า

การพัฒนาทำให้เกิดการเรียนรู้และได้ความรู้ใหม่ ดังนั้นเราจึงควรให้ความสำคัญกับครู เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดนี้ แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียจะเน้นให้เด็กเรียนรู้จริง รู้ลึกและรู้กว้าง แล้วนำมาปฏิบัติโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ ครูจึงควรรู้ว่าแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียมีแนวทางในทิศทางใด ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้กำกับจำเป็นต้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ทำให้ครูเห็นแนวทางในการปฏิบัติตามบทบาทนี้อย่างชัดเจน เพราะครูเป็นผู้ออกแบบสร้างสรรค์ จัดการเรียนรู้ให้กับเด็กโดยตรงนั่นเอง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งที่กล่าวถึง ความสำคัญของการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยกล่าวว่า

การพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียอย่างสม่ำเสมอมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเป็นแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ตามสังคม ไม่หยุดนิ่ง โรงเรียนจึงต้องมีการพัฒนา

ครูอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเป็นสิ่งที่อยู่ในใจของครูและครูคุ้นเคยกับแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

การพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มีความสำคัญในการทำให้ครูมีความมุ่งมั่นและสามารถทำงานได้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เนื่องจากการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (self-direct) สร้างและตั้งคำถามระหว่างเรียนรู้ การพัฒนาครูจึงต้องมุ่งปลูกฝังความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียให้กับครูทุกคน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูเป็นหัวใจสำคัญในสร้างสรรค์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ครูจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติตามบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียได้อย่างถูกต้อง

3.2 แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ ดังนี้

การพัฒนาครูด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่ดีได้นั้น ครูจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการผู้สังเกตการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ครูต้องสังเกตพฤติกรรมเด็กโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ เป็นผู้ฟังอย่างตั้งใจ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับทัศนคติของครู โดยการประชุมพูดคุย ปรึกษาหารือกับครูถึงวิธีการที่ควรจะใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยไม่เข้าไปรบกวนกระบวนการเรียนรู้ของเขา และให้คำแนะนำว่าครูควรจะต้องมีการวางแผนและมีพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้คำแนะนำทั้งก่อนการสังเกต ระหว่างการสังเกต และหลังการสังเกต นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดให้มีการฝึกอบรมโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เกี่ยวพฤติกรรมของการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่ดีให้กับครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู โดยอาจมีการประชุมพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูเป็นประจำ โดยกำหนดระยะเวลา

ที่แน่นอนเพื่อให้ครูทุกคนได้รับรู้ถึงความก้าวหน้าของการดำเนินงานของแต่ละห้องเรียน ทั้งนี้ครูยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำวิธีการที่เพื่อนครูใช้ในการสังเกตการณ์ที่ดีมาปรับใช้ในห้องของตนได้ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

ครูต้องเข้าใจถึงคุณสมบัติของการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่ดีว่าเป็นอย่างไร ซึ่งการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่ดีนั้น ครูต้องจดและบันทึกมากกว่าการพูดหรือสอดแทรกเนื้อหาให้กับเด็ก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องจัดสรรเวลา วางแผนกับครูเพื่อทำความเข้าใจถึงเป้าหมายและความสำคัญของการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่ดีก่อนการปฏิบัติงาน จากนั้นผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอวิธีการในการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่ดี โดยการฉายภาพการทำตัวอย่างเหมาะสมเมื่ออยู่ในห้องเรียนแนวเรกจิโอ เอมีเลียจากหลากหลายโรงเรียนให้ครูชม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าไปเป็นตัวอย่าง (role model) ร่วมสังเกตการณ์การเรียนรู้ของเด็กกับครูในห้องเรียน เพื่อให้ครูสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ได้ต่อไป (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

การพัฒนาทางด้านบทบาทของครูด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้ครูไปศึกษาดูงานและเรียนรู้งานในโรงเรียนที่เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เป็นการส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ สังเกตวิธีการ และเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงมีจากครูผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียนนั้น ๆ เพราะการเป็นผู้สังเกตที่ดีได้ จะต้องใช้เวลาในการพัฒนาทักษะ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลาย เพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเป็นผู้สังเกตการณ์นั่นเอง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ เป็นการปรับทัศนคติของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันวางแผนก่อนลงมือสังเกตการณ์ โดยมีการจัดประชุม ปรึกษาหารือถึงวิธีการที่เหมาะสม พูดคุยถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสังเกตการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างของผู้สังเกตการณ์ที่ดีให้กับครู การจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับคุณสมบัติและพฤติกรรมของการเป็นผู้สังเกตการณ์ และการจัดครูไปศึกษาดูงานหรือฝึกงานในโรงเรียนที่ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

3.3 แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร โดยกล่าวว่า

การพัฒนาบทบาทครูด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียนั้น ครูต้องเข้าใจและสามารถจดบันทึกความถนัดและความชอบของเด็กแต่ละคนได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศครูในลักษณะหนึ่งต่อหนึ่ง เพื่อศึกษาว่าครูแต่ละคนนั้นมีความชำนาญหรือต้องการความช่วยเหลือในการบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจัดครูพี่เลี้ยงให้เป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำและแนะแนวทางในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในระหว่างการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน การบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารต้องสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียนและครูวางไว้และเป็นไปตามแนวทางของเรกจิโอ เอมีเลีย และไม่ใส่ความคิดและความคาดหวังของครูผู้สอนเข้าไป เนื่องจากจะทำให้ความหมายที่บันทึกไม่เป็นไปตามที่เด็กต้องการสื่อได้ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรเวลาให้ครูในการบันทึกข้อมูล อาจเป็นเวลาระหว่างวัน โดยให้มีครูผู้ขึ้นเป็นคนบันทึกข้อมูล หรือจัดให้ครูมีเวลาหลังเลิกเรียนนอกเหนือจากเวลาเรียนในการพูดคุยกับครูด้วยกันเพื่อสะท้อนความคิดเห็นจากสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างวัน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างวินัยให้กับครู ให้ครูใช้เวลาการบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอและฝึกอบรมวิธีการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลให้กับครู ควรมีการทบทวนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีต่าง ๆ ที่ครูแต่ละคนนำมาใช้ว่าเหมาะสมกับเรื่องที่เด็กเรียนรู้หรือวัยของเด็กหรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝังให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการเก็บข้อมูลและเอกสารว่าเป็นสิ่งที่ครูต้องใช้ในการแปลความหมายของการเรียนรู้ของเด็กที่เกิดขึ้น ซึ่งครูจะต้องนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบในการจัดการเรียนการสอนเพื่อต่อยอดการเรียนรู้ ความสนใจ สงสัย ของเด็กต่อไป (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร สามารถทำได้โดยการนิเทศการทำงานของครูและหาครูพี่เลี้ยงให้กับครู การจัดให้มีครูคู่ชั้นคอยบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสรรเวลาให้ครูได้สามารถไตร่ตรองและประมวลเหตุการณ์การเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวันและให้ครูมีเวลาแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ข้อคิดเห็นเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3.4 แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม โดยกล่าวว่า

การสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กตามแนวเรกจิโอ เอมีเลียเป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและห้องเรียนให้เหมาะสม น่าสนใจ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถติดต่อประสานเครือข่ายโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ตามแนวเรกจิโอ เอมีเลียเพื่อส่งครูของตนให้ไปศึกษาดูงานการจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมให้กับเด็กแต่ละวัย การได้สัมผัสสภาพจริงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของครู นอกจากนี้ ครูสามารถสร้างเครือข่ายของตนกับครูในโรงเรียนดังกล่าวเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้ในด้านอื่น ๆ ได้เช่นกัน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในด้านสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก รวมทั้งให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูให้สามารถพัฒนาทักษะการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งยังให้ความเห็นว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินการทำงานของครูและใช้ข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนา เพื่อดูแลให้ความช่วยเหลือครูในการจัดสภาพแวดล้อม จากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเครือข่ายครูและบุคลากรให้มีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการจัดอุปกรณ์และสถานที่ทั้งในและนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างครู บุคลากรและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมและเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ของเด็ก (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม สามารถทำได้โดยการวางแผนการกับผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน การส่งครูดูงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย และพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมโดยมีครูพี่เลี้ยงหรือผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษา รวมถึงการสร้างเครือข่ายให้ครูได้แลกเปลี่ยนข้อมูลในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมร่วมกัน

3.5 แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้ประสานงาน กล่าวไว้ว่า

การประสานการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากรในองค์กร หน่วยงานและโรงเรียนเครือข่าย รวมถึงผู้ปกครองและครอบครัวของเด็กในโรงเรียน เป็นการร่วมมือระหว่างกันในการสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบครูด้านการเป็นผู้ประสานงานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อการประสานงานให้ครูใช้ในการสื่อสารระหว่างครู ระหว่างหน่วยงานและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสร้างให้เกิดเครือข่ายความรู้ อาจทำได้โดยการจัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างครู และระหว่างครูกับผู้ปกครองทุกเดือน อาจเป็นการสร้างกลุ่มไลน์ การส่งข้อความทางอีเมล ได้ตอบแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและข้อมูลที่เป็นประโยชน์กัน เป็นต้น (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

การพัฒนาครูด้านการประสานงานสามารถทำได้โดยการหาผู้ช่วยให้กับครู ซึ่งอาจเป็นบุคลากรมาช่วยครูในการประสานงานและฝึกให้ครูติดต่อกับผู้ปกครองและเครือข่ายของโรงเรียน บุคลากรดังกล่าวจะเป็นเสมือนครูพี่เลี้ยงให้กับครู มีหน้าที่ช่วยขัดเกลาคำพูด

ช่วยครูวางแผนงานก่อนการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาให้กับครูเมื่อประสบปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและด้านสังคมของครูรายบุคคล เพราะครูที่มีทักษะที่ดีในด้านดังกล่าวจะสามารถประสานงานกับผู้ปกครองได้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติและการสื่อสารกับผู้ปกครองให้แก่ครูในระยะแรก หรือจัดให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาฝึกอบรมครู ในเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสารเป็นระยะ ๆ ตลอดทั้งปี โดยหลังจากการฝึกอบรมในแต่ละครั้งนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประเมินครูอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาครูต่อไปด้วย (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้ประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อการประสานงานให้ครูใช้ในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสร้างให้เกิดเครือข่ายความรู้ อาจทำได้โดยการจัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างครู และระหว่างครูกับผู้ปกครองทุกเดือน หรือจัดหาผู้ช่วยครูในการประสานงานและฝึกให้ครูติดต่อกับผู้ปกครองและเครือข่าย เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

1.1.2 เพื่อศึกษาลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

1.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 45 คน

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน ณ ตรุณ จำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 2 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย และสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร จำนวน 36 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบตอบสองคู่ (Dual-response format)

ของ Likert (1967) ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็นมาตรฐานค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .96 และ .94 ตามลำดับ และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งผ่านการหาคุณภาพด้านความถูกต้อง ความครอบคลุมด้านเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร เพื่อเก็บข้อมูลจากประชากร จำนวน 45 ฉบับ และได้รับกลับคืนจำนวนทั้งสิ้น 45 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยขอ อนุญาตผู้เชี่ยวชาญในการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยการบันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลใน ภายหลังตามวัน เวลา และสถานที่ที่สะดวกและเหมาะสม

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 แบบสอบถาม

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตาม บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3) ประเมินความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการ เรียนรู้ ด้วย Modified Priority Needs Index: $PNI_{modified}$

1.4.2 แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาท ของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ใช้ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.5 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.33 มีอายุระหว่าง 25 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.89 มีตำแหน่งเป็น ครู คิดเป็นร้อยละ 97.78 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.78 และมีประสบการณ์ใน การสอนมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.33 เป็นครู ร้อยละ 66.67 ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุป ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.5.1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก และรองลงมาได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง และด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และ บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้และเคารพการตัดสินใจของเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่านโครงการ

2) บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก

3) บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง

4) บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการถ่ายรูปภาพเหตุการณ์และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนาระหว่างเด็ก

5) บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน

6) บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การรับฟังความคิดเห็นของเด็กอย่างตั้งใจจริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การบทบาทบนเวทีการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก

7) บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้พร้อมที่จะสร้างให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นและหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความแตกต่างนั้น

8) บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกระตุ้นให้เด็กมีโอกาสในการพูดคุยระหว่างกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหาคำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็ก

1.5.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ รองลงมา ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และบทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำการเรียนรู้และเคารพการตัดสินใจของเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน

2) บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก

3) บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ

4) บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยการถ่ายรูปภาพเหตุการณ์และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนาระหว่างเด็ก

5) บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อพัฒนาเด็กร่วมกัน

6) บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การรับฟังความคิดของเด็กอย่างตั้งใจจริง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก

7) บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และอยากหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความแตกต่างนั้น

8) บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุยระหว่างกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง และการได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ

1.5.3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ทรุณ กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ และ รองลงมาได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก และบทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียน ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่านโครงงาน รองลงมา ได้แก่ การได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก และการได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็กสำรวจหาข้อมูล ค้นหาและเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจและต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ตามลำดับ

2) บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของเด็ก รองลงมา ได้แก่ การสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน และการกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก ตามลำดับ

3) บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง รองลงมา มี 2 บทบาทที่ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ และการได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ และค่าเฉลี่ยที่อยู่ในลำดับที่ 3 บทบาทที่ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก และการค้นหาแนวทางปฏิบัติและกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก ตามลำดับ

4) บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ และบทสนทนา ระหว่างเด็ก รองลงมา ได้แก่ การใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และบทสนทนาของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น และ การบันทึก ข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจและมีส่วนร่วมในบทสนทนาของพวกเขา ตามลำดับ

5) บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็น มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและ พุดคุยเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก และการพิจารณาผลงานของเด็กเพื่อ พัฒนาเด็กร่วมกัน รองลงมา ได้แก่ การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กใน ระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง และ การมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่าง ครูด้วยกันและระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน ตามลำดับ

6) บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้ คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นกับเด็ก รองลงมา ได้แก่ การรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก และ การรับฟังสิ่งที่เด็กพูด ด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดเพื่อสร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ตามลำดับ

7) ครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม พบว่า ลำดับที่มีความต้องการ จำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการ สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็ก และเคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความแตกต่างนั้น รองลงมา ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทั้งใน และนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้ และ การสำรวจความสนใจและ ความคิดของเด็กก่อนจัดเตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องและเหมาะสม ตามลำดับ

8) บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก พบว่า ลำดับที่มีความ ต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหาคำตอบโดย การทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็กเอง รองลงมา ได้แก่ การได้ใช้วิธีการตั้งคำถาม โดยสร้าง สถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิด การไตร่ตรองเพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้ และลำดับที่ 3 มีข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ การได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการ เรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง และการได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ในการทำโครงการ

1.5.4 จากการสัมภาษณ์พบแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และด้านการเป็นผู้ประสานงาน ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวางแผนก่อนทำการสังเกตการณ์ ซึ่งทำได้โดยการจัดประชุมและปรึกษาหารือถึงวิธีการที่ควรใช้ในการสังเกตพูดคุยถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการสังเกตการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเป็นแบบอย่างของผู้สังเกตการณ์ที่ดีให้กับครู จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับคุณสมบัติและพฤติกรรมของการเป็นผู้สังเกตการณ์ หรือการจัดครูไปศึกษาดูงานหรือฝึกงานในโรงเรียนที่ใช้แนวคิด เรกจิโอ เอมิเลียจัดการเรียนการสอน

2) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ทำได้โดยนิเทศการทำงานของครู การหาครูพี่เลี้ยงให้กับครู การจัดให้มีครูคู่ชั้นคอยบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสรรเวลาให้ครูได้สามารถไตร่ตรองและประมวลเหตุการณ์การเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวันและให้ครูมีเวลาแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และข้อคิดเห็นเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

3) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ทำได้โดยการให้ครูวางแผนร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน การส่งครูดูงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย และพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมโดยมีครูพี่เลี้ยงหรือผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษา รวมถึงการสร้างเครือข่ายให้ครูได้แลกเปลี่ยนข้อมูลในการสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมร่วมกัน

4) แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมิเลีย ด้านการเป็นผู้ประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อการประสานงานให้ครูใช้ในการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสร้างให้เกิดเครือข่ายความรู้ อาจทำได้โดยการจัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างครู และระหว่างครูกับผู้ปกครองทุกเดือน หรือจัดหาผู้ช่วยครูในการประสานงานและฝึกให้ครูติดต่อกับผู้ปกครองและเครือข่าย

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยฉบับนี้พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก โรงเรียน ณ ตรุณ ได้มีการพัฒนาบุคลากรตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งผู้บริหารเข้าสัมมนาที่ Loris Malaguzzi International Centre ให้เข้าใจถึงแนวคิดและการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียอย่างทอ่งแท้ และผู้บริหารนำวิธีการมาใช้ในการนิเทศและฝึกอบรมครูในโรงเรียนก่อนและระหว่างภาคเรียนทุกเรียน สอดคล้องกับ Malaguzzi (1993) ที่กล่าวว่า โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดอย่างทอ่งแท้ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานตามบทบาทของครูในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Clapp, 1996) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Dewey (1938) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (learning by doing) เป็นรากฐานที่สำคัญ โดยมองว่า บุคคลจะสามารถเรียนรู้หรือพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลทุกคนจะมีบทบาทในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและอยู่ร่วมกันด้วยความเคารพ ดังนั้น การพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย ครูจะต้องเข้าใจบทบาทของตนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเพราะครูเป็นผู้ออกแบบ สร้างสรรค์ และจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กโดยตรง เน้นการให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อเตรียมตัวสู่โลกภายนอกในอนาคต (cited in Williams, 2017) ซึ่ง Becraft (2013) กล่าวว่า ครูจะให้ความสำคัญกับการมองการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ในทุกขณะ การเรียนรู้ ฟังและบันทึกความคิดและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกันและกันเพื่อ นำไปสู่การวางแผนสำหรับโครงการการเรียนรู้ในอนาคตของเด็ก ๆ สอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความคิดเห็นว่า ครูควรได้รับการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย เนื่องจากครูเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ประกอบกับการที่แนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียเป็นแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตามสถานการณ์ทางสังคมอย่างไม่หยุดนิ่ง ครูจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียเป็นอย่างดี และสามารถปฏิบัติตามบทบาทของครูเรกจิโอ เอมิเลียเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdelfattah (2015) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย จะส่งผลที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนได้นั้นมีปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างจากโรงเรียนอื่นอย่างชัดเจนสอง

ประการ ได้แก่ การที่ครูนำทรัพยากรของโรงเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์และการเลือกวิธีการสอนของครู

สภาพที่พึงประสงค์การปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะการปฏิบัติตามบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียนั้น ครูต้องการการพัฒนาเพื่อให้ครูเป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้เด็กได้เรียนรู้ แสดงออก ใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Malaguzzi (1996) กล่าวว่า การสอน หรือการถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ผู้เรียน ต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เณริศา โคเรชก้า (2566) ที่กล่าวว่า ครูเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายอันจะส่งเสริมให้เด็กมีทักษะที่จะช่วยให้เขาสามารถเข้าใจโลกรอบตัวได้ดีขึ้น รวมทั้งมีพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่มั่นคง ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับผลการวิจัยได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มีความสำคัญในการทำให้ครูมีความสามารถในการทำงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และเนื่องจากแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเป็นแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ไม่หยุดนิ่ง โรงเรียนจึงต้องมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูคุ้นเคยและเข้าใจหัวใจของแนวคิดนี้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

2.2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร ด้านสูงสุด ได้แก่ ความต้องการจำเป็นด้านบทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การที่ครูเป็นผู้สังเกตการณ์นั้นครูจะต้องสังเกตการเรียนรู้ของเด็ก และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบและวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขาสนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kurt (2020) ที่กล่าวว่า ครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย มีความจำเป็นต้องสังเกตเหตุการณ์และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และนำทางให้กับเส้นทางการเรียนรู้ของพวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rinaldi (2006) ที่กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการสังเกตการณ์การกระทำของบุคคลทุกคนไม่ใช่เพียงแค่การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกัน ครูสังเกตการณ์ในแต่ละวันอย่างมีเป้าหมายและมีขอบเขตที่ชัดเจนเพราะการสังเกตไม่ใช่เพียงกระบวนการ แต่เป็นการตีความด้วย ดังนั้นสิ่งที่ครูสังเกตจะเป็นข้อมูลในการที่จะยืนยันหรือหักล้างทฤษฎีและสมมติฐานที่ครูหรือเด็กได้ตั้งไว้ก่อนการเรียนรู้หรือการทำการกิจกรรมได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ไว้ว่า การพัฒนาบทบาทครูด้านการเป็นผู้สังเกตการณ์มีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ พฤติกรรมของเด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก เด็กกับ

ครู และเด็กกับสิ่งแวดล้อมอย่างตั้งใจโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยไม่เข้าไปรบกวนการเรียนรู้ของเขา ในขณะเดียวกันครูจะต้องจดบันทึกและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนในอนาคตต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในกลุ่ม ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร ดังนั้น

1) หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดงบประมาณให้โรงเรียนสามารถนำไปบริหารส่งครูไปศึกษาการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลของโรงเรียนที่ใช้แนวคิดเรกจิโอเอมีเลียที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะระหว่างโรงเรียนเพื่อการพัฒนาครูทางด้านนี้ด้วยกัน

2) สถานศึกษาควรมีผู้คอยช่วยเหลือครูในการบันทึกข้อมูล มีคนคอยแนะนำวิธีการทำการบันทึกเรื่องราวการเรียนรู้ของเด็กอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการใช้การเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลียเพื่อให้ครูเห็นภาพของการบันทึกข้อมูลและเก็บเอกสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่ม ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์ ดังนั้น

1) หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณให้มีการจัดอบรมสัมมนาครูให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นผู้สังเกตการณ์ในโรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดเป็นหลักสูตรการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กได้โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และฝึกอบรมครูในโรงเรียน

2) สถานศึกษาควรสร้างทัศนคติให้ครูได้รู้สึกและตระหนักว่า บทบาทของครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์มีความสำคัญต่อการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ ผู้บริหารสามารถเข้าไปร่วมสังเกตกับครูและเป็นเสมือนครูพี่เลี้ยงคอยแนะนำครูของตนในช่วงแรก ๆ ได้

3.1.3 จากผลการวิจัย พบว่า การจัดลำดับความต้องการจำเป็นต่อการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ที่มีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับสูง ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม ดังนั้น

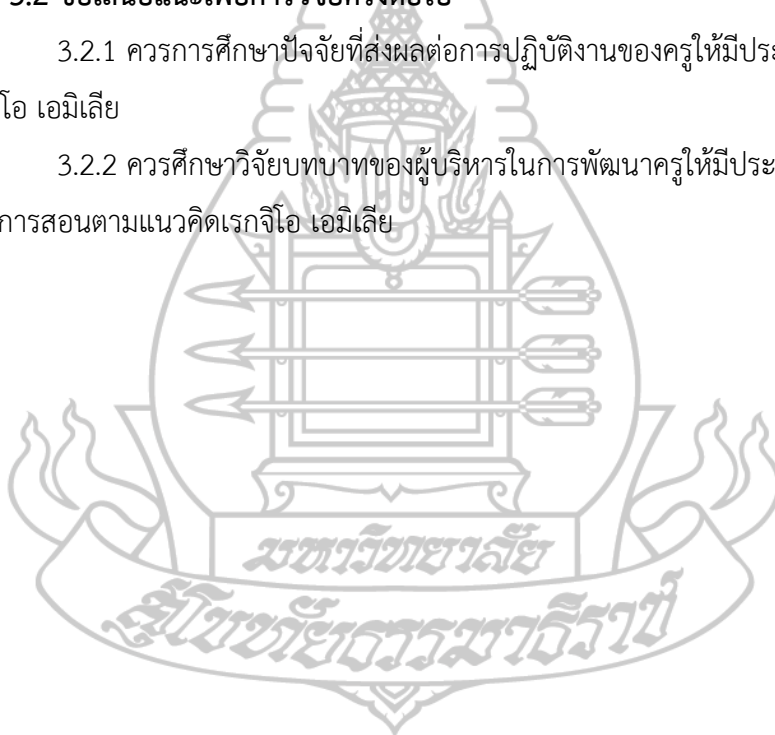
1) หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษานำไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมภาพ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีแหล่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ มาเรียนด้วยความใฝ่รู้อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่อำนวย

2) สถานศึกษาโดยผู้บริหารควรมีการรณรงค์ให้ครูและพนักงานจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งแห่งการเรียนรู้ จักให้มีมุมที่สะท้อนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มุมที่ใช้ในการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ตนอยากรู้ และมุมสนทนาการเพื่อผ่อนคลาย เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545. พรึกหวานกราฟฟิก.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550.

[https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/2550/10/1.-](https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/2550/10/1.-พรบ-โรงเรียนเอกชน-2550.pdf)

[พรบ-โรงเรียนเอกชน-2550.pdf](https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/2550/10/1.-พรบ-โรงเรียนเอกชน-2550.pdf)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.

<https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542/>

จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. (2551). การศึกษาผลงานศิลปะของเด็กอายุ 5-6 ปี ที่ได้รับการจัด

ประสบการณ์ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟและเรกจิโอ เอมีเลีย [วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ณริศา-แอน โคเรชก้า. (2566). แนวทางการจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของ

โรงเรียน ณ ตรุณ [ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

ณริศา-แอน โคเรชก้า. (2566). แนวทางการจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของ

โรงเรียน ณ ตรุณ [การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

พรีเพชร แสงเทียน. (2534). ความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

ประสบการณ์การเล่นประกอบการใช้คำถามของครูที่แตกต่างกัน. [ปริญญามหาบัณฑิต

ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

พงศธร วรรณหอม. (2560). ภาษามาศ หมอสนธิ์, พรทิพย์ ครามจันทิก, อธิฤทธิ์ สีสาดุขภูลี, เกษม

ศุภสทธิ, อินทิรา มุ่งเมือง (2021). พระราชบัญญัติการศึกษา: ความสำคัญต่อการจัดการ

เรียนในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. สถาบันวิทยาการจัดการแห่ง

แปซิฟิก [https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/download/](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/download/254673/173742/947803)

[254673/173742/947803](https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/download/254673/173742/947803) สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2566.

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข. (2543). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย: ตามแนวคิดเรก

จิโอ เอมีเลีย. พรึกหวานกราฟฟิก.

โสรวิทธิ์ธรร จันทรแสงศรี. (2562). ศิลปะสำคัญไฉนสำหรับเด็ก: ผ่านมุมมองของ Reggio Emilia

Approach. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(6), 833-844.

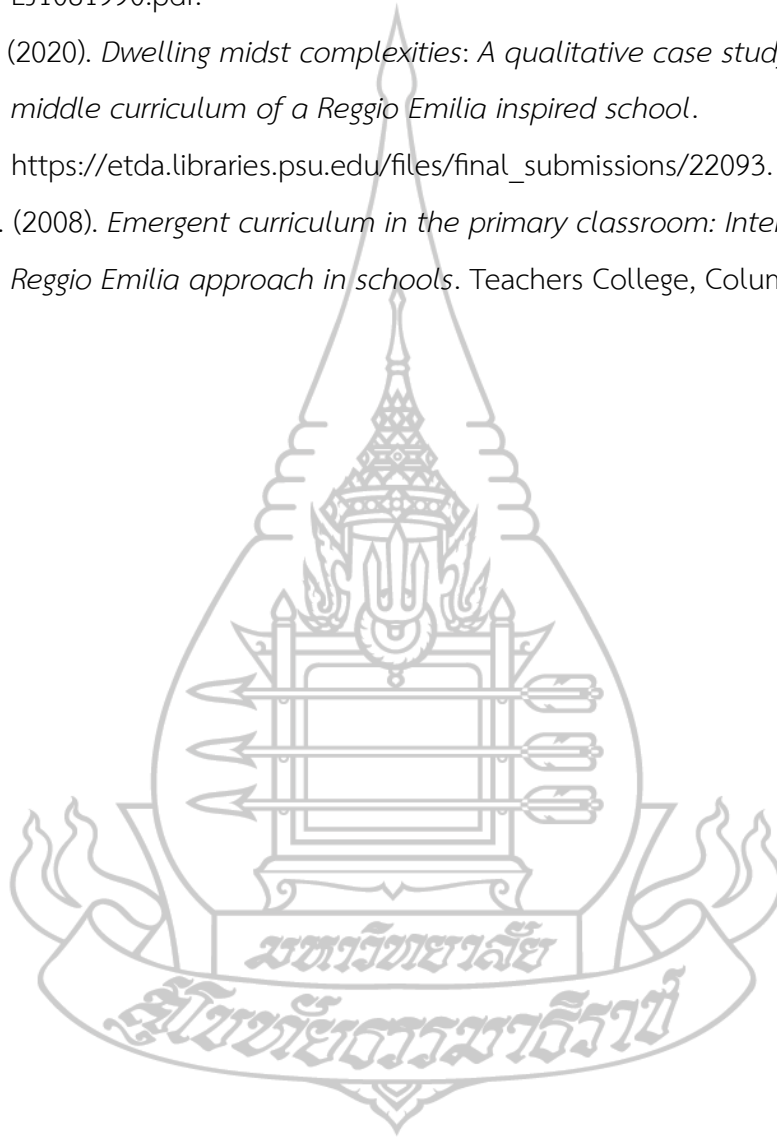
- Abdelfattah, M. (2015). Realizing a progressive pedagogy: A comparative case study of two Reggio Emilia preschools in San Francisco. *Universal Journal of Educational Research*, 3(12), 1074-1086.
- Arseven A. (2014). The Reggio Emilia Approach and curriculum development process. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 43(4), 281-295.
- Aydemir Ozalp, T. & Inan, H. Z. (2021). The Process of being a teacher in a Reggio Emilia-inspired preschool: A phenomenological study. *Journal of Quantitative Research in Education*, 27, 155-181.
<https://doi.org/10.14689/enad.27.8>.
- Beacraft, B. A. T. (2013). *Exploring pedagogical relationship within a culture of creativity in a Reggio Emilia-Inspired school*. [Doctoral dissertation, Florida Atlantic University]. ProQuest Dissertations and Theses database.
- Cadwell, L. B. (2003). *Bringing Reggio Emilia Home: An innovation approach to early childhood education*. Teachers College Press.
- Clapp, G. L. (1996). *The Reggio Emilia approach: Adaptation and implementation for early childhood primary education in the United States* [Doctoral dissertation, University of Akron]. ProQuest Dissertations and Theses database.
- Edward, C., & Gandini, L., (2015). *Teacher research in Reggio Emilia: Essence of a dynamic, Evolving Role*
- Edwards, C., Gandini, L., & Forman, G. E. (2012). *The hundred languages of children: The Reggio Emilia experience in transformation* (3rd ed.). Prae get, Cop.
- Edwards, C. P., & Springate, K. (1993). *Inviting children to project work. Dimensions of Early Childhood*. <https://www.researchgate.net/publication/234567214>.
- Feliu-Torruella, M., Fernández-Santín, M., & Atenas, J. (2021). *Building relationships between museums and schools: Reggio Emilia as a bridge to educate children about heritage. sustainability*.
<https://doi.org/10.3390/su13073713>
- Fernández-Santín, M., & Feliu-Torruella, M. (2017). Reggio Emilia: An essential tool to develop critical thinking in early childhood. *Journal of New Approaches in Educational Research*, 6(1), 50–56. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1127138>.

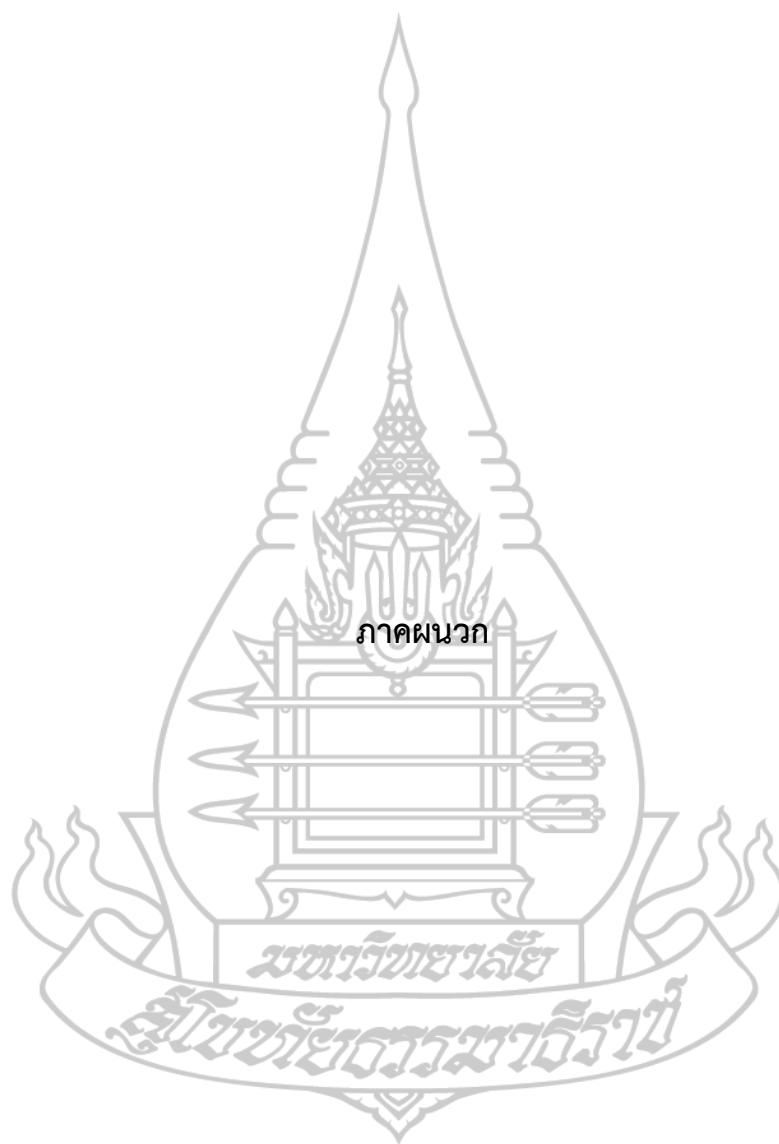
- Fernandez-Santin, M., & Feliu-Torraella, M. (2020). Developing critical thinking in early childhood through the philosophy of Reggio Emilia. *Thinking Skills and Creativity*, 37, 100686. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2020.100686>
- Foerch D. F., & Iuspa, F. (2016). *The internationalization of the Reggio Emilia Philosophy*. ResearchGate; Editora UNIVALI. doi: 10.14210/contrapontos.v16n2.p321-350
- Fraser, S. & Gestwicki, C. (2002). *Authentic childhood: Exploring Reggio Emilia in the classroom*. Delmar.
- Fraser, S. (2006). *Authentic childhood: experiencing Reggio Emilia in the setting*. Thomson Canada Limited.
- Gandini, L. (1993). Fundamentals of the Reggio Emilia approach to early childhood Education. *Young Children*, 49(1), 4–8. <https://eric.ed.gov/?id=EJ474815>.
- Gandini, L. (2008). *Introduction to the fundamental values of the education of young children in Reggio Emilia*—Revision.
- Gandini, L. (2016). *Values and principles of the Reggio Emilia approach*. <http://learningmaterialswork.com/wp-content/uploads/2016/06/ValuesAndPrinciples.pdf>
- Gantt, B. (2021). Perceptions of the Reggio Emilia approach to early childhood education (Order No. 28315145). *ProQuest Dissertations & Theses Global*. (2487143774). <https://search.proquest.com/dissertations-theses/perceptions-reggio-emilia-approach-early/docview/2487143774/se-2?accountid=44806>.
- Gardner, H. (1997). Multiple intelligences as a partner in school improvement. *Educational Leadership*, 55(1), 20-21.
- Gardner, A. F. & Jones, B. D. (2016). Examining the Reggio Emilia Approach: Keys to understanding why it motivates students. *Journal of Research in Educational Psychology*, 14(3), 602-625. DOI:10.14204/ejrep.40.16046
- Gardner H. (2022). *Gardner on seeking out differences; Gardner speaks at arts summit*. Howard Gardner.
- Gilman, S. (2007). Including the child with special needs: Learning from Reggio Emilia. *Theory into Practice*, 46(1), 23-31, DOI: 10.1080/00405840709336545

- Hall, C. (2013). *Implementing a Reggio Emilia inspired approach in a mainstream Western Australian context: The impact on early childhood teachers' professional role*. <https://ro.ecu.edu.au/theses/1082>
- Heckman, J. J., Biroli, P., Boca, D. D., Heckman, L. P., Koh, Y. K., Kuperman, S., Moktan, S., Pronzato, C. D., & Ziff, A. L. (2018). Evaluation of the Reggio approach to early education. *Research in Economics*, 72(1), 1-32. Doi: 10.1016/j.rie.2017.05.006.
- Hewett, V. M. (2001). Examining the Reggio Emilia approach to early childhood education. *Early Childhood Education Journal*, 29(2), 95-100. Doi: 10.1023/A: 1012520828095.
- Kim, B.S., & Darling, L.F. (2009). Monet, Malaguzzi, and the constructive conversations of preschoolers in a Reggio-inspired classroom. *Early Childhood Education Journal*, 37(2), 137-145. <https://dx.doi.org/10.1007/s10643-009-0323-2>
- Kneller, L. R. (2021). *Creating a Reggio inspired classroom: A professional development training for the integration of the Reggio Approach into California classrooms*. <https://scholarworks.calstate.edu/downloads/dv140002b>
- Learning Teaching Scotland. (2006). *The Reggio Emilia approach to early years education early*. https://education.gov.scot/media/vjtdw2cj/elc35_reggioaug06.pdf.
- Lefa, B. (2014). *The Piaget Theory of Cognitive Development: An educational implications Cape Peninsula University of Technology*. https://www.researchgate.net/publication/265916960_THE_PIAGET_THEORY_OF_COGNITIVE_DEVELOPMENT_AN_EDUCATIONAL_IMPLICATIONS
- Lindsay, G. M. (2016). John Dewey and Reggio Emilia: Worlds apart - one vision. *Australian Art Education*, 37(1), 21-37.
- Loh, A. (2006). *Reggio Emilia approach*. https://www.bcscschools.org/site/handlers/filedownload.ashx?moduleinstanceid=712&dataid=834&FileName=Reggio_Emilias_Approach.pdf.
- Malaguzzi, L. (1993). *For an education based on relationships: Young children*. The National Association for the Education of Young Children.

- Malaguzzi, L. (1994). Your image of the child: where teaching begins. *Child Care Information Exchange* (96), 52-61.
- Malaguzzi, L. (1998). History, ideas, and basic philosophy: An interview with Lella Gandini. In C. P. Edwards, L. Gandini, & G. Forman (Eds.), *The hundred languages of children: The Reggio Emilia approach-advanced reflections* (2nd ed., pp. 48–98). Westport, CT: Ablex.
- Marshall, C. (2017). Montessori education: A review of the evidence-based. *npj Science of Learning*. 2:11; doi:10.1038/s41539-0170012-7
https://www.researchgate.net/publication/320673870_Montessori_education_a_review_of_the_evidence_base
- McNally, S. A., & Slutsky, R. (2016). Key elements of the Reggio Emilia approach and how they are interconnected to create the highly regarded system of early childhood education. *Early Child Development and Care*, 187(12), 1925–1937. <https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1197920>.
- Reggio Children. (2010). *Indications: Preschools and Infant-toddler Centres of the Municipality of Reggio Emilia*. Reggio Children.
- Reggio Children S.r.l. (2023). *Reggio Emilia Approach [Review of Reggio Emilia Approach]*. Reggio Children; Reggio Children S.r.l.
<https://www.reggiochildren.it/en/>
- Rinaldi, C. (2003). The teacher as researcher: Innovations in early education: *The International Reggio Exchange*, 10(2), 1-4.
- Rinaldi, L. (2004). *Writings, speeches, and interviews*. Routledge.
- Rinaldi, C. (2006). *In Dialogue with Reggio Emilia: Listening, Researching and Learning*. Routledge.
- Schroeder-Yu, G. (2008). Documentation: Ideas and Applications from the Reggio Emilia Approach, *Teaching Artist Journal*, 6(2), 126-134, DOI: 10.1080/15411790801910735.
- Senent, I. G., Kelley, K., & Abo-Zena, M. M. (2021). Sustaining curiosity: Reggio-Emilia inspired learning. *Early Child Development and Care*, 191(7–8), 1247–1258. <https://doi.org/10.1080/03004430.2021.1900835>

- Shabani, K., Khatib, M., & Ebadi, S. (2010). Vygotsky's Zone of Proximal Development: Instructional Implications and Teachers' Professional Development. *English Language Teaching*. 3(4), 237-248. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1081990.pdf>.
- Shayan, T. (2020). *Dwelling midst complexities: A qualitative case study of the middle curriculum of a Reggio Emilia inspired school*. https://etda.libraries.psu.edu/files/final_submissions/22093.
- Wien, C. A. (2008). *Emergent curriculum in the primary classroom: Interpreting the Reggio Emilia approach in schools*. Teachers College, Columbia University.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

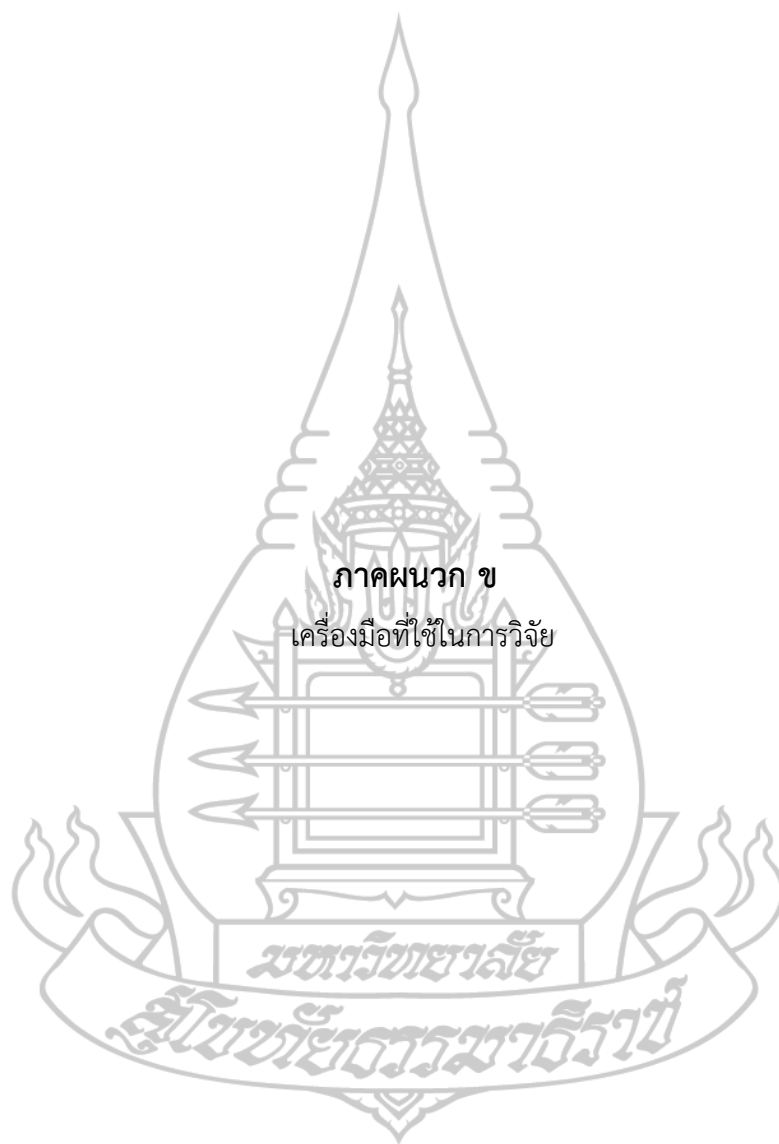
1. **ชื่อ** ศาสตราจารย์ ดร.สิรภพ รักษ์ธนธัช
สถานที่ทำงาน โรงเรียนก้องฟ้าวัฒนาวิทย์
วุฒิการศึกษา Bachelor of Public Administration, Chulalongkorn University
Master of Public Administration Chulalongkorn University
Master of Business Administration, Chulalongkorn University
Master of Labor Management, Krirk University
Doctorate of Business Administration, the University of Hawaii
PhD in Organizational Development, the University of Cebu
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจและการจัดการทรัพยากรมนุษย์
2. **ชื่อ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสร่า ศรีตุลานนท์
สถานที่ทำงาน คณะการจัดการจัดการการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี บัณฑิตบัณฑิต สาขาการเงิน คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
M.A. Business Communication and Management, Faculty of Humanities, The University of Thai Chamber of Commerce
M.A. in Teaching English as a Foreign Language (TEFL), Language Institute of Thammasat University, Thammasat University
Ph.D. in English Language Teaching (ELT), Language Institute of Thammasat University, Thammasat University
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการ
3. **ชื่อ** นายสันติชูชัย ชำนาญ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนเวียงสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
วุฒิการศึกษา ศิษศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประสบการณ์หรือความชำนาญ นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์

1. **ชื่อ** ดร.พุทธิมา รักษ์ธนธัช
สถานที่ทำงาน โรงเรียนก้องฟ้าวัฒนาวิทย์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนก้องฟ้าวัฒนาวิทย์
วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
 ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 ระดับปริญญาโท บริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ระดับปริญญาเอก Doctor of Education Middlesex University
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้บริหารโรงเรียนมากกว่า 35 ปี และเป็นที่ปรึกษาโรงเรียน
 ณ ตรุณ ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย
 ที่ประเทศอิตาลี ปี2562 มีผลงานด้านวิชาการ อาทิเช่น งานวิจัย Apply
 Multiple Intelligences to Early Childhood: Case Study,
 Kongfawattanawit School, Thanyaburi, Pathum Thani Province,
 2561; Early Childhood Constructivist Teaching Practices in
 Prawet District School, 2559
2. **ชื่อ** นายกิจธนะ รักษ์ธนธัช
สถานที่ทำงาน โรงเรียนก้องฟ้าวัฒนาวิทย์
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนก้องฟ้าวัฒนาวิทย์
วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีคณะแพทยศาสตร์ประเทศรัสเซีย
 ระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 ผู้อำนวยการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนก้องฟ้าวัฒนาวิทย์
 ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ที่ประเทศอิตาลี
 ปี 2562

3. ชื่อ นางสาวเนริศา-แอน โคเรชก้า
- สถานที่ทำงาน โรงเรียน ณ ตรุณ
- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ณ ตรุณ
- วุฒิการศึกษา Master of Arts, Teachers College Columbia University,
New York, United States of America
Bachelor of Arts, Boston College, Massachusetts,
United States of America
- ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียน ณ ตรุณ และการวางแผน
และการพัฒนาการเรียนรู้แนวเรกจิโอ เอมีเลีย

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครู
ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติตามบทบาทของครูตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ
( ) หญิง ( ) ชาย
2. อายุ
( ) ต่ำกว่า 25 ปี ( ) 25 – 35 ปี ( ) 36 – 45 ปี ( ) 46 ปีขึ้นไป
3. ตำแหน่ง
( ) ครู/อาจารย์ ( ) หัวหน้าแผนก/หัวหน้าฝ่าย ( ) ผู้อำนวยการ
( ) อื่น ๆ โปรดระบุ _____
4. ระดับการศึกษา
( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอกหรือสูงกว่า
5. ประสบการณ์ทำงาน
( ) ไม่เกิน 1 ปี
( ) มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี
( ) มากกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี
( ) มากกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี

- ( ) มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป

ครู ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ดรุณ เขตวังทองหลาง

ครู ตามแนวคิดเรจิโอ เอมีเลีย อยู่ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรง
กับความเป็นจริง โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

[illegible]

ข้อที่	ด้าน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.	ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กด้วยกันและระหว่างครูกับเด็ก										
บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์											
1.	ท่านสังเกตสิ่งที่ขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน										
2.	ท่านสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน										
3.	ท่านกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก										
4.	ท่านสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกต ได้ยินและจดบันทึกเพื่อนำไปออกแบบโครงการเรียนรู้ในอนาคตได้										
บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า											
1.	ท่านศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก										
2.	ท่านศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ										
3.	ท่านเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง										
4.	ท่านค้นหาแนวทางปฏิบัติและหากิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก										
5.	ท่านได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและวิจัยจากการทำกิจกรรม ทำการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ										
บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร											

[illegible]

[illegible]

ข้อที่	ด้าน	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.	ท่านได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการคิดหาคำตอบโดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวเอง										
4.	ท่านได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง										
5.	ท่านได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนรวมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ										

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

โดยการหาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence)

ร่างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

เรื่อง แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้

อยู่ในขั้นตอนการศึกษาบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความ สอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC)

ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น 3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาร่างแบบสอบถามว่ามี ความสอดคล้องกับตัวแปรของการวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลง ในช่องว่าง เกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC

1) ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัว

แปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

2) ให้ 0 คะแนน

เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

3) ให้ -1 คะแนน

เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

4. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมานอโอกาสนี้

นางจรรยา เบลลอน
นักศึกษาปริญญาโท (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ:

โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1.	เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง				
2.	อายุ ( ) ต่ำกว่า 25 ปี ( ) 25 – 35 ปี ( ) 36 – 45 ปี ( ) อายุ 46 ปีขึ้นไป				
3.	ตำแหน่ง ( ) ครู/อาจารย์ ( ) หัวหน้าแผนก/หัวหน้าฝ่าย ( ) ผู้อำนวยการ ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ				

ข้อ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
4.	ระดับการศึกษา ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอกหรือสูงกว่า				
5.	ประสบการณ์ทำงาน ( ) ไม่เกิน 1 ปี ( ) มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี ( ) มากกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี ( ) มากกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี ( ) มากกว่า 4 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ( ) มากกว่า 5 ปีขึ้นไป				

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย

แบบสอบถามนี้มีความต้องการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โปรดอ่านและพิจารณาตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ หมายถึง ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียง 1 ข้อ

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1.	บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้				
	1.1 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กระหว่างการทำงานผ่าน โครงการงาน				
	1.2 ท่านได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไปพร้อมกับเด็ก				
	1.3 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการกระตุ้นให้เด็ก สำรวจหาข้อมูล ค้นหา และเรียนรู้ในสิ่งที่เด็กสนใจและ ต้องการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อการสร้างองค์ความรู้ ร่วมกัน				
	1.4 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมเพื่อ สร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือชี้นำการ เรียนรู้และเคารพการตัดสินใจของเด็ก				
	1.5 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กด้วยกันและระหว่างครูกับเด็ก				
2.	บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์				
	2.1 ท่านสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน				
	2.2 ท่านสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน				
	2.3 ท่านกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่ เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก				
	2.4 ท่านสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้บันทึกปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก				
3.	บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า				
	3.1 ท่านศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจไปพร้อม ๆ กับเด็ก				

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
	3.2 ท่านศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เด็กสนใจ				
	3.3 ท่านเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้ และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง				
	3.4 ท่านค้นหาแนวทางปฏิบัติและหากิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก				
	3.5 ท่านได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและ วิจัยจากการทำกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูล เกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ				
4.	บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร				
	4.1 ท่านจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์และบทสนทนา ระหว่างเด็ก				
	4.2 ท่านจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก โดย การถ่ายรูปภาพเหตุการณ์ และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น				
	4.3 ท่านบันทึกข้อมูลได้เป็นอย่างดีและมีส่วนร่วมในบท สนทนาของพวกเขา				
	4.4 ท่านใช้การจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ กระบวนการเรียนรู้ประสบการณ์และบทสนทนาของเด็กเป็นหลักฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น				
5.	บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน				
	5.1 ท่านมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างครูด้วยกัน และระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกัน				
	5.2 ท่านสื่อสารกับเด็กในลักษณะสองทาง (two way communication)				

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
	5.3 ท่านประสานให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษาและพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูล ที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กและการ พิจารณาผลงานของเด็กเพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน				
	5.4 ท่านประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก อย่างต่อเนื่อง				
6.	บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง				
	6.1 ท่านรับฟังความคิดของเด็กอย่างตั้งใจจริง				
	6.2 ท่านรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วยประสาทสัมผัส ทั้งหมดเพื่อ สร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสาร และการ แลกเปลี่ยนระหว่างกัน				
	6.3 ท่านรับฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำ ข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ในอนาคต ของเด็ก				
	6.4 ท่านทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมดด้วยความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งหลังจากการใช้คำถามกระตุ้นความ อยากรู้อยากเห็นกับเด็ก				
7.	บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม				
	7.1 ท่านจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อ ส่งเสริมให้เด็กเกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้				
	7.2 ท่านจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน ให้พร้อมที่จะสร้างให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และอยากรหา คำตอบเพื่อการเรียนรู้				
	7.3 ท่านสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กตั้งคำถาม สำรวจ สื่อสาร และแสดงออกถึงความต้องการของตน				

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
	7.4 ท่านสำรวจความสนใจและความคิดของเด็ก ก่อนจัด เตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อม ให้สอดคล้องและ เหมาะสม				
	7.5 ท่านประสานให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วม ในการ สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็ก โดย คำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิด ของเด็กและ เคารพสิทธิของเด็กในการแสดง ความต่างต่างนั้น				
8.	บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก				
	8.1 ท่านกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุย ระหว่างกัน				
	8.2 ท่านได้ใช้วิธีการตั้งคำถามโดยสร้าง สถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิดการไตร่ตรอง เพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้				
	8.3 ท่านได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสในการค้นหา คำตอบ โดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็กเอง				
	8.4 ท่านได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น ของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง				
	8.5 ท่านได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการ วางแผนในการทำโครงงาน				

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๒๖1

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๙ สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.สิรภพ รักษ์ธนัช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางจรรยา เบลลอน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-484-4488

ที่ อว.0602.16 (ว) / 671

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๙ สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสรรา ศรีตุลานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางจรรยา เบลลอน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุนเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-484-4488

๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐ ๐๐๐ ๐๐๐ ๐๐๐๐

ที่ อว.0602.16 (บ) / 671

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๙ สิงหาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสันติสุขชัย ชำนาญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางจรรยา เบลลอน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ธรรมเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-484-4488

ภาคผนวก ง

หนังสือขอเชิญเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ที่ อว.0602.16 (บ) / 814

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

พศจิกายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน นางสาวณริศา-แอน โคเรชก้า ผู้อำนวยการโรงเรียน ณ ตรุณ

ด้วยนางจรรยา เบลลอน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทาง
การพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของโรงเรียน
ณ ตรุณ กรุงเทพมหานคร

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล
โดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้
หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-484-4488

ที่ อว.0602.16 (บ) / 814

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 พฤศจิกายน 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.พุทธิมา รักชนธัช (ผู้อำนวยการโรงเรียนก้องฟ้าพัฒนาวิชย์)

ด้วยนางจรรยา เบลลอน นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติตามบทบาทของครูในการจัดการเรียนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของโรงเรียน ณ กรุงเทพมหานคร

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 095-484-4488

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๓02

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๓ กันยายน 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม

เรียน นาย กิจธนะ รักษ์ธนัช

สิ่งที่ส่งมาด้วย ผลการสังเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาตามประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของต่างประเทศ

ด้วยนางสาวเนริสา-แอน โคเรชก้า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยนักศึกษาได้ศึกษาชั้นที่ 1 การสังเคราะห์สภาพ การจัดการศึกษาตามประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียของต่างประเทศไว้แล้ว และจำเป็นต้องศึกษาในชั้นที่ 2 คือ การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ สำหรับกำหนดการและรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 086-558-8168

ภาคผนวก จ
การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

**การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ของโรงเรียน ณ ตรุณ
กรุงเทพมหานคร**

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม ($\bar{X}$)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	บทบาทครูในการเป็นผู้ร่วมเรียนรู้							
	1.1 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก ระหว่างการทำงานผ่าน โครงการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	1.2 ท่านได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ไป พร้อมกับเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	1.3 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก จากการกระตุ้นให้เด็ก สำรวจหา ข้อมูล ค้นหา และเรียนรู้ในสิ่งที่เด็ก สนใจและ ต้องการเรียนรู้อย่าง สร้างสรรค์เพื่อการสร้างองค์ความรู้ ร่วมกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	1.4 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กจาก การจัดกิจกรรมเพื่อ สร้างแรง บันดาลใจให้กับเด็กโดยไม่ควบคุมหรือ ชี้นำการ เรียนรู้และเคารพ การตัดสินใจของเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	1.5 ท่านได้เรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก จากการจัดกิจกรรม ที่สร้างความ สัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กด้วยกันและ ระหว่างครูกับเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
2.	บทบาทครูในการเป็นผู้สังเกตการณ์							
	2.1 ท่านสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่าง การเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	2.2 ท่านสังเกตพัฒนาการของเด็ก โดยรวมและ กระบวนการเรียนรู้ ของเด็กอย่างใกล้ชิดทุกวัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม ($\bar{X}$)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	2.3 ท่านกำหนดขอบเขตและเป้าหมายในการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	2.4 ท่านสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
3.	บทบาทครูในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า							
	3.1 ท่านศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูลในสิ่งที่เด็กสนใจ ไปพร้อม ๆ กับเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	3.2 ท่านศึกษาข้อมูลโดยใช้การฟังและการบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับสิ่งใหม่ๆ ที่เด็กสนใจ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	3.3 ท่านเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กสนใจระหว่างการเรียนรู้ และนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	3.4 ท่านค้นหาแนวทางปฏิบัติและหากิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเติบโตทางด้านการเรียนรู้ของเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	3.5 ท่านได้พัฒนาทักษะของตนในการเป็นผู้ค้นคว้าและ วิจัยจากการทำงานกิจกรรมทำการค้นคว้าหาข้อมูล เกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
4.	บทบาทครูในการเป็นผู้บันทึกข้อมูลและเก็บเอกสาร							
	4.1 ท่านจดบันทึกข้อมูลเหตุการณ์และบทสนทนา ระหว่างเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	4.2 ท่านจัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก โดย การถ่ายรูปภาพเหตุการณ์ และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม ($\bar{X}$)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	4.3 ท่านบันทึกข้อมูลเด็กอย่างตั้งใจ และมีส่วนร่วมในบท สนทนาของ พวกเขา	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	4.4 ท่านใช้การจดบันทึกข้อมูล เหตุการณ์ กระบวนการ เรียนรู้ ประสบการณ์และบทสนทนา ของเด็กเป็น หลักฐานในการพัฒนา การเรียนรู้ของเด็กให้ชัดเจนขึ้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
5.	บทบาทครูในการเป็นผู้ประสานงาน							
	5.1 ท่านมีปฏิสัมพันธ์และทำงาน ร่วมกันระหว่างครู ด้วยกัน และระหว่างครูกับผู้ปกครองของเด็ก เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการ ทำงานกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	5.2 ท่านสื่อสารกับเด็กในลักษณะ สองทาง (two way communication)	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	5.3 ท่านประสานให้ผู้ปกครองเข้า มามีส่วนร่วม โดยการให้คำปรึกษา และพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูล ที่ได้มาจากการ สังเกตพฤติกรรมของเด็กและการ พิจารณาผลงานของเด็กเพื่อการพัฒนา เด็กร่วมกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	5.4 ท่านประสานความร่วมมือ ระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็กในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ ของเด็ก อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
6.	บทบาทครูในการเป็นผู้ฟัง							
	6.1 ท่านรับฟังความคิดของเด็ก อย่างตั้งใจจริง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม ($\bar{X}$)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	6.2 ท่านรับฟังสิ่งที่เด็กพูดด้วย ประสาทสัมผัสทั้งหมดเพื่อ สร้างให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสาร และการ แลกเปลี่ยนระหว่างกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	6.3 ท่านรับฟังเพื่อให้เกิดความ เข้าใจและสามารถนำ ข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการเรี นรู้ในอนาคตของเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	6.4 ท่านทบทวนบันทึกการฟังทั้งหมด ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหลังจากกา รใช้คำถามกระตุ้นความอยากรู้อยาก เห็นกับเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
7.	บทบาทครูในการเป็นผู้สร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อม							
	7.1 ท่านจัดสภาพแวดล้อมทั้งใน และนอกห้องเรียนเพื่อ ส่งเสริมให้เด็ก เกิดการค้นคว้าเพื่อการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	7.2 ท่านจัดสภาพแวดล้อมทั้งใน และนอกห้องเรียนให้พร้อมที่จะสร้างใ ห้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และอยากหา คำตอบเพื่อการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	7.3 ท่านสร้างสภาพแวดล้อมที่ กระตุ้นให้เด็กตั้งคำถาม สืบรวจ สื่อสาร และแสดงออกถึงความ ต้องการของตน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	7.4 ท่านสำรวจความสนใจ และความคิดของเด็กก่อนจัด เตรียมกิจกรรมและสภาพแวดล้อมให้ สอดคล้องและ เหมาะสม	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	7.5 ท่านประสานให้ครอบครัว และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการ สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม ($\bar{X}$)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	องค์ โดย คำนึงถึงความแตกต่างในกระบวนการคิดของเด็กและ เคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความแตกต่างนั้น							
8.	บทบาทครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก							
	8.1 ท่านกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสในการพูดคุยระหว่างกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	8.2 ท่านได้ใช้วิธีการตั้งคำถามโดยสร้างสถานการณ์ให้เด็กได้มีการคิดการไตร่ตรอง เพื่อหาคำตอบในระหว่างการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	8.3 ท่านได้จัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสดำเนินการคิดหาคำตอบ โดยการทดสอบสมมติฐานด้วยตัวของเด็กเอง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	8.4 ท่านได้จัดกิจกรรมที่กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็กในการเรียนรู้และหาคำตอบด้วยตนเอง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
	8.5 ท่านได้ส่งเสริมให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนในการทำโครงการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

1. ข้อ 2.4 ควรเปลี่ยนประโยคจาก และการกระทำ เป็น เพิ่มเติมคำว่า และพฤติกรรมประโยคเดิม: ท่านสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และการกระทำของเด็ก
เปลี่ยนเป็น: ท่านสามารถตีความสิ่งที่ได้สังเกตและได้ยินจากปฏิสัมพันธ์และพฤติกรรมของเด็ก

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

1. ข้อ 2.2 ควรเพิ่มคำจากว่า ของเด็กรวม เป็น ของเด็กโดยรวม
ประโยคเดิม: ท่านสังเกตพัฒนาการของเด็กรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิด
เปลี่ยนเป็น: ท่านสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยรวมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กอย่างใกล้ชิด

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.960	47

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.940	47

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล นางจรรยา เบลลอน
วัน เดือน ปี เกิด 3 มีนาคม 2524
สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ที่อยู่ปัจจุบัน 55/339 หมู่บ้านทาร์นพลัส (เกษตร-นวมินทร์) ถ. คลองลำเจียก
 นวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230
ประวัติการศึกษา Master of Arts in Teaching English as a Foreign Language,
 Thammasat University, Bangkok รัฐศาสตรบัณฑิต (บริหารรัฐกิจ)
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน ผู้บริหารโรงเรียน และ ผู้ช่วยฝ่ายบุคลากร
 โรงเรียน ณ ตรุณ

